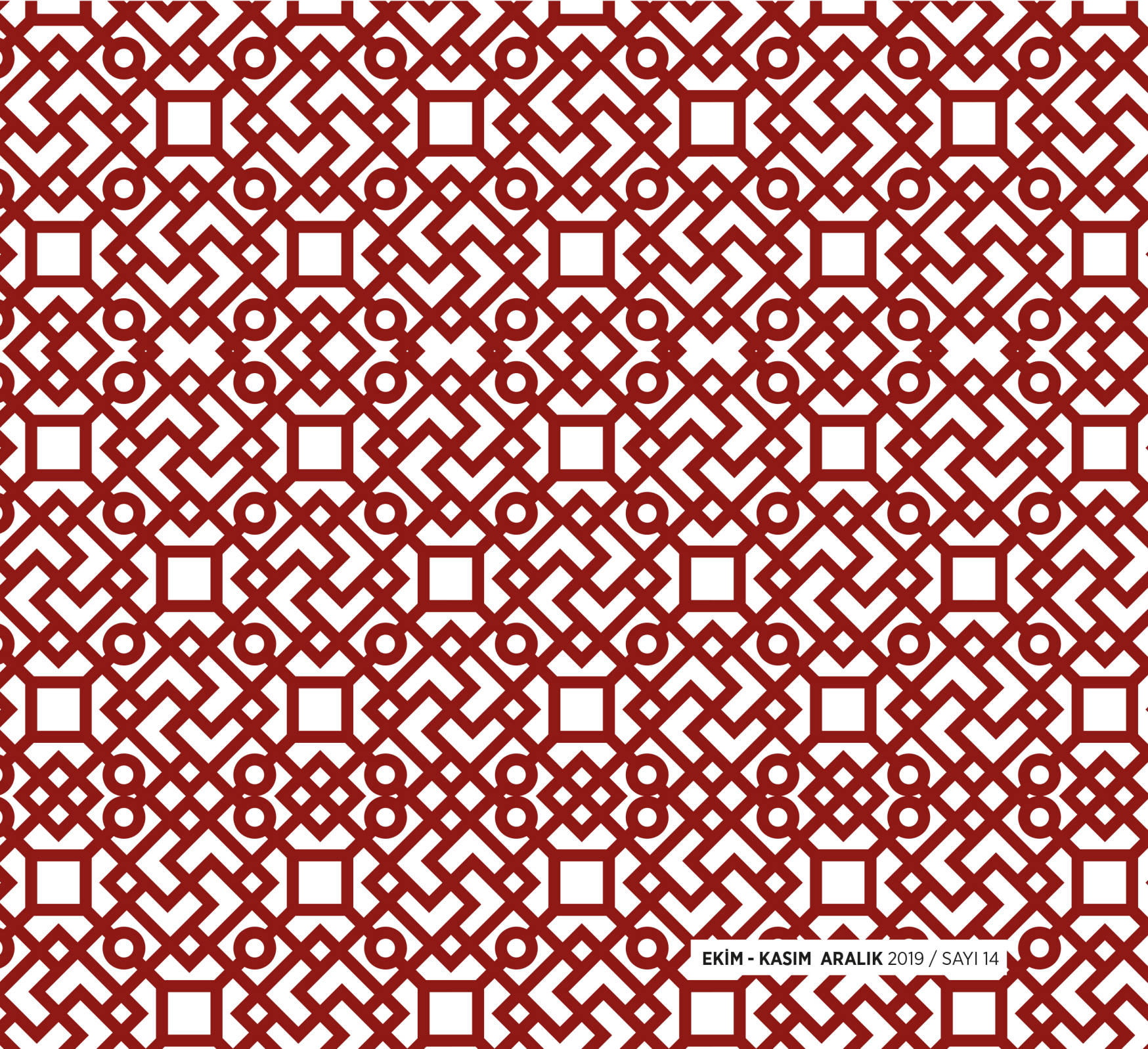

ISSN: 2458-9292

YÜKSEK ÖĞRETİM DERGİSİ

EKİM - KASIM ARALIK 2019 / SAYI 14

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

YÖK YÜKSEK ÖĞRETİM DERGİSİ

Sahibi

Prof. Dr. M. A. Yekta SARAÇ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Süleyman Necati AKÇEŞME

Yayın Kurulu

Prof. Dr. Rahmi ER

Prof. Dr. Hayati DEVELİ

Prof. Dr. Sezer Ş. KOMSUSOĞLU

Prof. Dr. Özer KANBUROĞLU

Şener ASLAN

Fatih TİĞLİ

Ali BULUT

Görsel Yönetmen ve Tasarım

Kurtuluş KARAŞIN

Dergi İletişim

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı

06539 Bilkent Ankara-Türkiye

E-Posta: yukskogretimdergisi@gmail.com

Telefon: +90 (312) 298 70 00

Basım Yeri

Altan Matbaası

Ankara/Türkiye

ISSN: 2458-9292

Yılda 4 kez yayımlanır.

1.000 Adet basılmıştır.

Dergideki tüm yazıların her türlü hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

Sunuş

Dergimizin 14. Sayısı ile sizleri selamlıyoruz.

Klasik anlamda üniversitelerin tarihi neredeyse 800 yılı bulmaktadır. 1852’de Newman’ın *“The idea of a university- (üniversite fikri)”* adlı kitabında *“bilimsellik bizzat sınırsızlığa ve düşüncenin kayıt altına alınmazlığına ihtiyaç duyar, üniversite, tanımı gereği, bir meslek ve iş öğretiminden ayrılır, sosyal ve sivil etkileşim kapasitesinde belirli bir gelişme elde etmeyi amaçlar”* denmektedir. 167 yıl önce ifade edilen bu fikirler bugün değişmiş midir? 2020’de neredeyiz....

Dünyada; teknolojinin önde olmadığı 1900’lü yıllarda Humboldt’un **elit ve öğretim yoğun** üniversite anlayışını, 1980’li yıllarında ise, teknolojinin henüz gelişmeye başladığı, eğitimin kamu ile birlikte özele de kayma eğiliminde olduğu ve de en önemlisi **ekonomi etkisinde kitle eğitiminin** verildiği, **araştırma yoğun** üniversiteleri görüyoruz.

2020’ye girerken artık **kamunun yerini özel sektör üniversitelerinin almaya başladığı**, etki odaklı, esnek öğrenme süreçlerinin baskın olduğu ve de **yüksek teknolojinin** yoğun etkisindeki üniversiteler global dünyaya hâkim....

Dijitalleşme, küreselleşme, demografik değişimler, hızlı kentleşme, göç, üniversitelerin yapısını zorlayan en önemli faktörler olarak tanımlanıyor. 2015’te yaklaşık 7,5 milyar olan dünya nüfusunun 2030’da 8,5 milyara ulaşacağı ve 2015’te yaklaşık 212,5 milyon olan yükseköğretime kayıtlı öğrenci sayısının ise 2030’da 332,240 milyon olacağı

tahmin ediliyor. Yani 10 yıl sonra dünyada, 120 milyon yeni öğrencinin yükseköğretime katılması bekleniyor. Hem dünya hem ülke olarak biz bu yüksek artışlara hazırlıklı olmalıyız. Türkiye’de özellikle 2000’li yıllarda %35 olan kırsal nüfus bugün %8’lere kadar düşmüştür, yani şehirleşme oranımız %92’lerdedir. Yüksek öğretimde öğrenci sayısının hızla artış sebeplerinden biri olan bu durum yeni program değerlendirmelerimizde ciddiyle ele alınmaktadır....

Eğitim sistemlerimizi yarının bu büyük değişimlerine hazırlıklı ve yeterli hale getirmemiz gerekiyor. Bilimsel düşünce kapasitesinin zayıflamasına müsaade etmeksizin, insan zihninin sonsuz kapasitesini en iyi şekilde kullanarak, yetiştirdiğimiz ülkenin yarınlarına hâkim olacak genç neslin hem dijital dünyayı iyi öğrenmiş olmasını hem de toplumsal refah, sağlık, sosyal güvenlik gibi konulardaki sorumluluklarına ilişkin vatandaşlık ve vatanperverlik bilincini taşımalarını son derece önemsiyoruz.

Saygılarımla,

Prof. Dr. M. A. Yekta SARAÇ
YÖK Başkanı

İÇİNDEKİLER

07 2019 - 2020
YÜKSEKÖĞRETİM
AKADEMİK YILI
AÇILIŞ TÖRENİ
CUMHURBAŞKANLIĞI
KÜLLİYESİNDE
GERÇEKLEŞTİRİLDİ

17 2019 YÖK ÜSTÜN BAŞARI
ÖDÜLLERİ SAHİPLERİNİ
BULDU

20 SAYIN EMİNE ERDOĞAN'IN
"KADINA YÖNELİK
ŞİDDETLE MÜCADELE
ACİL FAALİYET PLANI"
PROGRAMI KONUŞMASI

26 AFET ZARARLARININ
AZALTILMASINDA
EĞİTİMİN ROLÜ

31 NÖTRON YILDIZLARININ
ASTROFİZİKSEL
GÖZLEMLERİ VE NİCER
PROJESİ

36 ENGELSİZ
YÜKSEKÖĞRETİM
HAK ODAKLI YAKLAŞIM...

40 İSMAİL GASPIRALI VE
YENİLİKÇİ ÇİZGİSİ

48 YENİ YÖK
DEĞİŞEN VİZYONUyla
38 YILI GERİDE BIRAKTI

52 BİLİMİN ÖNCÜ OKULLARI:
HARRAN-EDASSA EKOLÜ
VE BİLİM ADAMLARI

60 FIRAT
ÜNİVERSİTESİ

64 İSTANBUL MEDİPOL
ÜNİVERSİTESİ

68 YÖK ANA
PROJELER

70 ÇİN, YÜKSEK ORANDA
REFERANS GÖSTERİLEN
ARAÇTIRMACILARI İLE
İNGİLTERE'NİN ÖNÜNE
GEÇİYOR...

72 ABD - ÇİN, İNGİLTERE
- AVRUPA BİRLİĞİ
ARAŞTIRMA İŞ BİRLİKLERİ
VE "BÜYÜK BİLİMDE"
YILDIZLAR...

80 TÜRK
YÜKSEKÖĞRETİMİNİN
ULUSLARARASILAŞMASI:
"FIRSATLAR VE
TEHDİTLER ÇALIŞTAYI"

86 YÖK'TE
TEKNOLOJİ FAKÜLTELERİ
DEKANLAR KONSEYİ
TOPLANTISI

74 ÜNİVERSİTELERİMİZDE
"KÜLTÜR VE SANAT"
ÇALIŞMALARI

82 YÖK BAŞKANI SARAÇ'A
CİBUTİ'DEN LİYAKAT
NİŞANI

87 YÜKSEKÖĞRETİMDE
ENDÜSTRİYE NİTELİKLİ
İNSAN GÜCÜ PROJESİ

76 YÖK - GENÇLİK SPOR
BAKANLIĞI ARASINDA İŞ
BİRLİĞİ PROTOKOLÜ
ÜNİVERSİTELERDE
"GENÇ OFİSLER"

83 "YÖK 100/2000
ÖĞRENCİ BULUŞMALARI"
İSTANBUL'DA
DÜZENLENDİ

90 AÇIK ERİŞİM - AÇIK BİLİM
İLE İLGİLİ KISA BİLGİLER

78 YÖK'TE "GENÇLİK VE RUH
SAĞLIĞI" ÇALIŞTAYI

85 YÖK'TE "GELECEĞİN
MESLEKLERİ"
KONFERANSI VE
ÇALIŞTAYLAR SERİSİ

92 7. ULUSAL AÇIK BİLİM
KONFERANSI VE
OpenAIRE ÇALIŞMALARI

93 BASINDA
YÖK

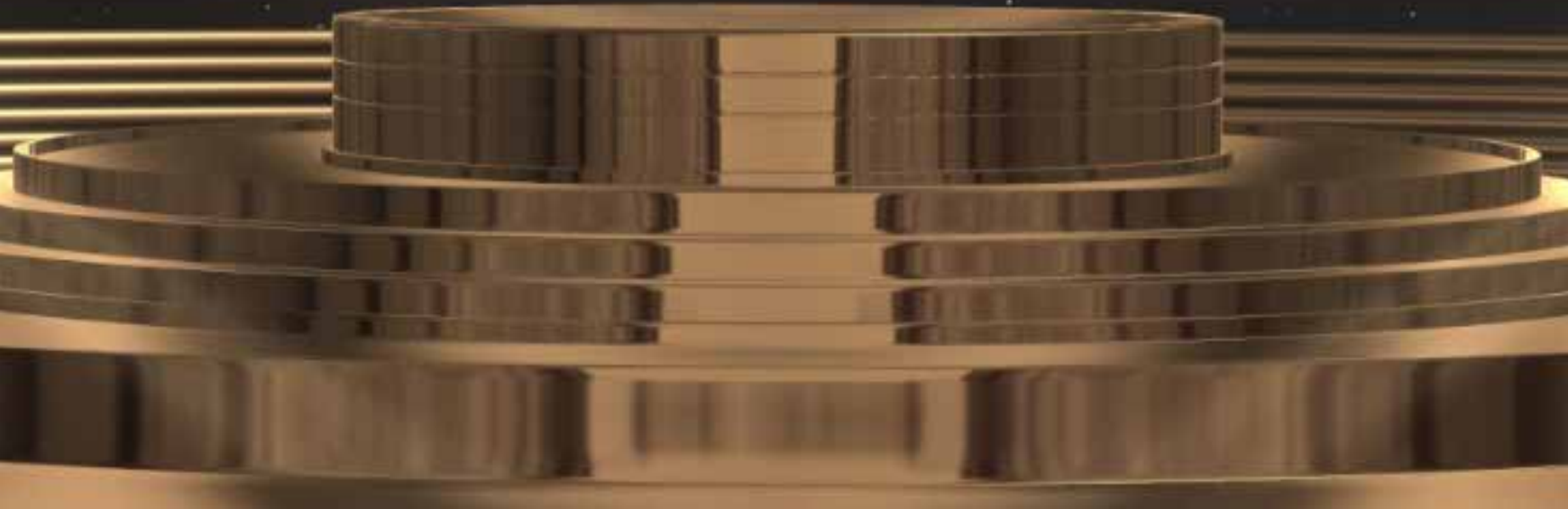

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

2019-2020

YÜKSEKÖĞRETİM AKADEMİK YILI AÇILIŞ TÖRENİ

18 EYLÜL 2019

2019 - 2020 YÜKSEKÖĞRETİM AKADEMİK YILI AÇILIŞ TÖRENİ CUMHURBAŞKANLIĞI KÜLLİYESİNDE GERÇEKLEŞTİRİLDİ

18 Eylül 2019/ Cumhurbaşkanlığı Külliyesi-Ankara

“2019-2020 Yükseköğretim Akademik Yılı Açılış Töreni”, Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın teşrifleriyle, Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde gerçekleştirildi.

Akademik yılı açılış törenine Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay, Devlet Erkanı, Büyükelçiler, bütün üniversitelerimizin rektörleri ile üniversiteleri temsilen akademisyen ve öğrenciler olmak üzere yaklaşık 2 bin kişi katıldı.

Törende Başkan Saraç ve Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan birer konuşma gerçekleştirdi.

Ayrıca, YÖK her yıl, bireysel ve kurumsal olmak üzere iki kategoride verilen “YÖK 2019 Üstün Başarı Ödülleri” de sahiplerini buldu.

Törende, Hacettepe Üniversitesi Senfoni Orkestrası bir konser verdi.

CUMHURBAŞKANI SAYIN RECEP TAYYİP ERDOĞAN'IN 2019 - 2020 YÜKSEKÖĞRETİM AKADEMİK YILI AÇILIŞ TÖRENİ KONUŞMASI

Üniversitelerimizin değerli rektörleri, değerli hocalarımız, sevgili öğrenciler,

2019 - 2020 Akademik Yılı'nın hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Yeni akademik yılda, öğretim üyelerimize ve öğrencilerimize başarılar diliyorum.

Eğitim, öğretim meselesi önümüzdeki dönemde de önceliklerimiz arasında ilk sırada yer almaya devam edecektir. Akademisyenlerimizden, öğ-

retmenlerimizden resmi ve özel eğitim öğretim kurumları yöneticilerimizden başlayarak velilerimiz ve öğrencilerimiz dahil bu konuda söyleyecek sözü olan herkese gönlümüz ve kulağımız açıktır" - "Nerede olursa olsun ilmi aramayı emreden bir medeniyetin mensupları olarak ancak bu şekilde hedeflerimize ulaşabileceğimize inanıyorum.

Dünyadaki gelişmelere, ülkemizin ihtiyaçlarına, milletimizin taleplerine göre okul öncesinden üniversiteye kadar eğitim-öğretimin tüm aşamaların-

da tedrici bir değişim şart. Önemli olan, bu değişimi konunun tüm taraflarının katılımı, katkısı ve kararıyla gerçekleştirebilmektir.

“

HERKESE EĞİTİM-ÖĞRETİM KONUSUNDA MÜMKÜN OLAN EN İYİ İMKÂNLARI SAĞLAMININ GAYRETİ İÇİNDEYİZ

”

En büyük adaletsizlik eğitim-öğretim hayatındaki adaletsizliktir, çünkü bu adaletsizliğin telafisi çok zordur. Göreve geldiğimiz günden beri bu anlayışla herkese eğitim-öğretim konusunda mümkün olan en iyi imkânları sağlamanın gayreti içindeyiz. Ülkemizin yönetim sistemini değiştirirken en çok hassasiyet gösterdiğimiz alanlardan biri de eğitim-öğretimdir. Cumhurbaşkanlığı bünyesinde kurduğumuz Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu bu anlayışın bir ifadesidir.

Hayatın bizatihi kendisi gibi eğitim-öğretim alanının dinamik bir süreçtir. “Dünyadaki gelişmelere, ülkemizin ihtiyaçlarına, milletimizin taleplerine göre okul öncesinden üniversiteye kadar eğitim-öğretimin tüm aşamalarında tedrici bir değişim şart. Önemli olan, bu değişimi konunun tüm taraflarının katılımı, katkısı ve kararıyla gerçekleştirebilmektir. Ama ülkemizin eğitim-öğretim alanında kat ettiği mesafeyi görmeden ve kabul etmeden diğer konulara doğru şekilde odaklanamayız. Bunun için eğitim-öğretim meselesi önümüzdeki dönemde de önceliklerimiz arasında ilk sırada yer almaya devam edecektir. Türkiye yükseköğrenim alanında da özellikle son 17 yılda çok büyük bir başarıya imza atmıştır. 76 olan üniversite sayısı 207’ye, öğretim elemanı sayısı 70 binden 168 bine, öğrenci sayısı da 1,6 milyondan 8 milyona yükseldi.

“

LİSE MEZUNU HER GENCİMİZİN YÜKSEKÖĞRENİME DEVAM EDEBİLECEĞİ BİR ALTYAPI KURDUK

”

“İlköğretimden itibaren tüm eğitim-öğretim sisteminin adeta bir huni biçiminde yükseköğrenime doğru aktığı bir iklimde, Türkiye’nin bilim kalitesini düşürebilmesi mümkün değildi. Biz öncelikle bu çarpık sistemi değiştirerek neredeyse isteyen her lise mezunu gencimizin yükseköğrenime devam edebileceği bir altyapı kurduk.

Her şehre üniversite kurarak aileleri uzakta öğrenci okutma maliyetinden kurtardık. Özellikle de Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerinde başarı sıralamalarını yükselmiştir.

Tüm rektörlere, özellikle de yeni kurulan üniversitelerin yöneticilerine üstlendikleri görevin ağırlığını hatırlatmak isterim. Her yerde olduğu gibi üniversite de iyi bir yönetici dört yılda kurumunu çeyrek asır ileriye taşıyabilir. Bu şekilde gerçekten takdire

şayan sıçramalar gerçekleştiren üniversitelerimiz olduğunu da biliyorum. Ancak bazı üniversitelerimiz hâlâ kendilerinden beklediğimiz yere ulaşamamış durumda. Rektörlerimizden özellikle üniversitelerle şehri bütünleştirme konusunda çok daha fazla gayret göstermelerini bekliyorum.

“

KREDİ VE BURSLARDA ARTIŞ OLACAK

”

Yükseköğretimde lisans öğrencilerini aylık 500 lira kredi ve burs imkânı sunuyoruz. Bu miktara yeni bir zam geleceğini dile getiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, yüksek lisans öğrencilerine bin lira, doktora öğrencilerine bin 500 lira verildiğini, bu imkânlardan 1 milyon 613 bin öğrencinin faydalanmaktadır.

Biz devlet olarak milletimize karşı olan o görevi de yerine getirdik. Üstelik attığımız tüm bu tarihi adımlara rağmen nüfusa göre üniversite sayısı bakımından hâlâ oldukça mütevazı bir yerde bulunuyoruz.

Türkiye bursları yanında kendi imkânlarıyla çeşitli üniversitelerimize gelen uluslararası öğrenci sayısındaki bu büyük yükseliş, ülkemizin yükseköğretimdeki cazibesinin arttığını da gösteriyor. Beklentimiz, ülkemizin nitelikli yabancı öğretim elemanları için de cazip hâle gelmesi. Bir başka ifadeyle, beyin göçünün çekim merkezlerinden biri durumuna dönüşmesidir. Vakıf üniversitelerinin giderek ticari kurum gibi görünüyorsa, bunun önüne geçilmesi gerekiyor. Adı vakıf, vakıf ama kusura bakmasınlar, vakıf olmaktan çıkmışlar, tamamen ticari çalışıyorlar. Vakıf dediğimiz zaman farklı şeyler biz anlıyoruz. Öğrencisinin cebinden ne çıkacak, o değil, tam aksine vakıfta, ecdat nasıl tanımlıyor? Ceb-i hümayunundan ödemek suretiyle diyor. Şimdi de bizim tabi vakıf üniversitelerinin patronları kendi ceb-i hümayunlarından değil, orayı doldurmak için gayret ediyorlar; buna bakmamız lazım.

Verimlilik esasına dayalı bir eylem planını da hazırlamalıyız. Yükseköğretim Kurulunca her yıl yeniden belirlenen Türkiye'nin bilim hayatının 100 öncelikli alanına yönelik doktoralı insan kaynağı yetiştirilmesi projesinde 4 bin öğrenciye ulaşıldığı bilgisini paylaşarak, yeni kalkınma planında bu projeyi daha da geliştirme ve genişletme kararı aldıklarına dikkati çekti. Yükseköğretim alanını, yenilikçi bir anlayışla sürekli daha da ileriye götürmek için hep birlikte çalışmaya devam edeceğiz.

2019-2020 akademik yılının hocalara ve öğrencilere hayırlı olması temennisinde bulunuyorum. Yürüttüğümüz bu tarihi mücadelede kamuoyumuzun tüm kesimleri gibi akademi dünyamızdan da destek bekliyoruz.

YÖK BAŞKANI SARAÇ'IN AÇILIŞ KONUŞMASI

Muhterem Cumhurbaşkanım;

Üniversitelerimizin “Akademik Yılı Açılış Töreni” son üç yıldır zat-ı alilerinizin himayelerinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi’nde icra edilmekte ve ayrıca yine bu törende “Yükseköğretim Kurulu Üstün Başarı Ödülleri” tevdi edilmektedir.

Bugün de üniversitelerimizin yönetim ve akademik kadrosu, öğrencilerimiz ve burada bulunmalarından onur duyduğumuz diğer davetlilerimiz ile 2019-2020 akademik yılının açılışı için bir aradayız.

Başta zat-ı aliniz olmak üzere bütün misafirlerimizi hürmetle selamlıyorum.

Himayelerinizde gerçekleştirilen bu tören hepimizin çalışma azmini güçlendirmektedir.

Muhterem Cumhurbaşkanım;

Yükseköğretim Kurulu olarak, temel çabamız yükseköğretim sistemimizdeki olağan süreçleri yani rutini sürdürmekten ziyade, “yükseköğretimi tedrici bir şekilde yeniden inşa etmektir.” Üniversitelerimiz bilgiyi üreten, ülkemizin teknolojik altyapısına kaynaklık eden kurumlar olma yolunda desteklenirken diğer taraftan da yükseköğretimde gerek uygulama gerekse mevzuattan kaynaklanan sorunlar giderilmeye çalışılmakta olup bu iyileş-

tirmenin sonuçları artık tüm sistemde görülmeye başlanmıştır.

Yüzyıllar boyunca farklı kültürlerin üretmiş olduğu bilimsel gelişmeleri değerlendirerek daha ileriye taşıyan, İslam bilim geleneğinin ve özelde Türk bilim tarihinin yükseköğretim mirasını sahiplenerek öğrenen, tartışan ve ötesini düşünen bir bilim anlayışını üniversiter kimliğimizin merkezine yerleştirmeye çalışmaktayız. Bağdat'tan Şam'a, Konya'dan Edirne'ye bu coğrafyadaki yüzlerce yıllık bilim merkezlerinin mirasının bize emanet olduğunu biliyoruz.

Diğer bir ifade ile görünmez kılınan akademik mirasımızı görünür kılmak ve geliştirmek ve bize yaksır bir noktaya getirmek için çalışıyoruz.

Size verdiğiniz destekler için ve bu ülkenin hocalarına, araştırmacılarına, öğrencilerine güveniniz için müteşekkirimiz.

Ülkemiz bugün dünyada küresel bir aktördür, büyük bir yarışın içindedir ve bu büyük yarış önde sürdürme kararlılığındadır. Bu yarışın öncü kurumları olan üniversitelerimiz dünya akademisini ve bilim hayatını, ülkemizin önceliklerini ve kültürel kodlarını dikkatle takip etmektedirler.

Her türlü sömürüye karşı savaşan bir ülkenin yükseköğretim sisteminin, akademinin tüm alanlarında, tekrarlayan değil üreten olması gerektiğinin bilincindeyiz. Anadolu'nun her köşesindeki üniversitelerimizi, eğitimin yanısıra topluma hizmet noktasında da işlev görebilmeleri için, YÖK olarak devletimizin diğer kurumları ile birlikte tüm imkanlarımızla destekliyoruz.

Ülkemiz bugün takip ettiği politikalarla dünyanın pek çok yerinde ezilen, sömürülen halklar için bir umut ışığı durumundadır. Bunu sürdürebilmek ise ancak teknoloji üreten ülke olmakla mümkündür. Bu güç üniversitelerimizin ve diğer tüm bilimsel araştırma altyapılarımızın üstlendikleri tarihi rolün bilincinde olmaları ile mümkündür. Biz YÖK olarak

gerekli kurumsal desteği sağlamakla mükellef olduğumuzun bilincindeyiz ve aynı zamanda yetiştirdiğimiz her öğrencinin bu ülke için çalışmanın, üretmenin kutsallığına inanç duyarak yetişmesini istiyoruz.

Öğrencilerimizin dünya bilimindeki tüm gelişmeleri takip eden, memleketinin önceliklerini hedefleyen ve bu memleketin hayallerini gerçek kılacak bir azmi aşılayan bir eğitim almalarını istiyoruz. Yükseköğretim öncesi merhaleler de dahil eğitimin bütününde idealizmin hakim olduğu, bayrağımızın temsil ettiği bütün değerleri kucaklayan bir nesil. Evrensele açık, ama kendi durduğu yere dair olan şuurundan emin olunan bir nesil. Ancak böyle bir neslin, mücehhez olduğu bilimsel kabiliyet ve yetkinlikle ülkemizin kalkınmasına katkı sağlayacağı açıktır.

Bugün Türk bilim insanları uluslararası akademik örgütlenmelerde önemli roller üstlenmekte, uluslararası projelerde çalışmakta ve Türkiye dünya akademisinde etkin ve verimli çalışmalara imza atan bir ülke olma yolunda ilerlemektedir.

Muhterem Cumhurbaşkanım;

Dikkat çekmek istediğim bir diğer nokta, değişen dünyada yükseköğretimin ve hedeflenen çıktılarının da değiştiğidir. Bugünün meslek tanımları; geleceğin teknolojileri dizayn edilirken artık yetersiz kalmakta, durağan öğrenme biçimleri yeni nesillerin dikkatini çekmemektedir. Bilgiye ulaşmanın kolaylaşması ve yöntemlerin çeşitlenmesi çok müspet olarak değerlendirilmekle beraber, bilgi kirliliğini de ortaya koymakta, bir açıdan, hoca talebe ilişkisine yeni bir vechе vererek bu ilişkiyi zedelemekte ve verimli öğrenme süreçleri bazı açılardan zorlaşmaktadır. Daha önce karşılaşmadığımız nice benzer sorunlar bizi daha dinamik, daha etkin bir koordinasyona yöneltmiştir ve bizler de bunun için bir dizi yetki devri süreçlerini başlattık.

Bugün Yükseköğretim Kurulu olarak, gerek yeni

üniversite yapılanmalarında, gerek yeni programların belirlenmesinde, kontenjan kararlarının alınmasında, düzenlediğimiz tüm etkinliklerde farklı paydaşları dinleyerek ülkemiz ve yükseköğretim sistemimiz için en iyisine ulaşmaya çalışıyoruz. Geçmişin ağır bürokratik işleyişlerini azaltarak öğretim üyelerimizi dinleyerek, kamudaki paydaşlarımız başta olmak üzere dış paydaşlarımızdan da görüş alarak günceli yakalayan ve ihtiyaca cevap veren bir yapıda planlamalar gerçekleştiriyoruz.

Bu bağlamdan olmak üzere ifade etmek isterim ki:

Bu sene yükseköğretim tarihimizde ilk defa üniversite kontenjanları, ilgili bakanlık, kamu kurumları ve özel sektörün de katılımı ve katkısı ile katılımcı bir şekilde kararlaştırıldı. Sonuç olarak hem örgün hem açık öğretim, hem birinci öğretim hem ikinci öğretim, hem devlet hem vakıf üniversiteleri, hem lisans hem önlisans programlarında bütün başlıklarda uzun yıllardır görülmeyen bir iyileşme sağlandı. Bu başarının altında YÖK'ün gelişen analiz kabiliyeti ve yetkinliği ve daha rasyonel politika izlemesinin de önemi büyüktür.

Muhterem Cumhurbaşkanım;

Geçen beş yıl içerisinde, zat-i alinizin bizzat bizlere duyduğu güven ve destekleriniz ile birçok yapısal değişiklik uygulamaya koyduk. 2019-2020 eğitim yılına girerken bu süreçlerde elde edilen kazanımlarımızı ve geldiğimiz noktaları bir nevi bu yapısal düzenlemelerimizin ve süreçlerin çıktılarını size izninizle sunmak isterim. Gerçekleştirdiğimiz, hayata geçirdiğimiz sonuç üreten projelerimizin çıktılarından bahsedeceğim...

Yola çıktığımızda yükseköğretimde kalite kavramının en önemli önceliğimiz olduğunu ifade etmiştik. YÖK'ün yetki devri sürecinde YÖK'ün başlatmış olduğu girişim ile idari ve mali açıdan özerk bir Kalite Kurulu kurulmuştur. Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından değerlendirme sürecinden geçen üniversite sayısı **2016'da 20 iken bu sayı bugün itibarıyla**

barıyla 160'a ulaşmıştır. Ulusal ve uluslararası 15 akreditasyon kuruluşu tarafından **akredite olan lisans programı sayısı üç yılda %50 artışla 671'e ulaşmış ve akredite program oranı %10'a yükselmiştir.** Bu değerlendirme süreçleri üniversitelerimizin aksayan veya gelişmeye açık yönlerini şeffaf bir şekilde ortaya koymaktadır.

Muhterem Cumhurbaşkanım;

Gurur duyduğumuz ve bir Türkiye Projesi olarak nitelediğimiz YÖK 100/2000 Projesi bütünüyle özgün ve yükseköğretim tarihimizde kurgusu itibarıyla bir ilktir.

Bilindiği üzere devletimizin 2023 için çizdiği vizyonda “net kalkınma değerini kendi beyin gücüne dayanarak artırabilen” bir Türkiye hedeflenmektedir. Bu proje de tam bu hedefi yakalamak için YÖK tarafından kurgulanmıştır. Bu programı özgün kılan özellikler şunlardır:

Yeni YÖK tarafından her yıl Türkiye'nin bilim hayatının 100 öncelikli alanı belirlenmekte ve her çağrıda bu liste güncellenmektedir. Bu alanların dörtte üçü disiplinlerarasıdır. Robotik, nanoteknoloji, ilaç, aşı, göç çalışmaları, deniz hukuku gibi fen ve mühendislik alanlarının yansısı sağlık ve sosyal bilimlerin alanlarının hepsini bu proje kapsamaktadır.

Daha sonra ulusal ölçekte bir doktora çağrısına çıkmaktadır. Üniversiteler bu doktora projesinde yer almak için yarışmaktadırlar. Liyakata bakılarak belirlenen alanlarda üniversitelerde doktora programı açılmakta ve öğrenciler yarışı kazanan üniversiteler tarafından belirlenmektedir. Bu öğrencilere mecburi hizmet olmadan asgari ücretin üstünde bir burs verilmekte, karşılığında kendilerinden doktora süreci dışında da akademik ortamlarda bulunmaları ve bilimsel üretime katkı sağlamaları beklenmektedir.

Programda bugün itibarıyla 4000 civarında öğrencimiz var. Bu seneden itibaren program ilk mezunlarını vermeye başladı. Bu gençlerin bir kısmı

şu an Külliye’de aramızdalar... Onlardan geleceğin bilim hayatının şekillendirilmesinde beklentilerimiz çok yüksek...

Çin, Japonya, Kore, Amerika ve Avrupa’nın önünde de bizim önümüze koyduğumuz bu nitelikli doktora konusu bulunmaktadır. Merkezi planlamanın avantajlarını çok iyi kullanarak, biz de bu yarışta yer almaya başlıyoruz.

Onlarca yıldır bu ülkede üniversitelerin tek tip olduğu ve çeşitliliğe geçilmesi gerektiği sürekli söylenmekteydi. Bu artık bahsedilen bir hayal, bir söylem olmaktan çıkmıştır. Yeni YÖK’ün başlatmış olduğu girişimler ile yasal bir zemine de kavuşan çeşitlilik, misyon farklılaşması ve ihtisaslaşma yürüyen, ete kemiğe bürünen bir projedir artık. Misyon farklılaşması ve ihtisaslaşmayı iki ana koldan yürütmekteyiz. Araştırma üniversiteleri ve bölgelerine katkı sağlayan ihtisaslaşan üniversiteler. Bu süreçleri diğer ilgili kurumlar ile çok şeffaf bir şekilde sürdürmekte olup Araştırma Üniversitelerinin performanslarını yakında kamuoyuna açıklayacağız.

Muhterem Cumhurbaşkanım;

Bu proje üniversitelerimizden toplumun ve devletimizin beklentilerinin karşılanması noktasında fevkalade önemlidir. Bu her iki proje kadrosundan desteklenmekle birlikte fonlanma açısından da desteklenmeyi hakeden projelerdir. Bu proje Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve TÜBİTAK tarafından da desteklenmeye başlanmıştır. Fakat bu daha geniş imkanlar ile başkaca destek programları ile desteklenmeyi hak etmektedir.

Bu projeye sizlerin desteği ülkemizin kalkınması yolundaki ilerleyişine katkı noktasında çok önemlidir.

Malumlarınız... Bir ülkenin yükseköğretiminin uluslararasılaşması sadece ekonomik bir mesele değildir. O ülkenin uluslararası görünürlüğü ve etkinliğine katkı sağlamakta, yükseköğretimin standartlarını daha da yükselten hususiyetleri de bulunmaktadır. Bu maksatla **“hedef odaklı uluslararasılaşma”** projesini başlattık ve bu projemiz de

başarı ile devam ediyor. Dört yılda YÖK Başkanı ve ilgili bakanlar arasında imzalanan protokol ve anlaşma sayısı önceki 32 yılda imzalanan anlaşma sayısının iki katından daha fazla. Bu anlaşmalar üniversitelerimizin tanınırlığını ve uluslararası öğrenci sayısını artırdı. Bu sene uluslararası öğrenci kontenjan kısıtı da kaldırıldı. Ortak diploma programlarında büyük bir artış sağlandı. Uluslararası öğrenci sayımız başkan olarak zatıalinizce atandığımızda 48 bin idi... Bu girişimlerimiz sonucu bu sayının arttığını söylemek çok mütevazı bir söylem olur. Bu sayıda bir sıçrama yaşadık. Nitelikli yabancı uyruklu öğretim elemanı çekmek için önümüzdeki günlerde yeni düzenlemeleri de başlatıyoruz. Study in Turkey projesi ile üniversitelerimizin yurt dışında tanıtımında farklı bir yöntem ile izliyoruz.

21. yüzyılın hakim gücü endüstri 4.0 ve dijitalleşme ile birlikte insan hayatının tüm noktalarında süreklilik gösteren değişkenlikler ve akışkanlıklar oluştu. Alışık olduğumuz durağan bir sistemden daha dinamik sistemlere geçilmektedir. Eğitimde bilgi kadar yeteneklerin geliştirilmesi ve kazandırılması da ön plandadır.

Yükseköğretim Kurulu olarak bütün bu süreçlerle ilgili bir çok çalışmayı başlattık...

Dijital Dönüşüm programı bunlardan biridir. Bu projeyi Doğu ve Güney Doğu Anadolu'daki **16 üniversitemizde** başlattık. Bu proje ile bu yıl 36 bin 2 öğrenci, 3.112 öğretim elemanı merkezi bir planlama ile eğitim aldılar. Böylece, dijital dünyanın algoritmasına aşina bir işgücü yetiştirmeyi hedefliyoruz.

Program kamuya yük getirmeden üniversitelerimizin alt yapıları kullanılarak sürdürülmekte ve Yükseköğretim Kurulunca koordine edilmektedir.

Dünya Ekonomik Forumu'nun 2018 yılı "İşlerin Geleceği" raporuna göre: yüksek hızlı mobil internet, yapay zeka, bulut teknolojilerinin ve büyük veri analizlerinin adaptasyonunu, iş dünyasını hızlı, de-

rinden ve yaygın olarak etkilediği net olarak ortaya konulmaktadır. Böylece birçok yeni meslek tanımı hayatımıza girmektedir. Daha önce ayrılmış olan alanlar artık hep birlikte gelişmekte ve birbirlerini güçlendirmektedirler. Mesela; Yapay Zeka genellikle Bilgisayar Bilimleri ile ilişkilendirilse de Matematik, Biyoloji, Psikoloji, Felsefe ve diğer bilimler ile de yakından ilgilidir. Yapay zekanın ortaya çıkış nedeni karmaşık görevler için makinelerin davranışlarını geliştirmek olarak tanımlanmaktadır.

Endüstri 4.0 ve dijital dönüşümün etkileri birçok yeni meslek alanlarının oluşmasına veya mevcut iş alanlarının dönüşüme uğramasına neden oluyor. Türk iş dünyasında, iş hayatı için gerekli görülen temel yeteneklerin yüzde 41'inin 2020 itibari ile değişeceği ifade ediliyor. Türkiye'de yükseköğretim politikalarını yürüten kurum olarak biz de yetiştirdiğimiz gençlerin kariyer yollarında daha başarılı olmaları ve ülkenin ekonomik ve sosyal refahına mutlak katkı koyabilmeleri saikini önemle önde tutuyoruz.

Yine Dünya Ekonomik Formu tarafından net olarak tanımlanan: matematik, fen, bilgi ve iletişim teknolojileri, finans ve kültürel okur-yazarlık yeteneklerinde gelişme ana hedef olarak gösterilmektedir. Artık, okur-yazarlık kavramının bilinen anlamından farklı bir mahiyete büründüğünü görmekteyiz. Burada klasik anlamdaki okur-yazarlıktan farklı olarak bilişim, kültür, finans gibi konularda ilgili alanın temel işlemlerini yürütebilmek ifade edilmektedir.

Bütün bu süreçler dikkate alınarak bu yıl yeni mesleklere dair 7 üniversitede 5 lisans, 3 önlisans programları açılmıştır. Ayrıca Yükseköğretim Kurulu'nda geleceğin meslekleri ile ilgili uluslararası bir kongreyi Kasım ayında gerçekleştireceğiz. Önümüzdeki seneye çok daha hazırlık bir şekilde gireceğiz. YÖK olarak dünyanın gittiği yere bakarak ülkemizi, ihtiyaç duyduğu yeni meslek programları ve hayat boyu öğrenme konsepti ile ta-nıştıracağız.

Muhterem Cumhurbaşkanım;

Bu vesile ile bir konuda daha size Türk yükseköğretimi adına samimi olarak teşekkür etmek isterim. Yakın bir zamanda **11. Kalkınma Planı** meclisimizden geçti. Bu Kalkınma Planı yükseköğretim tarihimizde bir örneği görülmemiş nitelikte yükseköğretim ile ilgili çok olumlu düzenlemeleri öngörüyor. Zat-ı alinizin destekleri ile bu plan için sunduğumuz tekliflerin nerede ise bütünü bu planda yer aldı. Bu plan yükseköğretim için büyük fırsatlar taşımaktadır.

Araştırma üniversitelerinin kapasitelerinin güçlendirilmesi, bu üniversiteler ile sanayii arasında projeye dayalı işbirliği, sanayii doktora programları, özel sektör ar-ge merkezlerinde de doktoralı araştırmacı istihdamının teşvik edilmesi, bir YÖK projesi olan bölgesel kalkınma odaklı misyon farklılaşması ve ihtisaslaşma projesi ile tarımsal üretim ve verimliliğin artırılmasının teşvik edilmesi, üniversitelerin bilimsel araştırma projelerine yapılacak devlet katkısının ülke hedefleri ile tam bir uyum içinde ve performansa dayalı olması, Vakıf üniversitelerinde öğrenci gelirlerinin belli bir miktarını araştırmaya harcamasına ve yine vakıf üniversitelerinde araştırma görevlisi sayısının artırılmasına yönelik düzenleme yapılmasının hedeflenmesi, YÖK 100/2000 Doktora Projesinin koşullarının daha da iyileştirilerek faydalanan sayısının artırılması, temel bilimlerde araştırma yapanların teşvik edilmesi, her yıl doktoralı mezun sayısının artırılması, YÖK tarafından başlatılan açık erişim/açık bilim projesinin hızlandırılması, üniversitelerimiz için nitelik artırıcı tedbirlerin geliştirilmesi, YÖK tarafından Türk yükseköğretimine kazandırılan çeşitliliğin genişletilmesi, nitelikli yabancı uyruklu öğretim elemanı istihdamı, üniversitelerin eğitim ve araştırma faaliyetlerinin sürekli izlenerek raporlandırılması ve kamuoyuna açıklanması, doğrudan meslek icra yetkisi veren yükseköğretim programlarında asgari başarı puan şartı uygulamasının genişletilmesi, Hukuk fakültesine yeni girecekler için mesleki yeterlik sınavı konması gibi pek çok iyileştirici ve

yükseköğretimde sıçrama yaptıracak önerilerimiz 11. Kalkınma Planında zat-ı alinizin destekleri ile yer buldu. Bu plandaki yönlendirmeler gerçekleştiğinde inanın, yükseköğretimde bir devrim olacak ve sizin döneminizde Türk yükseköğretimi hakkettiği yeri kazanacaktır.

Yine sizin tasvibinizle YÖK'ün yetki devri kapsamında değerlendirilecek bir dizi düzenlemenin de önümüzdeki günlerde hayata geçmesi için harekete geçiyoruz.

Burada bu projelerimizin teferruatına girmeden sadece bu projelerin de başardığımız diğer pek çok projede olduğu gibi örneği olmayan ve etki değeri yüksek olan projeler olduğunu söylemekle iktifa etmek istiyorum.

Artık YÖK, toplumun talepleri ve değerlerine direnen, siyasete yön vermeye çalışan, otoriter, aşırı merkezîyetçi kimliğinden bütünüyle uzaklaşarak milletin değerleri ile bütünleşmiş, ülkesinin kalkınmasına katkı sağlamaya çalışan, yetki paylaşımına önem veren, dış paydaşların görüşlerini kararlarına yansıtan ve yükseköğretim ile ilgili politikalar üreten bir kurum halini almıştır.

Muhterem Cumhurbaşkanım;

Tüm projelerimizde ve hedeflerimizde yol gösteren desteğinizden güç almaya devam ediyoruz. Tüm rektörlerimiz ve çalışma arkadaşlarımızla birlikte yükseköğretim sistemimizi daha ileriye taşımayı Büyük Türkiye ideale hizmet etmeyi hedef ittihaz ettik.

Bugün 2019-2020 akademik yıl açılış törenini Külliyyemizde gerçekleştirme imkânı veren teşvikar tutumumuzun için tekrar teşekkür eder hürmetlerimizi sunarım...

2019 YÖK ÜSTÜN BAŞARI ÖDÜLLERİ SAHİPLERİNİ BULDU

Üniversitelerdeki bilimsel araştırma ile gerçekleştirilen çalışmaları, projeleri, tezleri ve topluma hizmet faaliyetlerini teşvik etmek amacıyla, Yükseköğretim Kurulu tarafından 2017-2018 eğitim-öğretim yılında ilk kez hayata geçirilen ve bu yıl üçüncüsü verilen “YÖK Üstün Başarı Ödülleri” sahiplerini buldu.

YÖK tarafından Cumhurbaşkanlığı Külliyesi Beştepe Kongre ve Kültür Merkezi'nde düzenlenen "2019-2020 Yükseköğretim Akademik Yılı Açılış Töreni"nde Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından verilen ödüller, bireysel ve kurumsal olmak üzere iki kategoride sahiplerini buldu.

YÖK tarafından, "Bireysel Ödüller" kapsamında "Yılın Doktora Tezi" ödüllerini almaya hak kazanan akademisyenler ve çalışmaları, hoca-talebe ilişkisine dikkat çekmek, bu konuya önem verildiğini göstermek amacıyla, doktora öğrencisinin danışman hocası ile birlikte ödüllendirilmesine karar verildi.

"Bireysel Ödül" kategorilerinde:

YILIN DOKTORA TEZİ ÖDÜLÜ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER

Dr. Erkan Kurnaz

Doç. Dr. Onur Kurt
Tez Danışmanı

► Sosyal ve Beşeri Bilimler Kategorisinde;

"Otizmli Çocukların Sosyal İletişim Becerilerinin Geliştirilmesi"

alanında yaptıkları doktora teziyle

Dr. Erkan Kurnaz ve
tez danışmanı **Doç. Dr. Onur Kurt**
ödül almaya hak kazandı.

YILIN DOKTORA TEZİ ÖDÜLÜ
FEN VE MÜHENDİSLİK BİLİMLERİ

Dr. Reyhan Şengür Taşdemir

Prof. Dr. İsmail Koyuncu
Prof. Dr. Volodymyr V. Tarabara
Tez Danışmanları

► Fen ve Mühendislik Bilimleri Kategorisinde;

"İçme Suyu Arıtımında Nano Gözenekli Membran Filtre Üretimi"

alanında yaptıkları doktora teziyle

Dr. Reyhan Şengür Taşdemir ve
tez danışmanları **Prof. Dr. İsmail Koyuncu** ve
Prof. Dr. Volodymyr V. Tarabara
ödül almaya hak kazandı.

YILIN DOKTORA TEZİ ÖDÜLÜ
SAĞLIK BİLİMLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Yalçın Erzurumlu

Prof. Dr. Petek Ballar Kırmızıbayrak
Tez Danışmanı

► Sağlık Bilimleri Kategorisinde;

"Prostat Kanseri Yeni Hücrel Bir Mekanizmanın Aydınlatılması"

alanında yaptıkları doktora teziyle

Dr. Öğr. Üyesi Yalçın Erzurumlu ve
tez danışmanı **Prof. Dr. Petek Ballar Kırmızıbayrak**
ödül almaya hak kazandı.

“Kurumsal Ödül” kategorilerinde:

**TOPLUMA HİZMET
ÖDÜLÜ**

**SAKARYA UYGULAMALI
BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ**

► **Toplum Hizmet Ödülü**

**“Kanser Tedavisinde Lazerli Fotodinamik Terapi
Yöntemi ve Toplumun Bilinçlendirilmesi”**

başlıklı başvurusu ile

**Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi’ne
verildi.**

**YEREL KALKINMAYA
KATKI ÖDÜLÜ**

FIRAT ÜNİVERSİTESİ

► **Yerel Kalkınmaya Katkı Ödülü**

**“Fırat Kalkınma Ajansı Bölgesinin İklim Değişikli-
ğine Adaptasyonunda Yerel Kalkınma Dinamizmi”**

başlıklı başvurusu ile

**Fırat Üniversitesi’ne
verildi.**

**ÜNİVERSİTE - SEKTÖR
İŞBİRLİĞİ ÖDÜLÜ**

**ORTA DOĞU TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ**

► **Üniversite - Sektör İşbirliği Ödülü**

**“ODTÜ – TUSAŞ Çok Hafif Uçak Tasarım ve Geliş-
tirme”**

başlıklı başvurusu ile

**Orta Doğu Teknik Üniversitesi’ne
verildi.**

**ULUSLARARASI İŞBİRLİĞİ
ÖDÜLÜ**

PİRİ REİS ÜNİVERSİTESİ

► **Uluslararası İşbirliği Ödülü**

**“Piri Reis Üniversitesi ile Katar Silahlı Kuvvetleri Arasın-
da Katar Deniz Harp Okulunun Kurulmasına İlişkin ”**

projesi ile

**Piri Reis Üniversitesi’ne
verildi.**

SAYIN EMİNE ERDOĞAN'IN “KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE ACİL FAALİYET PLANI” PROGRAMI KONUŞMASI

25 Kasım 2019 - Beştepe Kongre Merkezi / Ankara

25 Kasım, tüm dünyada kadına şiddet konusunda dikkat çekmek ve de önlemleri eylem haline getirmek için çeşitli etkinliklerin düzenlendiği bir gündür. 25 Kasım 2019 tarihinde Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde, Sayın Emine Erdoğan'ın ev sahipliğinde 'Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü Programı' düzenlendi.

Kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplumun temsilcileri, eğitim ve akademi dünyasının yer aldığı bu önemli toplantıya üniversitelerimizin kadın çalışmaları merkezlerinin müdürleri de katıldı. Toplantıda Sayın Emine Erdoğan kadına yönelik şiddetle ilgili dikkat çeken bir konuşma yaptı.

Değerli Hanımefendiler, Beyefendiler,

Hepinizi en kalbi duygularla selamlıyorum.

Bugün burada, 25 Kasım, 'Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü' vesilesiyle bir araya geldik. Bu alana dair Koordinasyon Planını, Bakanlarımız ve Diyanet İşleri Başkanımız, hepimizin şahitliğinde imzalayacaklar. Bu imza, kadınlarımızın sorunlar karşısında yalnız olmadıklarının güçlü bir ifadesidir.

Değerli konuklar,

Kadın erkek yan yana, medeniyet yolunda bin yıllardır birlikte yürüyoruz. Bu uzun yolculukta insanoğlu, güzel olduğu kadar çirkin manzaralara da şahitlik etti. Kadına yönelik şiddet, bu manzaraların en çirkinlerinden biridir.

Şiddet, kime ve ne şekilde uygulandığı fark etmeksizin, toplumların ruhunda peyda olmuş kötü huylu bir tümördür. İnsanlığı zehirleyen bu habis urun, kökünden kazınması noktasında hepimiz canla başla mücadele etmeliyiz.

Birleşmiş Milletlerin hazırladığı bir rapora göre, dünyada her gün 137 kadın, eşi ya da bir yakını tarafından öldürülüyor.

2017 yılında, dünyada kasten öldürülen kadın sayısı 87 bindi. Bu kadınların 30 bini eşinin ya da bir yakınının saldırısı sonucu yaşamını yitirdi. Ülkemizde de, maalesef vicdanlarımıza hançer gibi saplanan, bizi insanlığımızdan utandıran elim vakalar yaşandı.

Polis Akademisi Başkanlığının raporuna göre, 2016 yılında 301, 2017 yılında 350, 2018 yılında ise, 281 kadının yaşam hakkı elinden alındı. Maalesef ki, kadına yönelik şiddet, tüm dünyada yaşanan, küresel bir sorundur. Belli bir coğrafyası, dili, dini ya da ırkı yoktur.

“

Tek bir kadının dahi öldürülmesi, insanlığı haince sırtından bıçaklamaktır. Unutmayalım, her bir can alındığında, güneş öğle vakti batıyor! Yıldızlar, asılı oldukları yerlerden birer birer düşüyor. Ve her seferinde dünya biraz daha karanlığa gömülüyor.

”

Gelişmiş olduğu düşünülen ülkelerde dahi, şiddet ve cinsel saldırılar, gündelik bir pratik haline gelmiştir.

Tek bir kadının dahi öldürülmesi, insanlığı haince sırtından bıçaklamaktır. Unutmayalım, her bir can alındığında, güneş öğle vakti batıyor! Yıldızlar, asılı oldukları yerlerden birer birer düşüyor. Ve her seferinde dünya biraz daha karanlığa gömülüyor.

Kıymetli Misafirler,

Kadına yönelik şiddeti sadece fiziksel yönüyle değil, ekonomik ve psikolojik yönleriyle de ele almalıyız. Hukuki düzenlemelerden kültürel normların yorumlanmasına kadar her alanda yapılması gerekenler var. Her şeyden önce, kadına yönelik şiddetin eşler arası ya da aile arasındaki 'mahrem alan' kavramıyla meşrulaştırılmasının önüne geçmeliyiz.

Mahrem alan, şiddetin uygulanmasına zemin olduğu anda, insan hakları ihlali başlamış demektir. Böylesi bir durumda mahremiyet ortadan kalkar. Söz konusu olan şiddetse, kol kırıldığında, yen içinde kalmaz!

Sıfatları ne olursa olsun, insanlar hiçbir şekilde birbirlerinin sahipleri olamazlar. Erkekler kadınları mülk edinemezler. Üstünlük iddia edemezler. Kimsenin bir başkasının bedensel ve ruhsal bütünlüğünü zedeleyici eylemler gerçekleştirmeye hakkı yoktur.

Kadın cinayetleri haberlerine dönüp baktığımızda, faillerin, sebep olarak kıskançlık, namus, boşanmayı istememe gibi nedenler sıraladığını görüyoruz. Özellikle ahlakla ilişkilendirilmiş sebepler başı çekiyor. Unutmayalım ki, ahlak insani bir fazilettir. Cinsiyetten bağımsızdır. Başkasının ahlakından sorumlu olmak, kimsenin görev tanımı değildir.

Tüm bu yanlışlar, biyolojik bir cinsiyet olan erkek olma halini, adeta bir erkeklik ideolojisine çeviriyor. Şiddet ve kaba kuvvet, erkek olmanın unsurlarından biri olarak görülüyor. Halbuki, erkek ya da kadın herkes, insan olmak için doğar.

Kıymetli misafirler,

Kadınların etrafına çevrilen çembere çeşitli meşrulaştırılmalar aransa da, bunların içinde en hazin olanı, dinin kaynak gösterilmesidir.

Kuran-ı Kerim erkeklere değil, tüm insanlığa indirilmiş bir kitaptır. Ahiret gününde her kul, bir birey olarak kendi amel defteriyle baş başa kalacaktır. Ve kimsenin cinsiyeti hafifletici bir sebep olarak görül-meyecektir.

Tek bir insanın öldürülmesini tüm insanlığın öldürülmesiyle bir tutan İslam dininin, kadın katliamlarının ve şiddetin kaynağı olarak işaret edilmesine asla tahammül gösteremeyiz. Bu noktada, İslam'ın eşler arasındaki ilişkiyi ve aile hayatını düzenleyici tavsiyelerinin en doğru şekilde anlatılmasının çok önemli olduğunu düşünüyorum.

“

Tek bir insanın öldürülmesini tüm insanlığın öldürülmesiyle bir tutan İslam dininin, kadın katliamlarının ve şiddetin kaynağı olarak işaret edilmesine asla tahammül gösteremeyiz.

”

İslam, kadın ve erkeği birbirine yol arkadaşı kılar. Eşleri bir arada tutan muhabbettir. Tıpkı peygamberimiz ve eşi Hz. Hatice gibi... Aynı şekilde kadınlara yönelik çağ dışı gelenekler, medeniyet bakımımızın lekelenmesi için araç haline getirilmeye çalışılmaktadır.

Bilakis insani hasletlerimizi geri kazanmada, medeniyet havuzumuzdan beslenmeliyiz. Dünyanın hiçbir yerinde rastlanmayacak derecede latif olan edep ve adab-ı muaşeret mirasımızı, yeniden hayatlarımızın merkezi haline getirmeliyiz. Edep ve adabın hem kadın, hem de erkek için gerekli olduğunu unutmamalıyız.

Değerli Konuklar,

Toplumda hızla kadına yönelik şiddetin arttığına dair bir algı var. Bu algı, bizi kolektif olarak büyük bir karamsarlığa sürüklüyor. Elbette rakamlar ortada. Fakat bu rakamlar, eskiden sessizliğe gömülen hadiselerin artık görünür olduğu şeklinde de okunmalıdır. Bugün kadınlar haklarını arayabiliyorlar.

Kendilerine yönelik işlenen suçları utanıp gizlemiyorlar. Devletimizin ilgili kurumlarına başvurarak hak arama mücadelelerini sürdürüyorlar.

Eskiden ölümle burun buruna gelen kadınlar dahi, şiddet gördüğünü belgelemek için kurum kurum dolaşmak durumunda kalıyordu. Oysa 6284 sayılı kanun ile, sadece şikayetle dahi, uzaklaştırma kararı alarak kendilerini ilk anda koruyabiliyorlar. Bu kesin çözüm olmamakla beraber, akut bir tedbirdir. Mal varlığına dahi tedbir konabilirken, can sözkonusu olduğunda, hiçbirşey elbette riske edilemez.

Öte yandan, birçok sivil toplum kuruluşumuz şiddete maruz kalan kadınlarımızla bu yolu el ele yürüyorlar. Toplumun her katmanında büyük bir hassasiyet var. Umuyorum ki, bir gün gelecek ve hiçbir kadın korku terörü altında bir hayat sürmeyecek.

“

Toplumda hızla kadına yönelik şiddetin arttığına dair bir algı var. Bu algı, bizi kolektif olarak büyük bir karamsarlığa sürüklüyor. Elbette rakamlar ortada. Fakat bu rakamlar, eskiden sessizliğe gömülen hadiselerin artık görünür olduğu şeklinde de okunmalıdır. Bugün kadınlar haklarını arayabiliyorlar. Kendilerine yönelik işlenen suçları utanıp gizlemiyorlar. Devletimizin ilgili kurumlarına başvurarak hak arama mücadelelerini sürdürüyorlar.

”

Fakat o gün gelene kadar mücadelemizi sürdürmeli, toplumsal dönüşümü beraberinde getirecek adımları da atmalıyız. Lütfen bu noktada medya dilinin ne kadar önemli olduğunu göz ardı etmeyelim.

İnsanların, pasif olarak maruz kaldıkları imajlar, maalesef ki, farkında olmasalar da davranışlarını etki altına alıyor. Aynı şekilde filmlerde ve dizilerde, töre cinayetleri, kadınlara yönelik fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddet gibi eylemleri gerçekleştiren karakterlerin, evcilleştirildiğine şahitlik ediyoruz.

Geçmişte yaşanan üzüntüler, dramatize edilerek, insanlık dışı işler için bahane haline getiriliyor. O nedenle, televizyon ve sinema sektöründeki kişilerin, ellerindeki gücün sorumluluğu üzerine çok iyi düşünmeleri gerekiyor.

Buradan anne ve babalara da ayrıca seslenmek istiyorum. Lütfen evlatlarımızı yetiştirirken, cinsiyetlerine mahsus imtiyazları olduğuna inanmalarına müsaade etmeyin. Çocuklarımızın büyüme süreçlerinin nihai noktası insan olmaktır. Sevginin, bir yaşam iksiri olduğunu, hiçbir şekilde zarar vermenin kaynağı olamayacağını söyleyelim.

Kıymetli misafirler,

Şöyle durup bir doğum tarihlerimizi düşünecek olursak, belki aramızdan birçoğumuzun geçen yüzyılda doğduğumuzu fark edeceğiz. Hatırlarsanız yıl 2000 olduğunda, başka bir yüzyıla adım atmanın büyük sevincini yaşamıştık. Fakat bugün görüyoruz ki, yeni yüzyılın inşasında bazı alanlarda doğru tohumları ekmemişiz.

Hepimizin en büyük vazifesi, medeniyeti geleceğe taşıyacak köprüler kurmaktır. Medeniyet karnesinde en yüksek olması gereken not ise, kadın meselesidir.

Kadınların güçlü, eğitilmiş ve güvende olduğu toplumlar, kendini geleceğe taşıyabilecektir. O nedenle, bugün ilan edilen seferberliği çok önemli buluyorum. Kadınları tüm yönleriyle güçlendirmenin, gelecekte önemli meyveler vereceğine inanıyorum.

Anadolu'nun bilge ozanı Neşat Ertaş'ın şu sözünü hiçbir zaman unutmayalım; “kadın insandır, biz insanoğluyuz.”

Bırakın kadınların bir damla kanının dökülmesini, bir damla gözyaşı dökmelerine dahi toleransımız yoktur.

Bu duygularla sözlerime son veriyor, hepimizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Kalın sağlıcakla!

AFET ZARARLARININ AZALTILMASINDA EĞİTİMİN ROLÜ

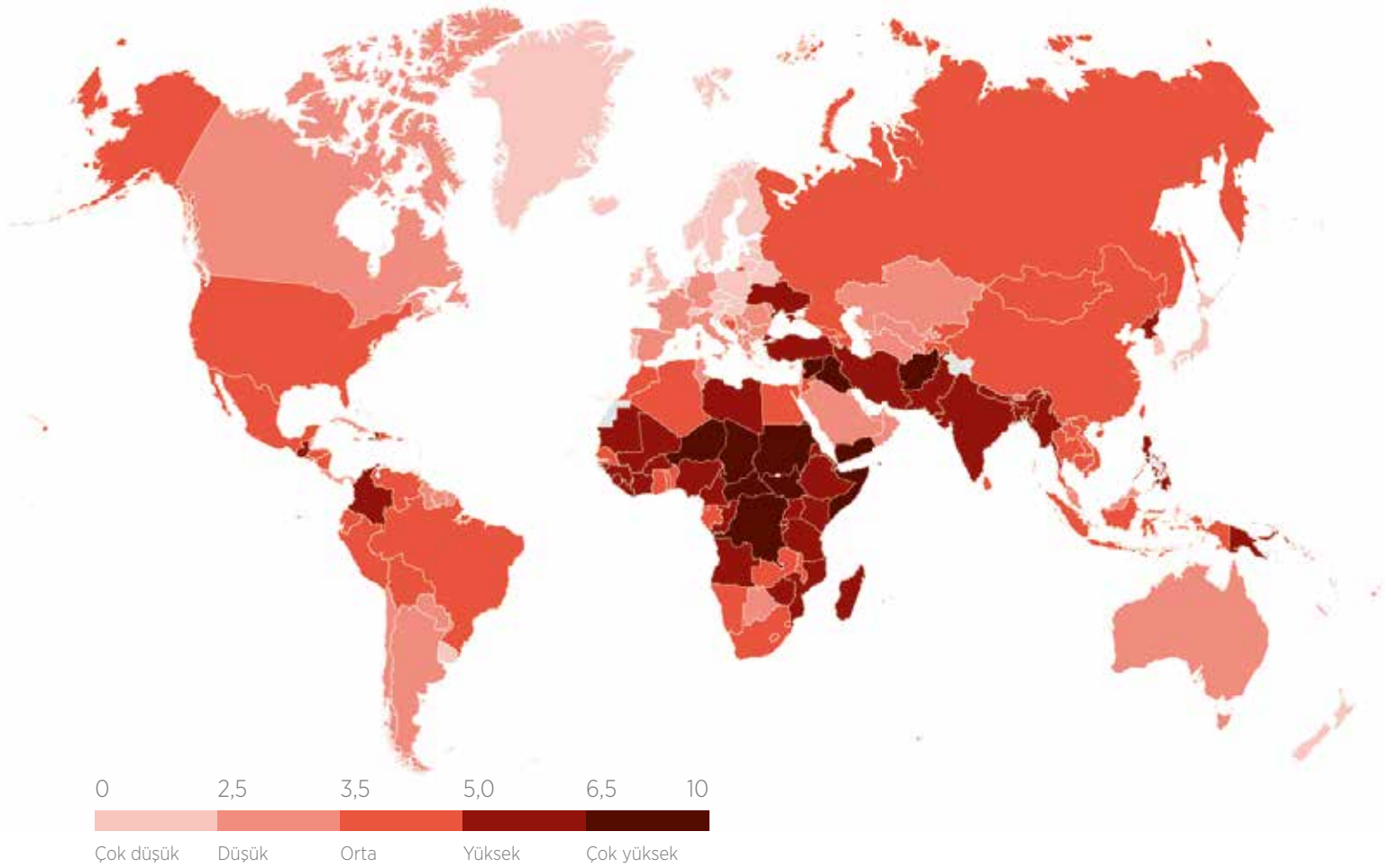
 Prof. Dr. Şerif BARIŞ*

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) 2018 yılında yayınladığı Türkiye’de Afet Yönetimi ve Doğa Kaynaklı Afet İstatistikleri raporuna göre ülkemizi Bir Afetler Ülkesi: Türkiye olarak tanımlamıştır. Dünya karasal büyüklüğünün sadece yüzde 0.5’ini Türkiye toprakları oluşturmalarına rağmen ülkemiz sıklıkla doğa kaynaklı afetlerle karşı karşıya kalmaktadır. Yaşadığımız coğrafya başta deprem olmak üzere heyelan, su baskını, kaya düşmesi ve çığ gibi afetlerle karşı karşıya kalmaktadır. 1980-2017 yılları arasında meydana gelen afetlerde ölüm oranı milyon kişilik nüfus başına 6-25 kişinin doğa kaynaklı afetler nedeniyle hayatını kaybettiği bildirilmiştir. Bu oran dünya ortalamasının üzerinde bir rakamdır. Ülkemiz, 1900-2018 yılları arasında meydana gelen büyük depremler açısından 77 deprem ile dünya ülkeleri arasında dördüncü sırada yer

almaktadır. Risk Yönetim Endeksi’nin 2018 yılı raporuna göre (INFORM Küresel Risk Enkesi 2018) ise Türkiye’nin endeks puanı 5,0 olarak hesaplanmış olup, 191 ülke arasında 45. sırada yer almaktadır. Bu rapora göre Türkiye 5,0 endeks puanı ile yüksek risk grubunda bulunmakta ve son üç yılın eğilimine göre de riskin artmakta olduğu ülkelerden biri olarak nitelendirilmiştir. Bu açıdan Türkiye; Kamerun, Kongo, Gine, Ruanda ve Sierra Leone ile birlikte yüksek riskli ve riskin artma eğiliminde olduğu ülkeler sınıfında yer almıştır. INFORM endeksine göre kavram düzeyinde risk puanları; tehlike ve maruziyet için 7,8, zarar görülebilirlik için 5,0 ve baş etme kapasitesi eksikliği için 3,2 olarak hesaplanmıştır. Tehlike ve maruziyet puanına göre 191 ülke içerisinde Türkiye 9. en riskli ülkedir. Zarar görülebilirlikte 46. ve baş etme eksikliğinde

* Kocaeli Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Jeofizik Mühendisliği Bölümü

Şekil 1. Ülkelerin INFORM Endeks Puanlarına Göre Risk Sınıfları Haritası(AFAD, 2018'den alınmıştır).

ise 140. sırayı almıştır. Tüm bu değerlendirmeler ışığında Türkiye; tehlike ve afetlere maruz kalma bakımından çok yüksek riskli; buna karşın zarar görülebilirlikte orta ve baş etme kapasitesi bakımından düşük riskli bir ülke olarak nitelendirilmektedir. Bu sıralamalar maalesef ülkemizin eğitim seviyesi, ekonomik gücü ve gelişmişlik seviyesi ile oldukça fazla tezat oluşturmaktadır. Avrupa Birliği'nin güçlü aday ülkesi olan Türkiye'nin bu kadar yüksek risk altında olmasının yegane temeli uzun yıllardır bu alanda yapılan araştırmaların, hazırlıkların ve eğitimlerin yetersizliği ile açıklanabilmektedir. Şekil 1'deki harita ülkemizin dünyadaki risk sınıfını göstermektedir.

Ülkemizin içinde bulunduğu coğrafi konum, dünyanın en etkin tektonik kuşağı olan Alp-Himalya kuşağında yer alması nedeniyle doğa kaynaklı afetler tarihsel dönemlerde ülkemizi derinden etkilendiği gibi küresel ısınmanın artmasıyla yarı-tropikal iklim sistemine girmekte ve bu değişim ülkemizin kuzey kesimlerinde bile hortumların oluşmasına yol açmaktadır. Nitekim 1900 yılından günümüze yaşanan yıkıcı depremler ortalama her yıl 1,000 insanımızın hayatını kaybetmesine, binlerce binanın yıkılmasına ve hasara görmesine yol açarak ülkemize oldukça fazla bedeller ödetmiştir. Birleşmiş Milletler'in 2015 yılı Sendai Çerçeve Anlaşmasına göre afetler ve etkileri her geçen

yıl artmaktadır. Bu artıştan maalesef ülkemiz de kötü etkilenecek bir çok insanımız hayatını kaybedecek, milyarlarca liramız kaybolacak ve bu kayıpları gelişme hızını düşürerek toplumsal refahımıza darbe vuracak ve yatırım maliyetlerimizi olumsuz etkileyecektir. Birleşmiş Milletler 1960'lı yıllardan başlayarak afetlerle mücadeleyi gündemine almış ve 1990 yılından itibaren Afet Zararlarının Azaltılması On Yılı konseptiyle afetlerin zararlarını azaltmaya dönük küresel ölçekte mücadele edilmesine ön ayak olmuştur. BM, en son 2015 yılında Japonya'nın Sendai kentinde 15 yıllık bir çerçeve plan oluşturarak afetlere maruz kalan tüm ülkeler için çeşitli yol haritaları belirlemiştir. Ülkemizde AFAD Başkanlığı altında ülke heyeti olarak katılarak çeşitli komisyonlarda görev almış ve bu alanda farklı deneyimlerini sunumlarla aktarmıştır. Ülke heyetini temsilen Kocaeli Üniversitesi'nden bu makalenin yazarı da dahil olmak üzere üç araştırmacı BM Üçüncü Dünya Afet Zararlarının Azaltılması Kongresi'ne katılım sağlamış ve bu kongrede sunumlar yapmışlardır. Afetlere yol açan tehlikeleri azaltmak veya ortadan kaldırmak insanoğlunun gücünün çok çok üzerindedir. Dünyada yaklaşık 60 yıldır BM öncülüğünde yapılan çalışmalar afetleri önleme konusunda olmayıp, yapılan tüm çalışmalar risk azaltma ve zarar azaltma çalışmaları olarak öne çıkmaktadır.

Afet Riskinin Bilimsel Tanımlanması

$$\text{Afet} = \frac{\text{Tehlike} + \text{Zarar Görebilirlik}}{\text{Toplumsal Kapasite}}$$

Tehlike, ülkemizin içinde bulunduğu coğrafi konum, iklim, etkin tektonik kuşak ve deprem üreten aktif faylar olarak nitelenebilir. Zarar görülebilirlik ise afetlere maruz kalacak şehirler ve bu şehirlerde bulunan insan, bina, alt yapı, tarihi ve kültürel değerler olarak tanımlanır. Riski oluşturan bu temel parametreler ele alındığında ülkemizi tehdit eden doğa kaynaklı tehlikeleri uzaklaştırmak mümkün

“

Dünyada yaklaşık 60 yıldır BM öncülüğünde yapılan çalışmalar afetleri önleme konusunda olmayıp, yapılan tüm çalışmalar risk azaltma ve zarar azaltma çalışmaları olarak öne çıkmaktadır.

”

değildir. Ülkemizin içinde bulunduğu tektonik kuşağı veya fayları yerlerinden uzaklaştırmak, mevsimleri kontrol etmek insanoğlunun kontrolü dışındadır. Benzer şekilde farklı tehlikelere maruz kalan şehirleri yerlerinden taşımak; bu şehirlerdeki nüfus sayısını düşürmek veya o şehirde bulunan fabrika, altyapı, müze veya dini yapıları yerlerinden taşımak mümkün değildir. Riskin formülüne göre bir bölgenin afet riskini azaltmak için bizlerin yapabileceği tek şey toplumsal kapasiteyi artırmaktır.

Yukarıdaki formülde tanımlanan toplumsal kapasite ise bir toplumda bulunan, afetlerin etkisini ve riskini azaltabilecek her türlü güç ve kaynakların tümüdür. Afetlere karşı dirençli bir toplum oluşturma yegane yolu her türlü yaş grubuna verilecek eğitimlerle bireylerin bilgi ve beceri kazandırılması, kişisel, kurumsal ve toplumsal hazırlıkların yaygınlaştırılarak, toplumun afet bilincinin artırılması gerekir. Dünyada çok büyük depremlerin sıklıkla meydana geldiği Japonya ve Şili gibi ülkeler yaşanan bu afetlerden gerekli dersleri çıkararak toplumsal afet bilincini yükseltmiş ve son yıllarda olan mega deprem ve tsunamilerden çok az etkilenmişlerdir. Toplumun afet bilincini en iyi yansıtan fotoğraflar 2011 yılında Sendai-Japonya depreminde yaşanmış ve dünyaya örnek oluşturmuştur.

Aşağıda verilen fotoğraf 2011 yılında meydana gelmiş ve makale yazarının da Japonya'da bulunduğu sırada oluşan 9,1 büyüklüğündeki mega Tohoku (Sendai) depreminin hemen ardından bir ilkokul bahçesini göstermekte ve depremzedeler ilk oku-

Şekil 2. 2011 Japonya-Sendai depreminde ilkokul bahçesinde afet malzemesi dağıtım sırası.

Şekil 3. Kriko yardımı ile enkaz altında kalan afet-zedeyi kurtarma eğitimi. Siyah maskot yayın balığını(enkazı), yeşil maskot ise yaralıyı temsil etmektedir. Bezden yapılmış maskotların içine su dolu pet şişeler konularak ağırlık sağlanmaktadır.

lun bahçesinde bulunan afet deposundan dağıtılan yardımları almak için sıra oluşturmuşlardır (Şekil 2). Ülke çok büyük bir deprem ve tsunami ile sarsılmış; deprem merkezinden 400 km uzaklıkta bulunan gündüzleri 30 milyonu aşan bir nüfusa sahip Tokyo şehrinde olası bir başka büyük deprem nedeniyle tüm tren ve metro seferleri durdurulmuş

olmasına karşın toplumu afet bilincini yüksek olması nedeniyle olumsuz durumların yaşanması engellenmiştir.

Benzer şekilde İstanbul'da 26 Eylül 2019 tarihinde yaşanan depremde korku ve panikle koşan, düşen, yaralanan vatandaşların aksine 29 Eylül 2019 tarihinde Şili'de meydana gelen 6,8 büyüklüğündeki deprem sırasında bir istasyonda bekleyen insanlar sarsıntı sürerken gayet sakin bir şekilde sarsıntının bitmesini beklemişlerdir. Her iki örnekte de toplumsal bilincin yüksek olmasının temel nedeni daha önce yaşanan felaketlerden ders alarak bir sonraki afetlere hazırlık için alınması gereken eğitimler ve bu eğitimlerin davranışa dönüşmesidir. Alınacak eğitimler, yapılacak hazırlıklar ile çok büyük bir depreme hazır olarak depremin yıkıcı etkilerinden korunmak, can ve mal kayıplarını azaltmak mümkündür. Benzer şekilde alınacak eğitim ve doğru davranışlar öğrenilerek her türlü doğa kaynaklı tehlikelerin zararlarını azaltmanın yolu bulunmaktadır. Şekil 3'te gösterilen fotoğrafta ilkokul çağındaki bir Japon çocuk enkaz altında kalan bir canlıyı

kriko ve takoz kullanarak kurtarmayı oynayarak öğrenmektedir. Yayın balığı depremin enkazını, enkaz altında bulunan yeşil maskot ise bu STK'nın maskotu olan kurbağayı temsil etmektedir.

Ülkemizde 1999 Kocaeli depremi her alanda bir milat olmuş, ilk defa 2000 yılında Boğaziçi Üniversitesi, Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü işbirliği ile ABD vatandaşı olan Marla Petal'ın bulunduğu kaynak kullanılarak Temel Afet Bilinci eğitimleri başlayarak çocuklar ve yetişkinler için ilk eğitimler başlamış ve yaygınlaştırılmıştır. 2004 yılında Kocaeli Üniversitesi'nde başlayan Afetler ve Zararlarının Azaltılması dersi 2012 yılından itibaren üniversite seçmeli dersi olarak düzenlenerek tüm fakültelerdeki öğrencilerin kullanımına açılmış ve ikinci ders olarak da Afet Yönetimi dersi öğrencilere verilmeye başlanmıştır. Her iki ders ilerleyen dönemde e-ders olarak her yarıyıl açılarak yaklaşık her yıl yaklaşık 5000 öğrencinin eğitim almasını sağlamıştır. Son yaşanan İstanbul açıklarındaki deprem toplumda ikinci bir şok yaratarak toplumsal hazırlığımızın yeterli olmadığını bir kez daha ortaya koymuştur. Depremler konusundaki doğru davranış karmaşası ve eğitimsizlik maalesef üniversite öğrencileri arasında da yaygındır.

Her üniversite, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu çerçevesinde ve mevcut yasalar kapsamında Acil

Durum Planı ve Sivil Savunma Planı hazırlamaktadırlar. Yapılan bu planlar ilgili valiliklere gönderilerek raflarda yerini almaktadır. Özellikle Acil Durum Planlarının, Afet ve Acil Durum Planı olarak değiştirilerek standart bir şablon haline getirilmesi ve her üniversitenin planını içerisinde bulunduğu tehlikeler ve riskler göz önünde bulundurarak yapması gerekir. Standart bir plan ancak yaptırılacak bir yazılımla tüm üniversitelerin kullanımına açılarak, her üniversitenin hazırladığı bu planların kontrolü, denetimi ve yaptıkları tatbikatlar bu yazılım tarafından kontrol edilebilir. Bunun için öncelikle olarak üniversite üst yönetimlerine bu alanda uzman bir grup tarafından briefing verilerek her üniversitenin içerisinde bulunduğu tehlikeler ve riskler anlatılarak, üniversitelerin tıpkı eğitimde yeniden yapılanma ve kalite süreçleri gibi bir afet hazırlık süreçlerinden geçmesi sağlanmalıdır. Ülkemizin afete hazırlıklı olması amacıyla özellikle depremi yaşamış üniversitelerde Afet Zararlarının Azaltılması Enstitüleri kurulmasını sağlayarak ülkemizi olası afetlere hazırlayacak akademisyenlerin yetiştirilmesine ve çeşitli araştırmaların yapılmasına destek olunmalıdır.

Özellikle Afetler ve Zararlarının Azaltılması dersinin e-ders olarak yaygınlaştırılmasını teşvik ederek tüm üniversitelerde e-ders olarak bu eğitimin alınmasına ön ayak olarak bu alandaki çok büyük bilgi eksikliğini giderebilir.

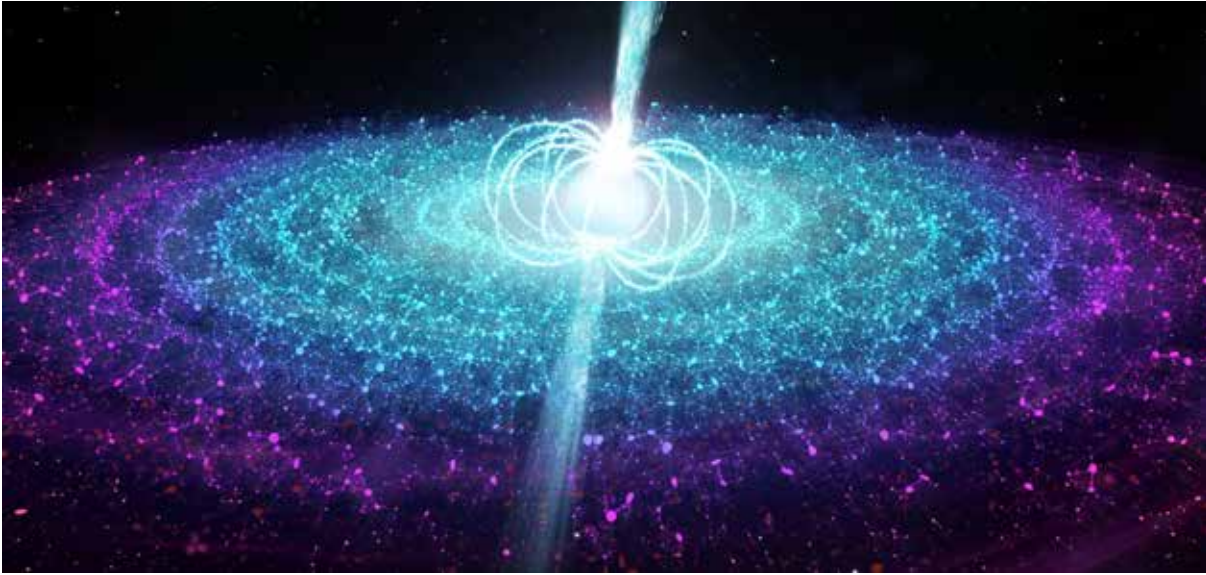
“

Ülkemizde 1999 Kocaeli depremi her alanda bir milat olmuş, ilk defa 2000 yılında Boğaziçi Üniversitesi, Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü işbirliği ile ABD vatandaşı olan Marla Petal'ın bulunduğu kaynak kullanılarak Temel Afet Bilinci eğitimleri başlayarak çocuklar ve yetişkinler için ilk eğitimler başlamış ve yaygınlaştırılmıştır.

”

“Afetler ve Zararlarının Azaltılması; ve Afet Yönetimi” gibi alanlar dünyada çok disiplinli yaklaşımla sürdürülen akademik çalışmalar olup ülkemizin de bu alanda yetkin bir akademik kadronun oluşması için yüksek lisans ve doktora eğitimleri farklı üniversitelerde farklı bölümlerde verilmektedir. Bu konudaki akademik eğitimlerin daha güçlendirilmesi ve yaygınlaştırılması beklenmektedir.

NÖTRON YILDIZLARININ ASTROFİZİKSEL GÖZLEMLERİ VE NİCER PROJESİ

Prof. Dr. Tolga GÜVER*

Nötron yıldızları, yüzeyinden ışığın kaçabildiği Evren'deki en kompakt cisimlerdir. Tüm Evrende onlardan daha kompakt sadece kara delikler vardır, ama onları da yüzeylerinden ışık dahi kaçamadığı için elektromanyetik gözlemler yolu ile doğrudan çalışmak mümkün değildir. Bu cisimler sadece astronomi için değil fiziğin pek çok alanı içinde son derece önemli bir çalışma konusudur.

Anlayabildiğimiz kadarıyla, nötron yıldızları, Güneş'in tüm kütesinin bir buçuk ile üç katı arasında kütenin, yaklaşık yirmi kilometre çaplı bir alana sıkıştırıldığı cisimlerdir. Güneş'te aynı miktarda maddenin yaklaşık bir buçuk milyon kilometre çaplı bir alanda bulunduğunu hatırlatmak, nötron yıldızlarının ne kadar yoğun cisimler olduğunu göstermek için yeterli olabilir (Tablo 1 ve Şekil 1). Alabilseydik,

* İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Astronomi ve Uzay Bilimleri Bölümü - Gözlemevi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü

	Nötron Yıldızı	Güneş	Dünya
Kütle	$3-4 \times 10^{30}$ kg	2×10^{30} kg	6×10^{24} kg
Yarıçap	10 km	700.000 km	6371 km
Manyetik Alan	10^{8-14} G	1 G	0.25 - 0.65 G MRI Cihazı: 10^4 G
Dönme Periyodu	0.0014 - 10 saniye	24 gün	24 Saat
Yoğunluk	$\sim 10^{14}$ gr/cm ⁻³	Merkezde : 150 gr/cm ⁻³ Ortalama : 1.41 gr/cm ⁻³	5.5 g/cm ³

Tablo 1. Tipik bir nötron yıldızı ile Güneş ve Dünya'nın karşılaştırmalı bilgileri

Şekil 1. Solda, bir nötron yıldızının kapsayacağı alan kırmızı çizgi ile İstanbul haritasının üzerinde gösterilmiştir. Sağda ise bir nötron yıldızı etrafındaki kuvvetli manyetik alanı ve o alanda ivmelendirilen parçacıklar ile birlikte temsili olarak gösterilmiştir (sağdaki fotoğraf <https://www.eso.org/public/news/eso1415/> adresinden alınmıştır).

bir çay kaşığı nötron yıldızı maddesi tam on milyon ton ağırlığında olurdu. Nötron yıldızları öylesine yoğundur ki, merkezlerindeki yoğunluğun atom çekirdeğinin yoğunluğunun birkaç katına kadar çıktığı düşünülmektedir. Ayakta kalmalarını sağlayan iç basıncı neyin sağladığı hala önemli bir soru işaretidir ve merkezlerindeki maddenin özellikleri ve içeriği hala tam olarak bilinmemektedir. Pek çok teoriye göre merkezdeki madde serbest ve kararlı kuark'lerden oluşabilir. Böyle bir durum Evren'de başka hiçbir yerde görülmez ve günümüz teknolojisi ile de Dünya'da herhangi bir laboratuvar da erişilmesi mümkün değildir. Bu cisimlerin kütlelerinin ve yarıçaplarının ölçülmesi onların iç yapısının anlaşılması için son derece önemli ipuçları vermektedir.

Nasıl Oluşuyorlar?

Normal yıldızların ömrünü belirleyen en önemli faktör onların kütleleridir. Bir yıldızın merkezinde, Hidrojeni yakıp Helyum'a dönüştürdüğü ve ömrünün en uzun aşamasını geçirdiği evresine yıldızın anakoldaki evresi denir.

Bu aşamada uzun süre geçirilmesinin sebebi reaksiyon hızları olduğu kadar hiç kuşkusuz Evren'de en bol bulunan elementin Hidrojen olmasıdır. Kütleleri Güneş'in kütlelerinin 8 katı büyüklüğünde olan yıldızlar yaklaşık 100 milyon yıl (Güneş' aynı evredeki ömrü yaklaşık 10 milyar yıldır) anakol ev-

resinde kaldıktan sonra çekirdeklerinde daha ağır elementlerin füzyonu başlar. Ancak özellikle büyük kütleli yıldızlarda bu reaksiyonlar çok daha hızlı bir şekilde gerçekleştiği için görece çok kısa bir süre içinde sıra atom numarası 26 olan demir atomuna gelir. Demir füzyon reaksiyonu ise endotermik yani enerji üreten değil enerji çeken bir reaksiyondur.

Böyle olunca yıldızın tüm hayatı boyunca ayakta kalmasını sağlamış olan içteki radyasyon basıncı yok olur ve yıldız maddesi kütleçekim kuvveti altında içe doğru çökmeye başlar. Bu çöküşün ilk durma noktası dejenere elektron basıncı olarak da adlandırılan elektronların, aynı kuantum durumunda bulunmaya karşı verdikleri dirençtir. Büyük kütleli yıldızlarda elektronlar çok fazla dayanamaz ve aynı prensibe uygun olarak hareket eden ama kütleleri çok daha fazla olan nötron dejenereliğine ulaştıncaya kadar çöküş devam eder. İşte bu noktada oluşan cisme, nötron yıldızı denir. Bu kadar yüksek yoğunluğa çöküş esnasında, protonlar ve elektronlar ters beta bozunması isimli bir mekanizma sonucu birleşerek nötronları oluştururlar. Nötron yıldızlarının ismi de buradan gelir. Ancak yukarıda değindiğimiz gibi henüz en iç kısmının nasıl bir maddeden oluştuğu cevaplanamamış bir sorudur.

Aynen bir buz dansçısının kendi eksenini etrafında dönerken kollarını açması ile dönmesinin yavaşlaması veya kollarını kapatarak dönmesini hızlandırması gibi, Güneş büyüklüğünde bir alana yayılmış maddenin sadece yirmi kilometre çaplı bir alana sıkışması da dönme hızının artmasına sebep olur (açısal momentumun korunumu gereği). Bu sebeple nötron yıldızları normal yıldızlardan çok daha yüksek hızlarda dönerler bazıları kendi eksenini etrafında saniyede birkaç yüz tur atmaktadır. Benzer şekilde manyetik akının korunumu gereği bu cisimlerdeki manyetik alan şiddeti de çok fazladır. Halihazırda Dünya’da nötron yıldızlarındaki manyetik alan şiddetinin küçük bir kesrine bile ulaşmak mümkün değildir. Bazı tipik değerlerin karşılaştırılması için Tablo 1’e bakınız.

Nötron Yıldızlarının Çeşitleri

Nötron yıldızları ilk olarak 1930’larda Walter Baade ve Fritz Zwicky tarafından öngörülmüş ve Jocelyn Bell Burnell ve Antony Hewish tarafından radyo bölgede periyodik ışınlamaları ile 1967’de gözlelenebilirlerdir. Gözlemsel özelliklerinden ötürü bu cisimlere atarca (pulsar) denmiştir. Bu ismin verilmesinin sebebi, bildiğimiz her türlü saatten daha hassas bir şekilde periyodik ışınlamaları göstermeleridir. Gözlenen ilk atarcalardan biri Şekil 2’de sağ panelde görülen Yengeç bulutsusundaki Yengeç atarcasıdır. Bu nötron yıldızını oluşturan süpernova patlaması ilk kez Çin’li astronomlar tarafından 1054 yılında gözlenmiş ve kayıt edilmiştir. O zamanlar ‘misafir yıldız’ olarak adlandırılan patlama, gündüz bile gözlelenebilir olmuştur. Yengeç bulutsusu bize yaklaşık 6000 ışık yılı uzaklıkta ve yaklaşık 5,5 ışık yılı büyüklüğündedir. Görece parlak olduğu için makul bir teleskop ile rahatlıkla gözlelenebilir. Merkezdeki atarca elektromanyetik tayfın radyo bölgesinden, yüksek enerjili gama-ışınlarına kadar tüm dalga boylarında saniyede 30 atım gösterecek şekilde ışınlamaları üretmektedir.

Nötron yıldızları eğer tek başlarına iseler, ömürlerinin başında elektromanyetik tayfın neredeyse tamamında, ağırlıklı olarak da X-ışınlarında, ışınlamaları yaparak geçirirler. Bu ışınlamaları süpernova patlaması sonrası açığa çıkan çok sıcak çekirdekten gelir ve milyonlarca dereceyi bulabilir. İlk birkaç bin yıl süpernova kalıntılarının içinde, Şekil 2’de verildiği gibi güzel görüntüler eşliğinde gözlelenebilirler. Ancak nötron yıldızlarında içeride bir enerji üretimi olmadığı için zamanla soğurlar ve yaklaşık birkaç yüz bin yıldan sonra ancak radyo bölgede ışınlamaları yapan bir atarca olarak gözlelenebilirler. Bu atarcalar zamanla çok çok yavaş (saniyede 10-15 saniye kadar) bir miktarda da olsa yavaşlayacaklardır.

Yıldızların önemli bir kısmı, tek başlarına değil, ikili hatta bazı durumlarda üçlü sistemlerdedirler. İki yıldızın birbirine kütleçekimsel olarak bağlı olduğu ve bir ortak kütle merkezi etrafında hareket etti-

Şekil 2. Cassiopea A isimli süpernova kalıntısının Chandra X-ışın Uydusu ile elde edilmiş X-ışın görüntüsü yani bir nevi röntgeni (https://chandra.harvard.edu/photo/2017/casa_life/ adresinden alınmıştır) sol panelde verilmiştir. Sağda ise Yengeç bulutsusunun X-ışın, Hubble Uzay Teleskobu ile görsel bölge ve Spitzer Teleskobu ile kızılötesi görüntüsü verilmiştir (<https://chandra.harvard.edu/photo/2009/crab/> adresinden alınmıştır).

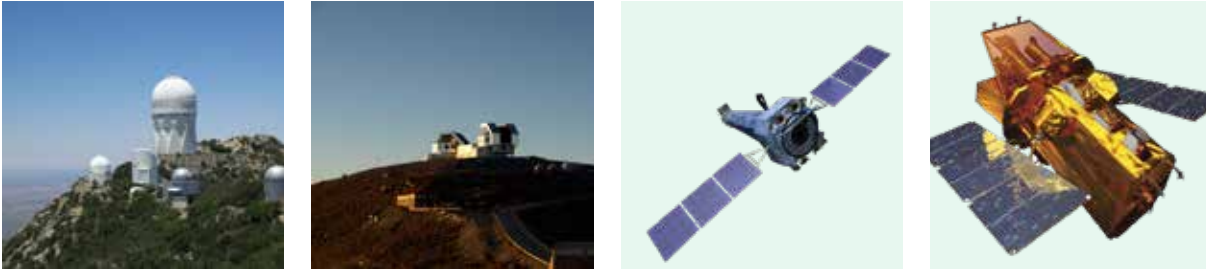
ği sistemlere (aynen Dünya – Güneş sistemi gibi) çift yıldızlar denir. Bu gibi çift sistemlerde iki yıldızdan büyük kütleli olanı evrimini daha erken tamamlayacağından, bileşenlerden biri nötron yıldızı oluşturabilir. Çift sistemlerde doğan nötron yıldızlarını ise farklı bir evrim beklemektedir. Bu nötron yıldızlarının zamanla dönme hızları artarken etrafındaki çok fazla yüklü parçacık sebebiyle manyetik alan şiddetleri ise azalacaktır. Ömürlerinin sonunda eğer çift sistemdeki diğer yıldızda bir nötron yıldızı oluştursa. Bu sistemler LIGO, VIRGO gibi gözlemlerinde tespit edilebilecek kütle çekim dalgaları oluşturarak birleşebilirler. Böylece milyarlarca süren bir evrim, altın ve benzeri ağır elementlerin oluşumu ve kısa gama-ışın patlaması adı verilen muhteşem ve enerjik ama çok kısa bir parlama ile son bulacaktır. Bazı nötron yıldızları ise öylesine yüksek manyetik alanlara sahiptirler ki kuantum elektrodinamiği teorisinin öngördüğü vakum polarizasyonu gibi bazı egzotik fizik teorilerinin bu yıldızlarda gerçekleşiyor olması gerekir. Aşırı yüksek manyetik alan şiddetlerinden ötürü bu nötron yıldızlarına magnetar adı verilir. Kuantum elektrodinamiğine göre boşluk aslında sanal parçacıklardan oluşur ve bu parçacıklar sürekli birleşip yok olur.

Magnetarlardaki manyetik alan o kadar kuvvetlidir ki bu sanal parçacıkları bile polarize edebilir ve ışınının taşınımını tamamen etkileyebilir, elbette maddenin ve atomun yapısını da tamamen bozabilir.

Gözlemler:

Değindiği üzere, hayatlarının farklı aşamalarında nötron yıldızlarını farklı dalgaboylarına duyarlı teleskoplar ile gözlemek mümkündür. Bende gerek Arizona Üniversitesinde görev yaptığım zamanlarda gerekse şimdilerde çok farklı teleskopları ve diğer gözlem imkanlarını kullanarak özellikle magnetar'lar ve çift yıldızlardaki nötron yıldızları üzerine çalışmalarımı sürdürmekteyim. Şekil 3'de bazı teleskoplara dair bilgiler verilmiştir.

NASA'nın 2017 haziran ayında Uluslararası Uzay İstasyonuna yerleştirdiği ve benimde bilim ekibinde bulunduğum Neutron Star Interior and Composition Explorer görevi, X-ışınlarına duyarlı bir dedektör içerir ve amacı nötron yıldızlarının her çeşidi ile ilgili anlayışımızı ilerletmektir.

Şekil 3. Çalışmalarında verilerini kullandığım bazı teleskopların görüntüleri. Sol üstteki Amerikan Ulusal Gözlemevi'nin (NOAO) Arizona eyaletindeki Kitt Peak Gözlemevi. Görüntü de ayna çağı 4 metre ile 1 metre arasında değişen teleskoplar görünmektedir. Sağ üstte ise Şili'de bulunan Las Campanas Gözlemevindeki Magellan Teleskoplarının fotoğrafı. Altta ise NASA'nın Chandra X-ışın Gözlemevi ve Neil Gehrels Swift Gözlemevi uydu teleskoplarının birer görüntüsü bulunmaktadır (yörüngede iken fotoğrafları çekilemediği için bunlar gerçek modellerden itibaren oluşturulmuş görüntülerdir). Optik bölgeden gama-ışınlarına kadar çeşitli enerjilere sahip ışığa duyarlı bu iki teleskop asıl olarak astronomlara X-ışınlarında (optik bölgede gözlediğimiz bir fotonun yaklaşık 1000 ile 10000 katı kadar yüksek enerjili) veri sağlamaktadır.

Üzerine düşen fotonları, saniyenin milyarda biri hassasiyetle tespit edip, kayıt edebilen bu dedektörün asıl amacı genel görelilikten gelen bazı etkileri kullanarak nötron yıldızlarının yüzeylerinden çıkan ışıının modellenmesi ve bu şekilde nötron yıldızlarının kütle ve yarıçaplarının ölçülmesidir. Bu ölçümlerde nihayetinde yeterince hassas bir şekilde yapılabirirse nötron yıldızlarını oluşturan maddenin doğası hakkında fikir sahibi olabilmek mümkün olacaktır.

Astronomi, geniş ölçekte Evreni inceleme ile ilgili bir bilim alanıdır ve bunu da matematik ve fizik konusundaki bilgimize dayandırır ancak işleyiş anlamında klasik biyoloji ile ortak pek çok yönü de bulunmaktadır. Aynen çoğu biyoloğun deneyleri için kendi canlılarını üretememeleri gibi, astronomlarda Evrende olup biteni sadece uzaktan seyretmek durumundadırlar. Ancak, neyse ki Evren insanların hayal bile edebileceğinden çok daha farklı durumu barındıracak kadar büyüktür ve astronomiden öğrendiklerimiz Dünya'daki laboratuvarlarda öğrendiğimiz fizik kanunlarını geliştirecek hatta çoğu zaman değiştirecek şekilde tarih boyunca kullanılmıştır. Nötron yıldızları da çok ekstrem durumları temsil ettikleri için bu anlamda fiziğin pek çok alanında önemli araçlar olarak kendilerini ispatlamışlardır. Kısaca özetlemek gerekirse nötron yıl-

dızlarının gözlemleri, çok yüksek dönme hızlarında alan sürüklenmesinin ışıının taşınımına etkileri, kütleçekimsel merceklenme etkisi, kütleçekimsel ışıının, gibi konularda Genel Görelilik ile ilgili çalışmalar, kara deliklerden önceki aşamada maddenin hangi formu aldığının anlaşılması, serbest kuarkların kararlı olup olamayacağı gibi konularda yoğun madde fiziği, ve çok yüksek manyetik alanın ışıının taşınımına ve atomların yapısına etkileri gibi konularda kuantum elektrodinamiği gibi pek çok konuda fiziğe katkılarda bulunmaktadır. Bu sebeple de geçtiğimiz yıllarda Nobel Fizik ödülleri pek çok kez nötron yıldızları ve onlar ile ilgili alanlarda yapılan çalışmalara verilmiştir.

Temel bilimlerle uğraşan her insan gibi astronomlarda nötron yıldızları ile ilgili bütün bu gözlemleri ve araştırmaları yapmaya çalışırken bir yandan da veri biliminden, fotonığa kadar pek çok alanda çok büyük teknolojik gelişmelere ön ayak olmuş, hatta katkıda bulunmuştur, bulunmaktadır. Türkiye Uzay Ajansının kurulduğu, Ülkemizin temel bilimlere yaptığı en büyük yatırımlardan biri olan Doğu Anadolu Gözlemevi projesinin tamamlanmak üzere olduğu bu yıllarda astronomi ve uzay bilimleri ile ilgili çalışmaların Ülkemizde hak ettiği yeri ve desteği alacağı aşikardır.

ENGELSİZ YÜKSEKÖĞRETİM

Hak Odaklı Yaklaşım...

 Duygu ÇANDARLI¹
Prof. Dr. Zeliha KOÇAK TUFAN²

Yeni gelişen teknoloji ve tedavi metotlarıyla engellerin birçoğunun birer birer kaldırıldığı dönemlerdeyiz. Her geçen gün daha fazla sayıda engelli topluma kazandırılıyor, onlar toplumu toplum da onları kazanıyor. Eğitimde engellerin kaldırılması en önemli dönüm noktalarından biri. Yükseköğretim alanının tüm öğrencileri içermesi ve öğrencilerin kendi potansiyellerini ortaya koyacağı alanlar oluşturulması, engellerin kaldırılması hedef...

Yükseköğretim Kurulumuz bünyesinde yer alan Engelli Öğrenci Çalışma Grubu, 2006 yılından itibaren engelli adaylara ve yükseköğrenim gören engelli öğrencilere yönelik çalışmalarını sürdürüyor.

¹ YÖK Eğitim Dairesi Başkanlığı

² YÖK Engelli Öğrenci Çalışma Grubu Yürütücüsü

Engelli Bireylere ilişkin Veriler

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından Mayıs 2019 tarihinde yayımlanan “Engelli ve Yaşlı Bireylere İlişkin İstatistik Bülteni”ne göre Türkiye genelinde engelli bireylerin il bazında dağılımını tahmin eden son araştırma “2011 Nüfus ve Konut Araştırması”dır. Araştırma sonuçlarına göre ülkemizde en az bir engeli olan (3 ve daha yukarı yaş) nüfusun oranı %6,9’dur. Erkeklerde %5,9 olan bu oran kadınlarda %7,9’dur. Bu oranın resmi olmayan rakamlara göre ise %13 düzeyinde olduğu tahmin edilmektedir. Ayrıca adı geçen bültende yer alan bilgilere göre kamu kurumlarında 2002 yılında istihdam edilen engelli birey sayısı 5.777 iken bu sayı 2018 yılı sonu itibarıyla 53.017’ye ulaşmıştır. Engelli memur sayısı 2002 yılına göre yaklaşık 9,2 oranında artmıştır. EKPSS (Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı) ile 2012 yılından itibaren kamu kurumlarına yerleşen tüm aday memurlar öğrenim düzeylerine göre incelendiğinde; %43,19 oranı ile en fazla işe yerleştirilenler ortaöğretim mezunu olanlar engelli adaylardır. Bu oran lisans mezunu engelli adaylar için %23,4, önlisans mezunları için ise %20,83’tür. 2012 yılında önlisans ve lisans mezunu olarak yerleşen engelli memur sayısı 2.301 iken, bu sayı 2018 yılında 2.888’e yükselmiştir.

Engelli Öğrenci Sayıları

Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre özel eğitim kurumlarında, özel eğitim sınıflarında ve kaynaştırma sınıflarında örgün eğitim alan öğrenci sayısı 2015-2016 yılında 288.489, 2016-2017 yılında 333.598, 2017-2018 yılında ise 353.610’dur. Bu rakamlar yükseköğrenim gören engelli öğrenci verileri ile karşılaştırıldığında ortaöğretimdeki özel eğitim alanların yaklaşık %14’ü kadar yükseköğretimde engelli öğrenci olduğu görülmektedir.

YÖKSİS Kayıtlarına göre engelli öğrencilerin 36.106’sı (%76) Anadolu Üniversitesi’nde öğrenim görmektedir. Engel gruplarına göre dağılımına

“

Kasım 2019 itibarıyla Türkiye Yükseköğretim Alanında 7.740.502 öğrencimiz bulunmaktadır. Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sisteminde yer alan verilere göre engelli öğrenci sayımız ise 47.751’dir. Bu sayı yükseköğretim sistemimizdeki öğrencilerin yaklaşık %0,6’sını teşkil etmektedir. Toplumun genelindeki engelli oranı düşünüldüğünde (%13) yükseköğretimde öğrenci oranının düşük olduğu görülmektedir.

”

baktığımızda büyük çoğunluğunu engel durumu bilinmeyenler (38.895, %81), bedensel engelliler (2.705, %6), kronik sağlık sorunu olanlar (2.316, %5), görme engelliler (2.031, %4) ve işitme engelliler (1.103, %2) oluşturmaktadır. Otizm spektrum bozukluğu ve asperger sendromu olanlar 21, zihin engelliler 119, öğrenme güçlüğü olanlar 31, dikkat eksikliği olanların sayısı ise 58’dir.

YÖKSİS verilerinin üniversiteler tarafından sağlandığı göz önünde bulundurulduğunda, öğrencilerin sağlık raporlarında yer alan tanıların engel gruplarına girilmesi noktasında sıkıntılar olduğu aşikârdır. Engel grupları ve tanılarının sıfır noktasından itibaren gerekli özende yüklenmesi, ülke genelinde ve üniversiteler özelinde gerçek potansiyeli ortaya koyacak ve engel gruplarına göre alınacak önlemlere de ışık tutacaktır.

Yükseköğretimde ve engellilerin tüm eğitim öğretim süreçlerinde merhamet odaklı değil hak odaklı yaklaşım sağlanması gerektiğine inanıyoruz. Nitekim istihdam süreçlerinde de engellilerin topluma ve mesleki süreçlere tam katılımının sağlanabilmesi için ilgili programın yeterliklerinin ve kazanımlarının, çekirdek eğitim programının öngördüğü yetilerin edinilmiş olması gerekiyor.

Özel Yetenek Sınavı ile Öğrenci Alan Programlarda Engelli Adaylara Yönelik Alınan Kararlar

Yeni YÖK olarak tüm öğrencilerin yükseköğretime erişimini önemsemekte, bu bağlamda engelli öğrencilerimize engelsiz bir eğitim öğretim ortamı sağlamak, sosyal ve kültürel faaliyetlere daha fazla katılımlarını sağlamak için teşvik edici çalışmalar ve projeler geliştirmekte ve kararlar almaktayız.

İlk olarak 2013 yılında alınan karar ile özel yetenek sınavı ile öğrenci alan programlarda, engelli öğrenciler için ilgili yıldaki TYT puanı 100 ve üzerinde olanların, özel yetenek sınavlarına kabul edilmesi uygun görülmüştü. Bu karar daha sonra 2014 ve 2017 yıllarında güncellenerek başvuruları kabul edilen adayların TYT puanları değerlendirmeye katılmadan (ÖSYS Kılavuzlarında yer alan formül kullanılmadan) kendi aralarında yapılacak ayrı bir yetenek sınavı sonucuna göre değerlendirilerek, bu sınavı kazanan öğrencilerin kayıtlarının yapılması kararlaştırılmıştı.

2017 yılında yapılan güncellemede sadece özel yetenek sınavında geçerli olmak üzere kullanılacak baraj puanının (hesaplamaya dahil edilmediği için) sınavın yapıldığı yıl dahil olmak üzere TYT Puanının 2 yıl süreyle geçerli olmasına karar verildi. Özel yetenek sınavına girmek için baraj puanını geçen öğrencilerimiz bu puanı iki yıl süreyle kul-

“

Özel Eğitim ile ilgili olarak farklı üniversitelerimizde 8 uygulama ve araştırma merkezi açılmıştır. Bunun yanı sıra 37 üniversitede özel eğitim öğretmenliği lisans programı, 14 yüksek lisans programı ve 8 doktora programı bulunmaktadır.

”

“

Farklı yükseköğretim kurumlarımızda otizme özel 6 uygulama ve araştırma merkezi açılmıştır. Beş üniversitemizin eğitim fakültelerinde Otizm Spektrum Bozukluğu Eğitimi Anabilim Dalı açılmıştır.

”

lanabilecek, sadece yetenek sınavına odaklanabileceklerdir.

2018 yılında ise uzun süredir tartışılan bir konu çözüme kavuşturuldu ve yeni bir yaklaşım getirerek özel yetenek sınavında engelli öğrenci kontenjanı ayrıldı. Yani özel yetenek sınavı ile öğrenci alan programların kontenjanının %10'unun engelli öğrenciler için ayrılmasına karar verildi. Bu kontenjanın üzerinde başvurularda ise engelli öğrencilerimiz diğer adayların kontenjanları için de yarışabilecektir.

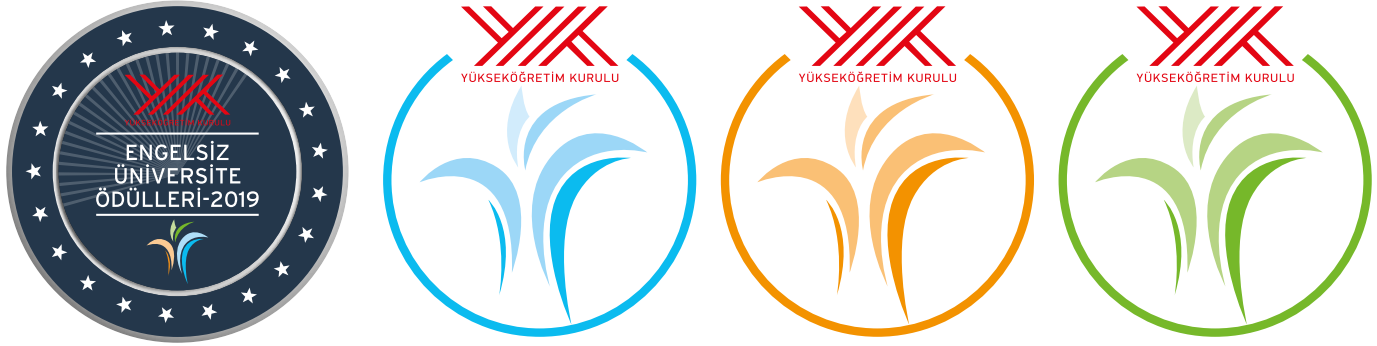
Yeni YÖK, Yeni Programlar...

Mart 2017'de Başkanlığımızca başlatılan “YÖK 100/2000 Doktora Projesi”nde İşaret Dili öncelikli alanlar kapsamına alındı.

İşaret dili ile ilgili Ankara Üniversitesi ile çalışma yapılarak 2018 yılında Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde İşaret Dili Tercümanlığı Tezli/Tezsiz Yüksek Lisans Programları ile İşaret Dili Çalışmaları Doktora Programı açıldı.

Otizmle ilgili olarak Anadolu ve Necmettin Erbakan Üniversiteleri ile çalışma yapılarak bu üniversite bünyesinde Otizm Spektrum Bozukluğu Tezli Yüksek Lisans Programı, Anadolu Üniversitesi bünyesinde Erken Çocuklukta Otizm Spektrum Bozukluğu Tezsiz Yüksek Lisans Programı (Uzaktan Öğretim) açıldı.

Çalıştaylar ve Engelsiz Üniversite Ödülleri

"Engelsiz Erişim", "Engelsiz Eğitim" ve "Yükseköğretimde Engelsiz Ufuklar" sloganları ile yükseköğretim kurumlarındaki engelli bireylerin mekânlara, eğitsel imkânlara ve sosyo-kültürel faaliyetlere erişimleri konusunda farkındalık yaratmayı ve iyi uygulamaları yaygınlaştırmayı amaçlayan bir dizi çalıştaylar düzenledik. 2018 yılından itibaren ise engelli bireylerin eğitime tam, etkin ve adil katılımını sağlamak için başarılı çalışmalar yapan üniversiteleri teşvik etmek üzere Engelsiz Üniversite Ödülleri başlattık. Bu ödüllerin hak ediş kriterleri, üniversitemizde hedeflenen engelsiz eğitim ve engelsiz erişime yönelik maddeleri içermektedir. Dünyada da özellikle engelli bireylere yönelik bireysel çabaları destekleyen ödüller verilmektedir. Örneğin University of Colorado Boulder, Michigan State University, University of Kentucky her yıl engelliler ile ilgili başarılı çalışmalar/projeler yapan akademik ve idari personel arasından aday gösterilen kişilere Seçkin Öğretim Üyesi /Üstün Başarı Ödülü vermektedir.

Engelsiz Erişim-2017

İlk olarak 2017 yılında Devlet üniversitelerinin konuyla ilgili paydaşları birleştiren, Rektör veya Rektör Yardımcısı, Yapı İşleri Daire Başkanları, Engelli Öğrenci Birim sorumluları ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü temsilcilerinin katılımıyla yük-

seköğretim kurumlarında engelli bireylerin bütün mekânlara ve eğitsel imkânlara erişimleri konusunda farkındalık yaratmak ve iyi uygulamaları yaygınlaştırmak amacıyla 2017, 2018 ve 2019 yıllarında Başkanlığımızda "Engelsiz Erişim" ve "Yükseköğretimde Engelsiz Ufuklar" çalıştayları düzenlendi. Bu çalıştaylarda özellikle mekanda, eğitimde ve sosyo-kültürel faaliyetlerde erişim olmak üzere üç kategoride Engelsiz Üniversite Bayrakları ve Engelsiz Program Nişanları takdim edildi.

Ayrıca, akademik ve idari personel arasından engelliler ile ilgili özel çaba sarf eden, özellikle onların eğitime erişilebilirliği noktasında kendi programını uyarlayan ve ilgilenenlere 2019'da "Engelli Dostu Bireysel Ödülleri" verilmiştir. Bu ödüllere 50 üniversiteden 139 başvuru yapılmış ve 6 kişi Bireysel Ödül almaya hak kazanmıştır.

Hedef hak odaklı yaklaşım... engelsiz eğitim... hep birlikte...

İSMAİL GASPIRALI VE YENİLİKÇİ ÇİZGİSİ

✍ Prof. Dr. Abdullah GÜNDOĞDU*

İsmail Bey Gaspiralı, Türk aydınlanmasının ve yenileşmesinin en önemli isimlerinden biridir. Onun yenilikçi çizgisini anlamak, esas itibariyle Türk çağdaşlaşmasının köklerini ve buna tesir eden Rusya Türklüğünün birikimini anlamayı mümkün kılar. İsmail Gaspiralı ölümünden itibaren artan bir ilgi ile her yönü ile araştırmalara konu edilmektedir. Bu

konuda Türkiye’de ve dışarıda hatırı sayılır bir edebiyat vücuda gelmiş bulunuyor. Biz bu makalemizde Gaspiralı’nın artık çokça yazılan hayat hikâyesini tekrar etmeden, onun düşüncelerini ve diğer Ceditçilerden ayrılan yenilikçi çizgisini ortaya koymaya çalıştık.

* Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesi, Tarih Bölümü

O yıllarda, yenileşmenin ilk öncüleri, işleri gereği Rus kültür ortamında bulunan, Çarlığın askeri ve sivil hizmetlerinde çalışanlardı. Bu ilk öncü kuşak 1830'lara kadar var olan Rus-Tatar okullarına gitmişlerdi. Gaspıralı'nın babası Mustafa Ağa da Odessa'daki askeri lisenin ilk mezunlarından. Gaspıralı ve sonraki kuşaklar ise Rusya'da üniversite ve öğretmen yetiştiren enstitü mezunları arasından çıkmıştır. Asıl mesleği öğretmenlik yanında yazarlık, gazetecilik olan bu kuşaklar milli uyanışın öncüsü durumundaki aydın sınıfı içerisinde geniş bir kesimi oluşturuyordu. Bunlar kendi cemiyetleri ile Rus cemiyetini kıyaslama imkânına sahiptiler. Gaspıralı'nın çocukluk ve gençlik yılları Rusya'nın Avrupa'da İngiltere ve Fransa ile rekabete girdiği, reform hareketlerinin ivme kazandığı bir döneme denk gelir. Kırım'ın Rusya tarafından ilhakından 60 yıldan fazla bir zaman geçmiş, Rus idare tarzı ve düzeni bölgede iyice yerleşmiş bulunuyordu. Yenilikçi fikirler Rusya'nın taşrası konumundaki Kırım'ın Bahçesaray'ında da makes bulmakta idi.

Gaspıralı, geleneksel eğitim sistemi ile Bahçesaray'da Zincirli Medrese'de tanışmış daha sonra 10 yaşında Simferopol Gymnasiumu'na gönderilmiştir. 12 yaşında Voronej Askeri Lisesi'ne kaydolmuş, ardından okuluyla birlikte Moskova'ya nakledilmiştir. Onun milli uyanış yolunu seçmesinde Moskova'da askeri lisede iken yakın teması olduğu Moskovskiya Vedomosti (Moskova Gazetesi) editörü İvan Katkov gibi Pan-Slavistlerin etkisi olmuştur. 1867'deki Girit ihtilali sırasında Slavistlerin gösterdiği duyarlılığı göstermek amacıyla Litvanya Tatarlarından arkadaşısı Mustafa Mirza ile Girit isyanında Türk ordusunda gönüllü zabıt olarak hizmet etmek amacıyla Odessa'ya kadar gitmişlerdir. Bu plansız ve duygusal teşebbüsün pasaportları olmadığı için akim kalması, Gaspıralı'nın mücadele çizgisinde çok öğretici bir kırılma noktası olduğu anlaşıyor. Gaspıralı tutuklanmış, babasının kendisi ile ilgili şatafatlı Çarlık ordusu subayı olma hayallerine veda ederek Kırım'a geri gönderilmiştir. Genç İsmail, kendi hayatını ve hepsinden önemlisi milleti için tasarladığı

hayalleri karartabilecek Rusya'nın demir yumruğunu o gün hissetmiş olmalıdır. Bahçesaray'da daha önce öğrencisi olduğu Zincirli Medrese'de mecburî Rusça öğretmenliğine tayin edilmesi ile ileride onu Türk dünyasının aydınlanma önderi İsmail Bey Gaspıralı yapacak olan hayatının B planına geçiş yapmış oluyordu. Gaspıralı Rusya'nın taşrası sayılacak Bahçesaray'a döndükten sonra bile, kendisine aydın bir muhit bulabilmiştir. N. Çernişevsky, D. Pisarev, V. Belinsky, A. Herzer gibi liberal düşünceli Rus yazarlarını kendisini izlemekle görevli polisler vasıtasıyla burada okumuştur. Gaspıralı'nın halkla ilişkiler konusunda onun mizacından kaynaklanan kendine özgü bir üstünlüğü bulunuyordu. Ne istediğini bilen, görüşlerini aşırıya kaçmadan açıklıkla ifade eden, kendine güvenen tavırları, karşıt fikirlerle sahip çevrelerde bile kabul görmesinde ona kolaylık sağlıyordu.

Çar'ın ordusunda olamasa da Padişah'ın ordusunda zabıt olma hayali ile dış dünyayı keşfetme iştiağını onu 1871'de dört yıllık Fransa ve Türkiye yolculuğuna sevk etmiştir. Bu teşebbüsü de Çarlığın İstanbul'daki demir yumruğu durumundaki İgnatief'in (ölümü 1908) Sadrazam Mahmud Nedim Paşa'ya kadar ulaşan baskısı ile yine akim kaldı. Ancak Gaspıralı, her sonuca göre planlarını yapılandırabilme kabiliyetine sahipti. Bu dönemde mükemmel Rusçası yanına mükemmel Fransızcasını da eklemiş, St. Petersburg ve Moskova'da çıkan bazı Rusça gazetelerde Doğu üzerine, siyasî olmayan makaleler yayımlayarak esas mesleği haline gelecek yazı hayatına da ilk olarak İstanbul'da başlamış bulunuyordu. Fransa üzerinden Avrupa medeniyeti üzerine yaptığı gözlemler, onun düşünce dünyasını büyük oranda şekillendirmiştir. Bu şekilde Gaspıralı'nın Batı uygarlığını sadece Rusya penceresinden değil doğrudan kaynağında anlama imkânına sahip olmasının, diğer Rusya Müslümanları aydınlarına göre ona düşünce ve duygu üstünlüğü kazandırmış olduğunu söyleyebiliriz. Aynı özellikleri Türk çağdaşlaşmasının diğer temsilcileri olan Akçura ve Ağaoğlu'nda gördüğümüz bu durum, onların

diğer Müslüman aydınlara nispetle daha mutedil, Rus aydınlar karşısında da daha özgüvenli olmalarını temin etmiştir. Hatta mukayese yapma şansına sahip olmayan ve doğrudan Fransa penceresinden Avrupa'yı anlamaya çalışan Tanzimat aydınlarında da bundan kaynaklanan kusurların olduğundan söz edebiliriz. Gaspıralı'nın bu döneminin ürünü olan "Avrupa Medeniyeti'ne Bir Nazar-ı Muvâzene" başlıklı yazısında Avrupa medeniyetine karşı ihtiyatlı bir tavır kendini gösterir. Bu yazısında o, İslâm dünyasının islahat ve terakkiye olan ihtiyacını vurgulamakla birlikte bunun ölçüsüzce taklit olması gerektiğini dile getirmektedir.

Gaspıralı bu dönemde Rusya gerçeğini kabul ederek, onun kanatları altında, aydınlanma ve uyanışın gerçekleşebileceği, Rus tahakkümünden daha beter gördüğü geri kalmışlığın bu şekilde yenilebileceğine kanaat getirmiştir. Ayrıca Rusya- Osmanlı ve İran ittifakı ile Rusya'nın doğuda kendini emniyete alacağını ve Osmanlı'yı da zorlayan Rus baskısının sona ereceğini ve sonuçta Rusya Müslümanlarının Türkiye ve İran'daki soydaşları ile daha yakın ilişki kuracağını ümit ediyordu. Bu fikirler, dönemi için son derece stratejik düşünmeyi gerektiren hususlar olarak dikkat çeker.

■ Türk Dünyasında Aydınlanma Üssü Bahçesaray

Mecburi olarak Kırım'a dönüşü ardından Gaspıralı, Türkiye ve Avrupa deneyimlerinin katkısıyla kendi cemiyetini daha yakından tanıma ve gözlemleme fırsatına kavuşmuş, burayı mücadele çizgisinin merkez üssü hâline getirmiştir. Artık o ne yaparsa Bahçesaray'dan yürütecektir. İsmail Gaspıralı, içinde yaşadığı cemiyetin en temel meselesi olarak "geri kalmışlık" olgusunu görür. Cehalet, atalet, fukaralık ve sefaletin hüküm sürdüğü Şark İslâm dünyasını, yaptığı seyahatlerle ve kurduğu temaslar yolu ile yakından incelemiş, buna karşın karamsarlığa düşmeden iyimser bir yol önermiştir. Onun mücadele çizgisine bakıldığında Türk - İslâm

dünyasının içinde bulunduğu olumsuz şartların onun yazgısı olmadığına yürekten inandığını görürüz. Ancak o siyasi bir kurtuluştan daha çok fikri bir uyanışı daha önemli görüyordu.

1906'da yayımladığı "Gündoğdu" hikâyesinde milleti adına ülkeleri olan, iyi yetişmiş, Danyal Bey olarak adeta kendi hikâyesini anlatır. Danyal Bey de kendisi gibi, "milletin hâline aşına olmadıkça millete hizmetin mümkün olamayacağını" idrak etmiş, ilim ve bilgisini artırıp kendini halkının arasına atmış, milletin her kesimi ile yakın temas kuran halkçı fikirlerle dolu biridir. Gaspıralı'nın yetiştirme çağında Rusya'da en canlı fikir akımı olan Halkçılık (Narodnizm) onun fikir dünyasında büyük iz bırakmıştır. Rusya'ya özgü olan bu renksiz akım, Ruslar için özgürlük, gayr-ı Rusların da milli uyanışlarında dayandıkları fikri bir temel hüviyetinde idi. Gaspıralı'nın halkçılığının en büyük amacı halkı asırlar süren uykusundan uyandırmaktır. Kahramanı da kendisi gibi, millete "vakti geçmiş, milleti-i merhume" dendiği bir çağda tarih, etnografya ve iktisat gibi temel beşeri bilimlerin ışığında, milletin dip diri olduğuna inanmıştı. Bunun ilk şartı, milleti eğitmek ve bilinçlendirmek olmalıydı. Ancak yürütülecek mücadele çizgisinin de meşruiyet sınırları içinde olması gerekiyordu. Bu durumu, hikâyede değişen dünya şartları dâhilinde Rusya'nın da bu değişmekte olduğunu sezen, kendini milli davalara adanmış bir avukat olan Danyal Bey'in mücadelesinde görüyoruz. O, Rusya mahkûmu Türklerin hukukunu, Rus hukuk zemininde, meşru yollardan iyileştirmenin mümkün olduğunu anlatır. Belediye reisi olarak 1878'de Bahçesaray'da başladığı görevi ile Rus idaresinin üstün ve zayıf yanlarını daha yakından tanıma fırsatı bulmuş, gazetecilik ve yayıncılık ülküsünü bu dönemde hayata geçirmeyi gözüne kestirmiştir. O, meşruiyetçi çizgisinin esaslarını yine bu dönemde ortaya koymuştur. 1881'de Rusça çıkan Tavrida gazetesinde yayınladığı Russkoye Musulmanstvo (Rusya Müslümanları) başlıklı 54 sayfalık meşhur eseri, çarlığın Müslüman uyruklarının siyasi, kültü-

rel meselelerini en gerçekçi biçimde ele alan, ilk ciddi çalışma olarak değer taşır. Gaspıralı'nın kuşku Rus idaresini teskin ederek rahat bir çalışma ortamı bulmayı amaçlayan meşruiyetçi yolunun ilan edildiği bu çalışmada, Rusya'nın Türkistan'daki Türk illerini ele geçirmesi, Türk- Tatarları tek bir yönetimde birleştiren ve çağdaşlaşma yolunda Rus birikimini tüm Türk halklarına ulaştıracak bir fırsat olarak selamlanıyordu. Müslümanlar, Rusya'nın iyi vatandaşları olmaları karşılığında hem haklarını, hem de uygarlık ışığını alacaklardı. Gaspıralı bu yolda, kendisine gelebilecek Rusya'nın işbirlikçisi suçlamasını da içeren derin bir tartışma bataklığına girmeyi göze almış bulunuyordu. O programında: Milli okulların geliştirilmesini ve eğitimde reform yapılmasını; Milli eğitim merkezlerinin desteklenmesi için "Cemiyet-i Hayriye"lerin kurulmasını; Bütün Türklere ortak dilde hitap edecek milli basın faaliyetine geçmesini talep ediyordu.

Tercüman Gazetesi ve Dilde Birlik

Gaspıralı, Ahmed Mithat Efendi (1844- 1912 ve Şemseddin Sami (1850- 1904) gibi Türk dünyasının ilk aydınlanmacı ansiklopedist kuşağı arasında yer alır. Rusya Müslümanları arasında en çok tanınan Ahmed Mithat Efendi'nin onun üzerinde büyük etkisi olmuştur. Yayıncılık, gazetecilik, yazarlık, seyahat yanında idarecilik de onların ortak yönleridir. Toplumu aydınlatmak ve uyandırmak için, öncelikle ona okuma alışkanlığı kazandırmak gerekiyordu. Gaspıralı'nın gazetesinin ismini ilham olarak aldığı Ahmed Mithat Efendi'nin Tercüman-ı Hakikat gazetesi Osmanlı sansürünü aşmada ve yayın çizgisi bakımından refikine örnek olmuştur. Batı'nın bilim ve teknolojisini almak, ahlaki konularda ihtiyatlı olmak, halkın anlayacağı sade dilde yazmak gibi konular ortak noktaları idi. Gaspıralı, Şemseddin Sami'nin Kamusü'l-Alam'ından ilham alarak Rusya Müslümanları için bir ansiklopedi çıkarmaya başlasa da, bunu tamamlayamamıştır.

Yayıncılığın gereği olarak dil meseleleri ile yakından ilgilenmiştir, dil meselesine büyük önem vermiştir. Gaspıralı'nın 1883'ten ölümüne kadar kesintisiz çıkardığı Tercüman gazetesi Rusya Müslümanlarına zamanın yani çağdaş medeniyetin tercümanı olmak iddiasında idi ki bu iddiasını 1905'ten sonra Tercümân-ı Ahvâl-i Zemân olarak da başlığında da açıkça belirtme ihtiyacı hissetmiştir. Rusça adı Perevodçik olan gazete iki dilde yayınlanıyordu ve giderek Türkçe kısım, ağırlığını artırmıştır. Buradaki Türkçe, ne Doğu Türklerinin kullandığı edebi dil Çağatayca ne de Kayyum Nasırî'nin yazı dili hâline getirmeye çalıştığı uram (sokak) Tatarçası idi. Bu yine Bahçesaray'ın ilham ettiği ortak bir Türk dili idi. Gaspıralı'nın yaşadığı Kırım'da konuşulan Doğu edebi Türkçesi, kuvvetli Batı Türkçesi tesiri altında kalmıştı. Bu sebeple iki yazı Türkçesinin yakınlaştığı bu bölge, Türk dil birliğinin Orta Türkçe çağındaki Hâzrem'e benzer işlev görebilecek bir mekân hüviyetinde idi. Gaspıralı, Kırım'da Türk dünyasında herkesin anlayabileceği ortak bir Türkçe yaratma hayalinin mümkün olabileceğine dair somut bir vasat bulmuştu. O, Balkanlardan Çin'e kadar tüm Türklerin anlayabileceği bir yazı dilinin yaratılmasını milli uyanışın ilk şartı olarak görüyordu. Frenkistan Mektupları'nda; bir kişiye kendi dilini bilmediğini söylemeyi ona yapılan ağır bir hakaret olarak değerlendirir. Daha önce insiyaki olarak yürüttüğü ortak bir edebî Türk dili tasarısı, 1905 Devrimi ardından, bir müfredat dâhilinde hayata geçirilmeye başlanacaktır. Buna göre o, ilköğretimde mahalli Türk lehçeleri sonrasında özellikle yükseköğretimde ortak edebî Türk dilini öngörüyordu. Gaspıralı, "edebi lisan" veya "umumi Türk dili" tabiriyle ifade ettiği sadeleştirilmiş İstanbul Türkçesidir. Tercüman'ın başlığına, ünlü "dilde, fikirde işte Birlik" şiarının girişi, yine bu dönemde olmuştur. Gaspıralı'ya göre "bu dil, balkanlardan Çin'e kadar her yerde anlaşılacak, Boğaziçi kayıkçıları tarafından kullanıldığı gibi, Kaşgar devcilerinin de işine yarayacaktır."

Tercüman gazetesinin dili, bu ortak dili büyük oranda başarmış görünüyordu. Nitekim onun ölümün-

den sonra 1917 Şubat ve Ekim devrimleri arasından ortaya çıkan milli hükümetler ve kurultaylar sürecinde bunun semereleri toplanmıştır. Bu dönemde gerçekleştirilen kurultay tutanaklarının dili ve buralarda dille ilgili alınan kararlar bunun açık göstergesidir. Nitekim 1917 yılı 1- 11 Mayıs'da Moskova'da gerçekleştirilen Birinci Umum Müslüman Kongresi'nde ilk mekteplerde öğretim dili her kabilenin ana dilinde olurken orta mekteplerde mecburi ders olarak, darülfünunlarda (yüksek öğretim) ise öğretim dili olarak umum Türk dili kararlaştırılmıştır. Bu dil sadeleştirilmiş ve bazı yerel özellikler kazanmış Osmanlı Türkçesi idi. Tercüman İstanbul başta olmak üzere Türk dünyasında iyi eğitim görmüş aydınlarca okunmakta özellikle Azerbaycan'da ve Kırım'da büyük rağbet görmektedir.

Gaspıralı, Bahçersaray'ı neşriyat üssü hâline getirdiği gibi eş zamanlı olarak burayı bir eğitim üssü haline de getirmişti. İsmail Bey, 1884'de modern usullerle eğitim yapan ilk ilkokulunu burada açtı. Öğretmen ve öğrenciler için ders kitapları hazırlayıp bunları kendi matbaasında bastırdı. Yeni öğretim teknikleri yanında öğretim muhtevasını gerçekçi ve bilimsel temellere oturtmaya çalıştı. Bu tür çabalar ilk olarak idil-Ural boyunda ortaya çıkan ve diğer bölgelere de sirayet eden yenilikçi hareketin özünü oluştuyordu.

Gaspıralı'nın Tercüman'da denediği dil birliği ülküsünden belki daha fazla olarak onun eğitim ülküsü Türk dünyasında daha kalıcı ve etkili olmuştur. Gaspıralı'nın Kırım'da model olarak tesis ettiği okullar tüm Rusya Müslümanları arasında taklit edildi. Yeni usul hızla yayılmış, Gaspıralı'nın vefat ettiği 1914 tarihinde yeni usulü benimseyen mekteplerin sayıları beş bini bulmuştur. Hatta bu eğitim sistemi Rusya sınırlarını da aştı: Türkiye, İran hatta Hint'e ulaştı. Orenburg Hüseyiniyye Medresesi, Kaman Muhammediye Medresesi, Ufa Aliyeye Medresesi, Bahçersaray Zincirli Medresesi gibi medreseler tüm İslam dünyasında üstün eğitim medreseleri olarak ün saldılar. Buna bağlı olarak okuryazarlık oranı da Ta-

tarların siyasî bakımdan eşit olmak istedikleri Rus toplumunu yakalamış hatta geçmiş görünüyordu.

Gaspıralı'nın aydınlanma ve eğitim mücadelesini, Rusya'da ikna edilmesi en zor oryantalist muarızlarının gözetimi altında yürüttüğünü dikkate alırsak, onun başardıklarının değeri daha iyi anlaşılacaktır. Bu konuda o, Tercüman'ın işini akrın ve tavuhsuz yani yavaş ve sessiz yürüttüğünü yazar. Bu yolda Gaspıralı, her ne kadar kuşkucu Rus idaresine karşı siyasi konularda hep ihtiyatlı hareket etmiş olsa da basın- yayın ve eğitim faaliyetleri dışında özellikle 1905 Devrimi ile başlayan süreçte Rusya Müslümanları Kurultayları ve İttifakı'nın oluşturulmasında fikirlerini ve aktif liderliğini de esirgememiştir. Gaspıralı'nın Rusya Müslümanları arasında en nüfuzlu olduğu dönem 1905 öncesindedir. O, siyasetten daha çok kültürel konuların gündemde olduğu bu dönemin rakipsiz toplumsal ve milli lideri olarak temayüz etmiştir. Siyasi heyecanın yeni lider namzetleri yarattığı 1905 sonrasında, Tercüman'ın refikleri de çoğalmıştır.

Her şeyden önce büyük bir eğitimci olan Gaspıralı'nın, İslâm dininin öncelikle medeniyet demek olduğu ve yanlış anlaşılmasının nedenlerini anlamak ve bunları ortadan kaldırmak şeklinde bir yol seçmiş olduğunu görüyoruz.

■ Gaspıralı'nın Sosyal Çevresi

Gaspıralı, Kazan'ın ileri gelenlerinden ünlü sanayici Akçurin ailesinden Zehra Hanım'la olan evliliğiyle Rusya'nın hâkim olduğu her yere yayılmış bulunan Kazan Tatarlarının katkısı, onun ilişki ağını daha da genişletmiştir. Tecessüs içerisinde, kendi cemiyetini, ait olduğu geniş Türk-İslam alemini, başta Rusya ve diğer Batı dünyası ile karşılaştırdığı gezi yazıları ve buna dayalı ürettiği edebi ürünler, onu seyyah saymamıza yettiği gibi düşünce dünyasını anlamımıza da yardım eder. Avrupa, Türkiye, Mısır ve Hindistan seyahatleri yanında Taşkent, Buhara, Sibirya gibi Rusya hâkimiyetindeki Türk ülkelerine de ziya-

retler yapmış, Doğu Türkistan ve tarihi ile yakından ilgilenmiştir. Kaşgar'da müstakil bir devlet kurmayı başaran ve siyasi mücadelesinin izleri o günlerde hala taze olan Yakub Bey Atalık Gazi'yi (ölümü 1877) Türk- Tatarları birleştiren bir lider olarak zikreder. Ayrıca önemli hikâyelerinden biri olan Arslan Kız'da Doğu Türkistan Türklerinin 19. Yüzyıldaki Çin ile mücadelesini konu eder. En önemli roman kahramanı olan Molla Abbas Frensevi, Taşkent'ten çıkıp Avrupa ve Afrika'ya kadar seyahat eden, Taşkentli bir genç molladır. Bu şekilde, Türklerin yaşadığı tüm bölgelere ait yaşantılar onun eserlerinde kendini göstermekte, yeni değerler ve düşüncelerle bezenmiş ortak ve millî bir Türk edebiyatının vücuda getirilmesinin yolu aranmaktaydı.

Gaspıralı'nın hayatında, onunla hep birlikte olan ve ona hemen her konuda yardımcı olan, askeri liseden arkadaşı Litvanya Tatarlarından Mustafa Mirza (Davidoviç)'nin ayrı bir yeri vardır. Özellikle eğitim faaliyetleri ve resmi kurumlarla ilişkilerde onun katkısı büyüktür. Gaspıralı, Azerbaycan Türk yenilikçileri Hasan Bey Zerdabî, Ünsizade, Topçubaşı, Ahmet Ağaoğlu ve diğerleriyle sürekli temas hâlinde kaldı.

Gaspıralı, Türk çağdaşlaşmasında kadın hakları ve kadının toplum içerisindeki konumunun yükseltilmesi konusu öncelikli bir yer tutar. Gaspıralı, bu konuyu hayatının ve düşüncesinin merkezine almış, Türk İslâm dünyasında öncü bir rol üstlenmiştir. İsmail Gaspıralı daha 1881'de Tavrida Gazetesi'nde Rusça olarak yayınlanan mezkûr makalesinde kendi ilân ettiği programında "Müslüman kadının hürriyete kavuşturulmasını" millî uyanışın ön şartı görüyordu. Sıradan halka ulaşmak için daha kullanışlı gördüğü roman ve hikâyelerinde dikkat edilirse bazen açıktan bazen da geride en temel sorun olarak kadının eğitimi, cemiyet içerisinde eşit ve saygın bir konuma gelmesi konusunu işler. Onun kadın kahramanları başlı başına bir çalışma konusu olacak zenginliktedir. Güçlü kişilikleri olan, sorumluluk alan, iyi eğitilmiş, üretken, fay-

dalı, aydın kadınlardır. Frengistan Mektuplarında onu letafetiyle çarpan ama iffeti konusunda eksik gördüğü Jozefin, eğitiminden güzelliğine, ahlakından milliyetçiliğine kadar ideal bir Fransız kızı olarak sunduğu Mösyö Şalon'un kızı Margarita Batı medeniyetinin güçlü kadınları olarak tasvir edilir. Kendi uygarlığı için Kaşgar bölgesini Çin istilasından kurtaran Arslan Kız namını verdiği Gülcemal en güçlü kadın kahramanlarından. Gül Cemal, yüksek ahlaki, vatanperverliği, yiğitliği ile Namık Kemal'in Vatan Yahut Silistre'sindeki Zekiye'yi hatırlatır. He düşünce önderi gibi Gaspıralı'nın ütopyasını anlattığı, "Darürrahat Müslümanları" adlı eseridir. Bu eser Endülüs bakiyesi yeryüzünden kaybolmuş ama her alanda ileri gitmiş bir İslâm toplumunu anlatır. Buradaki ideal toplumda kadınlar erkeklerden geri kalmazlar, kızlar eğitimden ülke yönetimine kadar söz sahibidirler. Burada tek eşlilik hâkimdir. Molla Abbas'ın gönlünü kaptırdığı Feride Banu ve hükümdarın eşi Hatice Banu, İslâm toplumunda söz sahibi hanımlar olarak anlatılır. Gaspıralı'nın kadın sorununu en çarpıcı bir şekilde işlediği hikâyesi "Kadınlar Ülkesi"dir. İngilizlere karşı, Fransız gizli servisi elemanları ile ittifak halinde Cezayir'den Sudan'a Mehdi hareketine katkı sağlamak için Büyük Sahra'yı geçerken dünyadaki erkek egemen toplumu ters yüz eden kadınların yönettiği bir ülkeye düşerler. Burada her şey dünyadakinin tersine işlemektedir. Gaspıralı eşi Zehra Hanım'ı davasının ve işinin ortağı olarak toplum içine sokmuş, yine 1906 yılında Gaspıralı'nın Tercüman'ı yanında kadın hakları konusuna hizmet için çıkardığı "Âlem-i Nisvan" (Kadınlar Âlemi) adlı dergi kızı Şefika hanım tarafından 1910 yılına kadar devam ettirilecektir.

Gaspıralı'yı "Türklüğün muallimi" olarak tavsif eden Akçura, onun düşüncelerinin esasını iki temel meselenin teşkil ettiğini söyler. Bunlardan birincisi Avrasya'yı dolduran büyük bir milletin yani Türklerin içinde bulundukları zorlukları, ikincisi ise Türk milletini mukadder bu zor hayattan kurtarmak için ne yapmalı? Meseleleridir. Bütün hayat hikâyesini, bu

meselelere bulduğu cevapları hayata geçirmek için uğraşmasından ibaret olarak tanımlar.

Gaspıralı'nın o dönemin güç şartlarında açık fikirliliği, seyahatleri ve öğrenme aşkı sonucunda sahip olduğu bilgi ve görgüsü yanında, oluşturduğu ilişki ağı, onun uyanış ve çağdaşlaşma yönteminin sadece Rusya mahkûmu Müslümanlar için değil, tüm Şark İslâm dünyası için geçerli fikirler olduğunu söyleyebiliriz. O, ünlü İngiliz Tarihçi Arnold Toynbee'nin güçlü medeniyetler karşısında yenilen uygarlıklar için kaçınılmazlık olarak öngördüğü Zealotism ve Herodianism biçimindeki tutucu ve teslimiyetçi olan iki tarz davranış kalıbının dışında, bir üçüncü yol peşinde koşmaktaydı. Köklerinden ve kimliğinden kopmadan çağdaşlaşmanın mümkün olabileceğine inanmış ve çevresini de buna inandırmıştır. Kendi cemiyetinde en çok eksikliğini hissettiği şeylerin başında keşif ve fetih ruhunun yitirilmesi sonucunda doğan tecessüs eksikliği idi. Bu ruhu yeniden canlandırmak gerekmektedir. Gaspıralı bu uğurdaki çabalarının meyvelerini görmüş çağdaşlaşmayı Müslümanlar ve Türkler için manevî bir intihar olarak gören aşırı eğilimlere karşı mücadele etmekten çekinmemiştir. O taraf olduğu konularda bile mutedil bir tavır takınmış, duygusal karıştıktan ziyade, onu akılcı ve gerçekçi bir şekilde anlamayı tercih etmiştir. Kadimcilik ve Ceditçilik tartışmalarının en hararetli olduğu 1909'da doğal lideri olduğu Ceditçilik akımındaki aşırılıkları da eleştirmekten çekinmemiş, bilimsel bir gözle bakarak her iki görüşü toplum hayatının doğal halleri olarak değerlendirmiştir.

Gaspıralı'nın bir çeşit almanak türü yıllıklar hazırlayarak aydınlanma ve milli uyanış yolundaki gelişmelerin seyrini somut göstergelerle yakından izlemesi, onun rasyonel yönünü ortaya koyan önemli bir husustur. Rusya'da matbuat ve İslamî neşriyatın sayısal veri olarak dökümünü Tercüman'da ve bazen gazetenin eki olarak neşrederek hem bu oranları aşmaya yönelik bir iştiaak yaratmaya çalışmış, hem de bize de bu konuda önemli bir kaynak bır

rakmıştır. Bu tür yıllıklarda, yayınlanan gazetelerin ve matbaaların künyeleri, basılan kitapların isimleri, yazarları, basım yeri ve yılı, türü nicelik ve nitelikleri verilmekteydi. Ayrıca, mekteplerin ve kültür hayatının genel durumu da değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

“Ahmet Bey Taşkesenli ve Bedros Ağa Karakaşyan” ve “İvan ile Süleyman” hikâyelerinde yeniliğe ve dış dünyaya açık olan Hristiyan cemiyeti ile yeniliğe sırtını dönen ve içine kapanan Müslüman Türk cemiyeti arasında hayatı algılayış, yazgısını belirleme bakımlardan farklılaşmayı ve bu farklılaşmanın getirdiği iki cemiyet arasındaki kopuşu anlatır. Müslüman cemiyetini bekleyen kaçınılmaz acı sonu herkesin anlayacağı bir şekilde ortaya koymaya çalışır. Birinci hikâyesinde Şirvanşahlar soyundan Azerbaycanlı köklü bir bey ailesinden olan Ahmet Bey ve oğlu Cevat Bey ile onların baş kethüdası Ermeni Bedros Ağa'nın ailelerini karşılaştırır. Bu bey ailesinin görkemli zenginliği tutuculukları ve eğitime önem vermemeleri yüzünden bir nesil geçmeden yeniliğe açık ve eğitime önem veren Bedros Ağa'nın çocuklarının eline geçer. İkinci hikâyesinde de yine geleneksel zihniyet içinde debelenen Müslüman Türk cemiyetinin mensubu Süleyman ile yeniliğe açık Rus cemiyetinin mensubu İvan'ın hayatta elde ettiği muvaffakiyete bakarak Türk cemiyetinin modernleşmesinin zarureti anlatır. Gaspıralı uyşukluğa, tembelliğe, karanlığa, geri kalmışlığa ve cehalete karşı mücadelesinde, uyanış ve aydınlanmayı, yenileşme ve ilerlemeyi, birleşme ve dayanışmayı önermiştir. Yine, Gündoğdu hikâyesinde Moskova'da düzenlenen bir etnografya sergisi vesilesi ile Rusya'nın Müslüman Türk halklarının eski çağlara ait yöntemlerle elde edilen ürünleri ile Leh, Litvan, Fin gibi Rusya'nın Hristiyan halklarının sergilediği o dönemin katma değeri yüksek teknolojik ürünlerinin karşılaştırılmasını yaparak, iki dünya arasındaki gelişme farkını ortaya koymaya çalışır.

Gaspıralı, “Avrupa Medeniyetine Bir Nazar-ı Mu-vazene” başlıklı risalesini 1885 yılında İstanbul'da

Türkiye okurları için kaleme almış ancak buradaki fikirleri ancak 20 yıl sonra Rusya Müslümanları ile paylaşmıştır. Muhtemelen bu gecikme, Osmanlı Türklerini Batılılaşma serüvenine daha erken girmiş olmaları nedeniyle Batı medeniyetine ilişkin yapılacak eleştirel değerlendirmeleri anlamada daha olgunlaşmış seviyede görmesinden kaynaklanmaktadır. Mahkûm durumdaki Rusya Müslümanları için bu tür değerlendirmeler onların çağdaşlaşma yönündeki iştiaklarını eksiltebilirdi. Gaspıralı ve sonraki kuşak ki aralarında Akçura, Sadri Maksudi gibi isimler bulunuyordu, Rus liberalleri ile daha iyi ilişki kurmuşlardı. Nitekim 16- 21 Ağustos 1906 tarihlerindeki Rusya Müslümanlarının Üçüncü Kurultayı'nda Müslüman İttifakı, Rus Liberal Demokrat Kadet partisi ile işbirliği yapmıştır. 1905 Devrimi'nden sonra Kazan ve Bakû gibi Türk aydınlanma merkezlerinde 3. Kuşak yenilikçi aydınların Sosyalist sol fikirlere daha açık olmaya başladığı bir dönemde, uyanışın milli karakterini kaybetme riski belirlince Gaspıralı, Tercüman'da "İştirakiyyun" başlığı altında yayımladığı makaleler dizisinde buna karşı yeni nesilleri uyarma gereği duymuştur.

Gaspıralı, insanlık tarihi yeni bir yol ayırımına girerken 1. Dünya Savaşı'nın şafağında 11 Eylül 1914'te mücadele üssü haline getirdiği Bahçeray'da öldü ve orada defnedildi. Gaspıralı'nın vefatı Tüm Türk dünyasında büyük bir karşılık bulur. Kazan'da İl, Vakit, Kuyas ve Yıldız gazeteleri onun hayat hikâyesini, hizmetlerini anlatan resimleriyle süslenmiş haber, makale ve taziye telgraflarını neşrederken Türkiye'de başta Türk Ocakları çevresi özel bir önemle vefatla ilgilenmiştir. Türk Ocağı, Türk Yurdu, Türk Bilgi Derneği ve İslam Mecmuası, adına ortaklaşa Ayasofya'da geniş katılımlı bir mevlit

düzenlemiştir. Ayrıca, 27 Teşrinisani 1330/10 Aralık 1914 tarihli Türk Yurdu dergisi "Türklerin büyük muallimi İsmail Bey Gasprinski ruhu için el fatiha" üst başlığıyla 72. Sayısını ona ithaf ederek çıkar. Bu sayıda şair Mehmet Emin Yurdakul ve Calal Sahir Erozan ona hitaben yazdıkları birer şiir ile katkıda bulunmuşlardır. Hamdullah Suphi Tanrıöver, "Ben Onu Gördüm" başlıklı onun büyüklüğünü anlatan değerlendirme yazısı ile dergide yer alır. Yusuf Akçura "Muallime Dair" başlıklı yazısı ile Ahmet Ağaoğlu ise "İsmail Bey Gasprinski" başlık devamı olan bir yazı ile katılırlar. Ayrıca onun kendi kaleminden çıkma biyografisi ve "İsmail Bey'e Türk Milletinin İhtiramı" başlığıyla onun vefatının akisleri haber olarak verilir. Ayrıca dergide onun iki adet el yazı mektubu sureti, Mehmet Emin Yurdakul'a ölümünden on altı yıl önce yazdığı bir mektubun neşri de iki fotoğrafla birlikte yer almıştır.

Gaspıralı, Türkçü, İslâmcı ve çağdaşlaşmacı yönüyle Türk aydınlanmasının Türkiye, Azerbaycan ve diğer bölgelerde görülen eklektik olan genel karakterini o, şahsında temsil eder. Yukarıda ifade edildiği gibi, o farklı kültür ve milliyetlere hoşgörülü, gerçekçi, meşruiyetçi, halkçı ve milli uyanış peşinde koşan, iyimser, kararlı ve bilimsel düşünceye önem veren, açık fikirli idealist bir yenilik öncüsü olarak Türk düşünce hayatında ve Türk dünyasında sürekli etkiye sahip bir çizginin temsilcisidir. Bugün hala onun yaşadığı dönemdeki sorunlarla boğuştuğu görülen Türk ve İslâm dünyası için bu çizginin ne denli gerekli olduğu kendiliğinden daha iyi anlaşılmaktadır.

Yeni YÖK

Değişen Vizyonuyla 38 Yılı Geride Bıraktı

 Selma Kasap

Bir dönem "12 Eylül'ün mirası" algısı ve üniversiteler üzerindeki yetki ve denetimi nedeniyle eleştirilen YÖK, 38 yılı geride bırakırken çalışmalarına "Yeni YÖK" mottosuyla devam ediyor.

* Anadolu Ajansı Muhabiri - Özel Haber

Yükseköğretim Kurulu, 12 Eylül 1980 askeri darbesi sonrası Milli Güvenlik Konseyi tarafından hazırlanarak 6 Kasım 1981'de yayımlanan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile kuruldu.

Türkiye'deki tüm yükseköğretim kurumlarını çatısı altında toplayan YÖK, bugün itibarıyla 8 milyona yakın öğrenci, 168 bini aşkın öğretim elemanı, 129'u devlet, 73'ü vakıf üniversitesi ve 5'i vakıf meslek yüksekokulu olmak üzere 207 yükseköğretim kurumu ile oldukça geniş bir kesim için çalışmalar ve koordinasyon görevi yürütüyor.

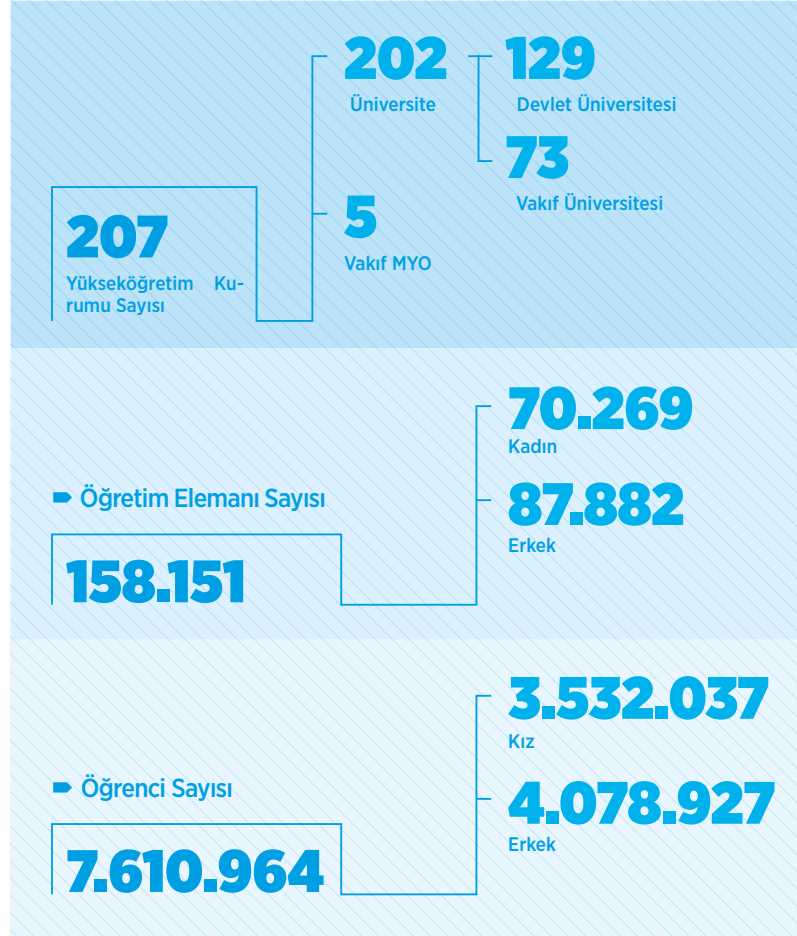
YÖK'e bugüne kadar sırasıyla Prof. Dr. İhsan Doğramacı, Prof. Dr. Mehmet Sağlam, Prof. Dr. Kemal Gürüz, Prof. Dr. Erdoğan Teziç, Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan ile Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya başkanlık etti.

Yükseköğretim Kuruluna, 6 Kasım 2014'te vekaleten, 11 Kasım'da ise asaleten atanan Prof. Dr. Yekta Saraç başkanlık yapıyor. Saraç, göreve geldiği günden itibaren "Yeni YÖK" felsefesiyle "eski YÖK imajını" geride bırakmak için birçok yapısal değişikliği gerçekleştirdi.

YÖK Başkanı Saraç, bir grup gazeteciyle bir araya geldiği 5 Kasım 2019 tarihli toplantıda, sorular üzerine, 38. kuruluş yıl dönümü dolayısıyla "Yeni YÖK"ün çalışmalarına ilişkin değerlendirme yaptı.

"YÖK, '12 Eylül'ün mirası' ifadelerini algı itibarıyla taşıyor. Ama bu durum algının ötesine giden bir durum değil." değerlendirmesini yapan Saraç, şöyle konuştu: *"Geldiğimiz noktada, yükseköğretimde politikalar belirleyen, politikaları uygulamaya koyan, yeni projeler ortaya koyan yeni ve yenilikçi girişimleriyle öne çıkardığımız YÖK var. Bu yeni YÖK, sistemi başarıya endeksli kurguluyor. Sistemi, üniversite bazında başarıya göre sıralıyoruz, öğrencileri başarıya göre önceleyerek burs programları ile destekliyoruz. 'Akademisyenlerin başarısını gördük' diyoruz ve akademik teşvikler veriyoruz. Yurt dışına öğrenci gönderen ve yurt dışından öğrenci alan*

SAYILARLA TÜRK YÜKSEKÖĞRETİM SİSTEMİ

bir YÖK var. YÖK'e 'yeni YÖK' dememizin sebebi, YÖK'ün yeni projelerinden ve rutin yaptığı işleri yeni bir üslupla kurgulamasından ileri geliyor."

YÖK'te başkanlık görevine gelmesiyle birlikte pek çok yetki devri gerçekleştirildiğine işaret eden Saraç, şunları kaydetti: *"YÖK yetkilerini üniversitelere, Yükseköğretim Kalite Kuruluna, kontenjanlar için kurulan kurullara devrediyor. 12 Eylül ile kurulan YÖK'ün hedefi ayrı bir bahis ama bizim öncelikli hedefimiz, yükseköğretim sisteminin dinamik ve kalite odaklı olması, kendi kendini denetleyebilir bir hale ulaşması. Bunun için de sistemi şeffaflık anlayışı ile tedrici bir şekilde ama daimi tekamül esaslı olarak iyileştirdiğimizi düşünüyoruz."*

Bu nedenle YÖK'le ilgili '12 Eylül'ün mirası' algısı son yıllarda giderek dağılmaya başladı. 'YÖK niye üniversitelere müdahale ediyor' döneminden 'YÖK, üniversitelere şu konularda niye müdahale etmiyor' dönemine geçildiğini görüyoruz. Bu bakış açısı, pek çok şeyin değiştiğini, YÖK'ün artık yeni bir YÖK olduğunu da gösteriyor. Yükseköğretim kurumlarımızın tabii ki yönlendirmelere ihtiyacı var, bunu ayırıyoruz ama üniversitelere sürekli müdahalelerle sistemin yürütülmesineceğini düşünüyoruz. Bunun için YÖK olarak, üniversitelere sürekli müdahale yerine yetki devriyle süreci yönetmeye çalışıyoruz."

"YÜKSEKÖĞRETİM KALİTE KURULU" KURULDU

Türkiye'de bağımsız bir Kalite Kurulunun bulunmaması, onlarca yıldan beri tartışılıyor ve bu durum Avrupa yükseköğretim alanında Türkiye için büyük eleştiri konusu oluşturuyordu.

2015 yılında YÖK'ten ayrı, mali ve idari açıdan bağımsız olarak kurulan Yükseköğretim Kalite Kurulunca, üniversitelerin dış değerlendirmesi yapılıyor. YÖK ayrıca bazı yetkilerini de üniversitelere ve kontenjan planlamaları için geniş katılımlı yeni kurullara devretti.

YÜKSEKÖĞRETİMDE İHTİSASLAŞMA İKİ KOLDAN YÜRÜYOR

Yeni YÖK'ün başlattığı Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyona Farklılaşması ve Araştırma Odaklı İhtisaslaşma Projesi ile de yenilikler hayata geçirildi. Bölgesel Kalkınma Odaklı Üniversiteler ve Araştırma Üniversiteleri olmak üzere iki koldan yürütülen proje kapsamında, araştırma üniversitelerinin performans sonuçları "şeffaflık" gereği kamuoyu ile ilk kez paylaşıldı. Buna göre, performansı en yüksek 5 üniversite ODTÜ, Boğaziçi Üniversitesi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, İstanbul Teknik Üniversitesi

ve Hacettepe Üniversitesi şeklinde sıralandı. Vakıf üniversitelerindeki kaliteyi artırmaya dönük de bir dizi faaliyet yürüten YÖK, bu üniversitelere Ar-Ge bütçesi ayırma ve öğretim üyesi yetiştirme zorunluluğu getirdi. YÖK, ayrıca üniversitelere yönelik hazırlanan karneleri ilk kez açıkladı.

TÜRKİYE'DE İHTİYAÇ DUYDUĞU ALANLARDA 4 BİNİN ÜZERİNDE DOKTORALI YETİŞİYOR

Yükseköğretim Kurulunca, ilk kez başlatılan başarıya endeksli burs programlarına büyük önem veriliyor. Bunlardan en dikkati çeken yeni YÖK'ün "Gelecek 10 yıl için güçlü nesiller yetiştirme" sloganı ile başlattığı 100 öncelikli alanda, her çağrıda 2 bin kişiye doktora bursu verilen "YÖK 100/2000 Doktora Burs Programı" oldu.

YÖK'ün özel önem verdiği bu programdaki öğrenci sayısı, bu yıl itibarıyla 4 bin 250'nin üzerine çıktı. Ayrıca, Yurtdışı Doktora Araştırma Bursu (YÖK-YUDAB) da, hayata geçirilen önemli burs projeleri arasındaki yerini aldı.

Temel Bilimler Programları Üstün Başarı Sınıflarında (YÖK-TEBİP) özel müfredat ve hocalar tarafından eğitim gören, ülke için özel bilim insanları yetiştirilirken, YÖK başarı bursları ile de öğrenciler destekleniyor. Bu kapsamda, yurt dışında Türkoloji bölümlerindeki başarılı öğrencilere burs, yabancı öğrencilere lisans, yüksek lisans ve doktora bursu, yabancı dil eğitimi bursu, araştırma yapacak lisansüstü öğrenciler için burs ve bazı lisans bölümlerinin tercih edilmesini teşvik etmek amaçlı burs uygulamaları da dikkati çeken projeler oldu.

Diğer bir yabancı öğrenci burs programında Türkiye'de öğrenim görmesi sağlanan öğrenciler, ülkelerine döndükten sonra kendi ülkelerindeki devlet kurumlarında 5 yıl boyunca hizmet verecek.

ULUSLARARASI ÖĞRENCİ SAYISINDA REKOR ARTIŞ

"Yükseköğretimde Uluslararasılaşma Strateji Belgesi"nin de hazırlanmasıyla geçen yıl uluslararası öğrenci sayısı 172 bine ulaştı. Bu sayının büyük bir sıçrama olduğu kaydedildi.

ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞ BİRLİĞİNDE "SESSİZ DEVRİM"

Üniversite-sanayi iş birliğine yönelik meslek yüksekokullarının organize sanayi bölgelerinde açılması ve iş yeri odaklı eğitimin teşvik edilmesi uygulamaları başlatıldı. Bilimsel araştırma projelerinde lisansüstü öğrenciler bursiyer olarak desteklenirken, üniversitelerde sermaye şirketi statüsünde Teknoloji Transfer Ofislerinin kurulmasına destek verildi. YÖK-Aselsan Doktora Programları da (Aselsan Akademi) başlatıldı.

ÜNİVERSİTELERDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM BAŞLADI

Son dönemde yükseköğretim alanında dijital ortamda yenilikçi düzenlemeler de hayata geçirildi. YÖK'te dijital sistem ve veri paylaşımı üzerine de çalışmalar yürütüldü. Online denklik başvurusu, YÖK Atlas, YÖK Akademik, Ulusal Tez Merkezi, üniversitelere e-Kayıt, YÖK Kariyer, YÖK mobil uygulamaları gibi e-Devlet üzerinden kolayca yürütülen hizmetler sunulmaya başlandı.

"Dijitalleşen YÖK" mottosuyla Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm Projesini yükseköğretim tarihinde ilk kez bu yıl hayata geçiren YÖK, bu alanda öğretim üyelerine ve öğrencilere yönelik eğitimlere hız verdi.

YAĞMACI DERGİLERİN YOLU KAPANDI

"Yağmacı" tabir edilen paralı yayın yapan dergilerdeki makalelerin akademik yükseltmede kullanılmayacağı yönündeki ÜAK kararının arkasında da YÖK yer aldı. Türkiye, bu kararıyla dünyada da bu tür dergilere geçit vermeyen öncü ülkeler arasında bulunuyor.

YÖK Başkanı Prof. Dr. Yekta Saraç'ın önerisiyle alınan bu karar, üniversitelerde öğretim üyeleri tarafından yayınlanan makalelerin niteliklerinin yükseltilmesi için önemli bir adım oldu.

YÖK, geleceğin meslekleri alanındaki geniş kapsamlı programları da 2020'de kademeli olarak hayata geçirmeye hazırlanıyor.

BİLİMİN ÖNCÜ OKULLARI: HARRAN-EDASSA EKOLÜ VE BİLİM ADAMLARI

✍️ **Prof. Dr. Abdullah EKİNCİ***

Edessa, Ra'sü'l-Ayn, Harran ve Harran Okulu İslâm Medeniyeti ve Bilim Tarihi için önemli bir medeniyet ocağıdır. Bölge; İslam öncesi Mezopotamya, Mısır, İran, Yunan ve Hint medeniyet havzalarının kavşak şehridir. Geçmişin yeniden inşa edilmesinde rol oynayan bu merkezlerin bilime katkılarını anlamanın en iyi yolu, burada yetişen bilim insanları ve eserleri ile bilginin oluşum evrelerini anlamakla mümkündür.

Edessa (Urfa) Teoloji, Felsefe ve Tıp Okulu

Urfa kent merkezindeki Balıklı Göl civarı (Balıklıgöl heykeli), Göbekli Tepe, Karahan Tepe gibi Neolitik merkezlerdeki buluntular, şehrin 12.000 yıl önceki kültürü hakkında önemli ipuçları vermektedir. Urfa, miladi ikinci asırda edebi ve felsefi çalışmalarıyla bölgenin önemli bir ilim ve irfan merkeziydi. Urfa Okulunun tarihi çoğu zaman, hristiyanlık mesajının

dünyaya sunulacağı felsefe biçiminin saptandığı dönemle başlatılır. Burası bir anlamda düşünce savaşlarının mücadele alanıdır: Pagan-Tevhid inancı, Sami düşüncesiyle Helen düşüncesi, ortodoks ile Heterodoks düşünce, İslami dönemde ise sunni İslam ile heterodoks/heretik anlayış arasındaki savaşın alanı olmuştur. Bu mücadeleleri tevhid inancı, Helenler, ortodoks ve sunni anlayışı kazanmıştır. Fakat savaşın sonuçları yenilenlerin tanrıbiliminin

* Öğretim Üyesi, Harran Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü

derin etkilerini taşımaktadır. Din Sami kökenlidir ve ifade biçiminin ve yönetimlerinin tümüyle Batı'dan ve helenlerden gelişimi, çoğunlukla, politik ve dinlere, krallıkların ve imparatorların sorunlarına borçludur. Hatta Süryani yazısının doğduğu kentte, miladi 2. asırdan itibaren miladi 7. asra kadar Edessa'daki âlimler işledikleri antik felsefeyi M.S. 8 ve 10. asırlar arasında ücret mukabilinde Arapçaya tercüme ettiler.

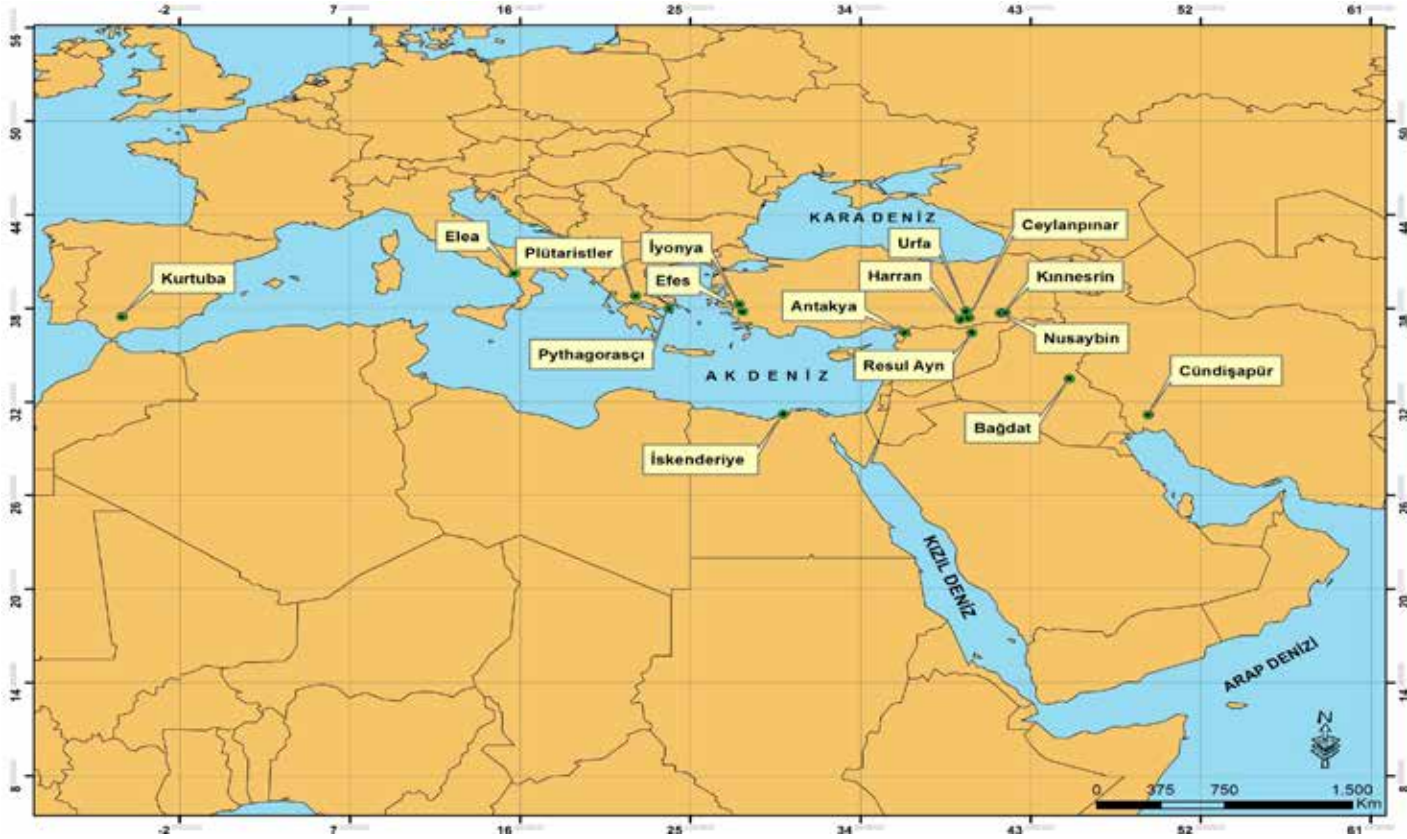
Urfa'da miladi II. asırdan itibaren miladi VII. asra kadar İskenderiye'den alınan antik felsefe tetkik edilmiştir. Öyleki yalnız el-Cezire bölgesinde 50 okul yer almakta idi. Re'sul Ayn, Harran ve Edessa (Urfa) okulları söz konusu eğitim kurumları içinde en gözdeleleri idi. Bu okulların başında hiç şüphesiz ki Urfa gelmektedir. Uzun bir müddet Pagan, Arami kültürü ve İslam kültürünün merkezi olarak kalmış ve burada büyük bir felsefe ve ilim akademisi kurulmuştur. Barthold Urfa'da Hristiyan teoloji okulundan önce burada Hristiyanların yüksekokullarından başka, Yahudi ve Mani mensuplarının da yüksekokullarının varlığından bahsetmektedir.

M. II. asırdan itibaren de Urfa'da ilahiyatın bir dalı olarak kabul edilen felsefeyi resmen tedris eden akademi "İran okulu" olarak bilinirdi. Çünkü bu okulu 363 yılında Hristiyanlaşmış İranlılara Yunanca öğretmek amacıyla, İranlı (Sasani) idareciler tarafından yeniden açılmıştı. 363 İran seferinin Urfa ve dolayısıyla bütün Osrhoene krallığı için taşıdığı büyük ehemmiyet, bu seferin sonucunda İranlılara atfedilen muahede gereğince Nusaybin'in İranlılara terkedilmesi sebebiyle bu şehir ahalisinden büyük bir kısmının Edessa'ya göç etmesi sonucunda ortaya çıkmıştır. Bu arada Urfa'ya, Hristiyan kilisesinin en önemli şahsiyetlerinden birisi olan Aziz Ephraim'de gelmiştir. Urfa okulunun bu tarihten itibaren Hristiyan teolojisine ağırlık verdiği görülmektedir. Bu düşünürlerden biri, Bar Daysan'dır. Bar Daysan ve çalışmaları İran seferinden çok önceleri bölge-

de başlamış ve Edessa üzerinde derin izler bırakmıştı. Hristiyan din adamları bu nedenle hem Bar Daysan'ın hem de antik kültür etkilerini gidermek amacıyla Hristiyan teolojisiyle birlikte bu okulda yeni-Eflatunculuk, özellikle Parfirus'un İsağosi ve Aristo'nun mantık yazılarından ibareler, kategoriler ve kıyasla ilgili kısımları okutuldu.

Edessa okulunda ilahiyat önemli bir konu olmasına rağmen ilahiyat içeriğinin dışında tıp eğitim öğretimi de yapılmakta idi. Edessa okulu aynı zamanda tıp eğitimi veren bir okuldur. Hatta kentte büyük bir hastanenin olması ve burada tıp eğitiminin yapılması, Edessa'da tıpla ilgili araştırmaların derinliğini göstermesi açısından kayda değerdir. Edessa'daki tıp okulunun kökenleri Babilonya, Papan ve Heretik kültüre dayanmakla birlikte özellikle Edessalı bilginlerin çalışmaları Grek filozof ve teologların çalışmalarıyla, tıp yazmalarına dayanmaktadır. Edessa Tıp Okulu Hipokrat ve Galen modeli tıp eğitim yapılışını esas aldılar. Aslında 313 yılında Roma imparatoru Konstantin Hristiyan mezheplere halk hastaneleri kurulma özgürlüğü tanıdı. Antik hastaneler arasında yer alan Edessa Cüzam Hastanesi de St. Ephraim tarafından kuruldu.

Edessa Okulu Grek tıbbının değişmez ve IV. yüzyıl dünyasında rakipsiz geleneklerini eğitimini yapmakla ön plana çıkmıştır. Hipokratik gelenekler ile Galen'in metinleri tıp ile ilgili çalışmalara ilgiyi artırmış, tıp öğrencilerinin sayısını artırmıştır. Bu iki faktör tıp ile ilgili teolojik çalışmaların sayısında artışı sağlamıştır. Bu iki ekolün üyesi olan Edessa Tıp Okulu tıp eğitimi için kayda değer bir enstitü olmuştur. Edessa bu dönemde iki hastaneye sahiptir. Kentteki hastanelerden biri St. Ephraim Hastanesi'dir. Bu hastane 350 veya veba salgını esnasında yani 375'de inşa edildi. Yatak kapasitesi 300 kişilik idi. Bu akademide IV. yüzyıldan sonra bilimsel çalışmalar yapıldı. Bu akademide Mopseustia'nın Theodore çalışması, Porfisyus'nun Isagojisyle Aristo'nun Hermeneutika'sının Süryanice çevirileri yapıldı. Bu son iki çalışmaya ilaveten Antakyalı baş

İlkçağ ve ortaçağ okullar

doktor başdiyakoz ve bir papaz olan Probus tarafından Aristoteles'in *Analytica Priora*'sı yorumlanarak ilaveli basıldı. Bir yüzyıl sonra bölgeye atanan Nestorios'tan sonra Anastasius'un düşüncelerini destekleyen bir rahibin atanması Nestorias ve taraftarları 431 Bizans Katolik kilisesinde ayrılmasına neden oldu. Bu tarihten itibaren de Nasturiler olarak adlandırılmaktadır. Bu durum Edessa okulunun da sonunun başlangıcı oldu. Akademi bu yeni mezhebin merkezi oldu. Onun teologları heresi (sapkın) kahramanlar oldu.

İlahiyat ve tıp dışında şehirde birçok Hristiyan mezheplerinin türemesiyle "felsefe"ye dair ilgi de artmıştır. Mesela Nasturiler'in kurduğu "Nasturi mezhebi" Urfa'da Perigathes (Meşşai) felsefesinin yayılmasında çok büyük bir rol oynamış. M. 431.

senesinden itibaren Urfa'da yayılmaya başlayan bu mezhep adeta Aristo felsefesiyle bir bütün sayılıyordu. Çünkü Nasturilik esaslarına göre dini problemlerin kesinlik kazanması, Aristo diyalektiğinin dini meselelerle beraber yürütülmesinde görülmekte idi. Nasturiler Urfa'da Grekçe öğreniyorlar ve diğer taraftan da mezheplerini savunmak için felsefi araştırmalar yapıyorlardı. Görünüşe bakılırsa bunlar bir müdafaa vasıtası olarak aldıkları "felsefe"nin bilhassa mantık disipliniyle ilgilenmekteydiler. Kilise bütün Aristo mantığını değil, sadece kategoriler ve nihayet birinci analitiklerin yedinci bölümüne kadar olan mantık bahislerine müsaade ediyordu. Fakat bundan sonraki mantık bahislerine cevaz verilmiyordu. Süryaniler II. ve III. asırda gayet mükemmel Grekçe öğrenmişler ve bu sebeple de okudukları eserleri kendi dilleri

olan Süryaniceye tercüme etmeye lüzum görmemişlerdir. M. IV. asra gelince Süryaniler arasında Grekçe artık mecburi bir öğretim ve ilim dili haline gelmişti. Felsefe sahasında da en başta Organon olmak üzere Aristo'nun de Anima ve Metafizik gibi eserleri okullarda okutulmaya bağlanmıştı. Bu asrın başlarında Urfa Okulu'nun reisliğinde bulunan St. Ephreim (ölm. 435) ve onu takip eden Rabbula, hayatlarını Heretikler'le (Rafiziler) mücadele etmekle geçirdiler. V. Asrın sonları Urfa piskoposluğuna tayin edilen Probus'ta bir Nasturi taraftarı olarak çalışmıştır. İbas'tan Cyrus, kendisinden önceki Nasturilik taraftarı olanlara cephe almış ve bu mezhebi Urfa'dan atmak için imparator Zenon'dan yardım istemiştir. Zenon'da böylece Nasturilik taraftarlarını Urfa'dan kovarak, okulu m.489'de kapattı. Aslında Urfa Okulunun kapatılması Hristiyanlar arası münakaşaların bir sonucudur. Doğu Hristiyanları arasında V. asırdan itibaren yani Avrupa'dan daha önce kilisede bir ayrılık olmuştu. Birçokları kendilerini Ortodoks olarak isimlendirilen asıl resmi mezhepten ayrılmışlar. İsa'da yalnız ulûhiyet tanıyan Yakubilerle; İlahlık ve insanlığın temkininin imkânsız ve Meryem'inde ilah'ın kızı olduğunu kabul eden Nasturilerden ayrıldılar. Bizans'ta tahribata uğrayan Nasturiler İran'a gittiler, İran'da bu devre kadar Hristiyanlara tazyik yapıyordu. 410'da ise Dicle boyundaki Seleucia (Selephiya) şehrinde bir koloni toplamaya muvaffak olmuşlar. 483'te yapılmış olan bir dini mecliste İran Hristiyanları Nasturiler'in nakillerini kabul ettiler. Edessa'daki İran Okulu Nasturi fikirlerinden dolayı, kapatılmasıyla imparator Zenon tarafından Sasani İran'ı, V. asırdan itibaren Bizans'tan kovulan Hristiyan Rafizilerine sığınak vaziyetini görmüştür.

Urfa okulunun Hristiyanlar arası münakaşalar sonucunda kapatılması kentteki ilim ve felsefe iştiafını söndüremedi. Nitekim kentteki felsefe çalışmaları gizlice ve yalnız manastırlarda olmak üzere devam etmiştir. Bu dönemde yapılan baskıya rağmen Sergius adında bir âlim yetişti. Bu âlim kendi

çağdaşları arasında filozof olarak yüksek bir örnek teşkil etmişti. Onun yazı ve araştırma hayatı kendisinden öncekilere nazaran çok büyük bir zenginlik arz etmekte idi. Böylece Urfa'da ananevi şekilde tetkik edilen mantık Sergius tarafından da devam ettirildi. Urfa Okulu kapatıldığı dönemde Sergius gibi ilim adamları gayri resmi bir şekilde eğitim-öğretimi sürdürdüler.

İslam fetihlerinin Kuzey Mezopotamya'ya odaklanması ve bölgedeki kentlerin bir bir fethinin ardından başta Edessa olmak üzere bölgedeki ilim merkezleri ve bu merkezlerdeki ilim adamları çevirilerle yeni bir safha başladı. M. VIII asırda bir duraklama devresi oldu. Bu asır hem Nasturiler, hem de Yakubiler için pek sönük geçmiştir. Urfalı Yakup 7. asır Süryani âlimlerinden Müslümanlarca Yakup el-Ruhavi (633-708) olarak tanınmaktadır. Yalnız Emeviler döneminde (661-751) Suriye şehirlerinde sükûnet ve asayiş tekrar yerleşince Hristiyan Süryaniler de o zamanlara kadar kendi aralarındaki mezhep kavgalarından vazgeçerek yeni din olan İslam'a karşı savunma ve hatta hücum için aralarında birleştiler. İslam dinine karşı bu savunma ve hücumda birleşme 9. asırda İslam'la barışmaya dönüşmüştür. Süryanilerle diğer Hristiyan grupların ilişkileri düzelmiştir. Hatta bölgedeki bu kültürel ortamda yetişen ilim adamları Daru'l-Hikmet'te çeviri yapmak üzere vazife aldılar.

Urfa Okulu ile başlayan felsefi faaliyetler Bağdat'ta Beytül-Hikmet'in kurulmasına kadar sürmüştür. Bu aşamada hem Urfa Okulu mensupları, hem de Haran Okulu mensupları tercüme faaliyetlerinde çaba sarfettiklerini görmekteyiz. Beytül-Hikmet'teki tercüme çabaları bu felsefi faaliyetlerin bir devamı sayılabilir. İslam felsefesinin oluşumunda felsefi gelenek büyük ölçüde Urfa'da açılan bu okulla başlamış, Abbasiler döneminde bu gelenek Arapça'ya çevrilmek suretiyle devam ettirilmiştir. Urfa 900 yıl boyunca Fırat vadisinde hem teoloji (ilahiyat) çalışmalarının hem edebiyatın merkezi olmuştur.

Harran Okulu

İslam Medeniyetinin Beşiği Harran Okulu

Harran'ın ünü tarih öncesi, ilk çağ ve İslami dönemde önemi ilim, irfan ve bilim merkezi oluşana borçludur. Harran Tufan'dan sonra kurulan kentler arasında gösterilen bir şehirdir. O aynı zamanda Hz. Nuh'un torunlarından Kaynan veya Hz. İbrahim'in kardeşi Âran tarafından kurulduğu da varsayılan sayılmaktadır. Harran'a asıl şöhreti kazandıran Mezopotamya uygarlığını temsil eden medeniyetin

beşiği olmasıdır. Arkeolojik veriler kentin tarihini MÖ. 7000'li yıllara kadar götürmektedir. MÖ. 4. yüzyılda Makedonya kralı Büyük İskender (MÖ.331-323) Yunan şehir devletleri ve Pers İmparatorluğu'nu fethederek Anadolu ve Mısır'dan Hindistan'a kadar olan bölgeye sahip olduğunda Harran şehri de Makedon egemenliğine girdi.

Makedonyalı İskender'in fethi üzerine birçok Yunanlılar buraya gelip yerleşti ve kendi kültürlerini

buraya yaydılar. Pisagorculuk ve Yeni Eflatunculuk buradaki en yaygın felsefi düşünceydi. MÖ. III. yüzyıldan itibaren bu felsefi düşüncelerle yerel inanç olan Sabiilik'le karıştı. Yeni Eflatunculuk akımına bağlı birçok filozof Harran'a gelmiştir. Bu filozoflardan biri olan Simplicius Harran'da kalarak Yeni Eflatunculuğu yaymaya çalıştı. Harran okulunun kurucusu olarak, Simplicius ve arkadaşlarını gösterenlerin dayanağı da söz konusu Bizans-Sasani antlaşması ve ardından yaşanan gelişmedir.

Harran, sahabe İyad b. Ganem tarafından H. 181 (M- 639) da fethedildikten bir müddet sonra Harran Okulu Fıkıh, hadis, kelam, tefsir, felsefe, tarih ve edebiyat gibi ilimlerle de tanınmaya başlandı. İslam öncesi yukarıda ifade etmeye çalıştığımız tıp, astronomi, matematik, eski Yunan ve Süryanice eserlerin tercüme edilmesi ve diğer müspet ilimlerle tanınması ve İslam sonrasında da İslam dünyasını aydınlatacak dinî ilimlerin okutulmaya başlanmasına borçludur. Hz. Ömer genişleyen İslam topraklarındaki gayr-i müslimler hakkında da en adil bir şekilde zimmi hukukunu uygulamış ve bunu en iyi tarzda yürütülmesi için valilere emirler gönderdi. Emeviler döneminde Halife Ömer b. Abdülaziz Harran'daki eğitim müesseselerinin organize edilmesi ile ilgilendiğini görmekteyiz. Bu dönemde Yunan tıp geleneklerinin geliştiği İskenderiye'den tıp ekollerini alıp Antakya ve Harran şehirlerine taşımıştır.

Bölgemizde kültürel açıdan meydana gelen bir başka gelişme de İskenderiye okulunun devrini tamamlaması ve Antakya Eskül Okulunun da cazibe merkezi olmaktan çıkmasıdır. Bu iki okulun hocalarının Harran'a gelmesiyle Harran tıp, astronomi, matematik, eczacılık, din ve dil alanlarında dönemin önde gelen bilginlerin bilimsel faaliyetlerin yürütüldüğü, eğitim ve öğretimin yapıldığı bir merkez haline gelmiştir. Bu ilim adamlarının Harran'a gelişini Halife Mütevekkil (847/861)'de desteklemiştir. Harran'ı bilindiği gibi dünyanın eski üniversitesinin kurulduğu topraklardır. Harran Okulu İslamiyet'ten önce tıp, astronomi, fizik, matematik eski Yunan ve

Süryani eserleri tercüme etmek ve diğer müspet ilimlerle ön plana çıkmıştır.

İlmî ve felsefi eserleri bahsedilen dillerden tercüme edenlerin, yeni eser yazarların bir kısmı Harranlı idi. Harranlılar özellikle astronomi ve matematikle uğraşıyorlardı. Onları buna sevk eden şey, onların yıldızlara karşı olan saygıları idi.

Urfa'ya komşu olan ve Mezopotamya'nın önemli bir şehri olan Harran özel bir konuma sahiptir. Harran daha çok putperest bir ekolün temsilcisi olarak kabul edilmektedir. Bilhassa Arapların fethinden sonra tekrar yükselmeye başlayan bu şehirde kadim Sami putperestliği matematik ve astronomiye ait çalışmalar ve Yeni Pisagorcu ve Yeni-Eflatuncu spekülasyonlarla temasa geçti.

İlmî organizasyonlarında yer alan ilim adamları arasında Abbasi döneminde meşhur olan tabipler arasında Stefan el-Hamanî adında birini görmekteyiz. Me'mun devri meşhur mütercimlerden biri Haccac b. Matad el-Harranî'dir. Bu ilim adamı Öklid geometrisini, Batlamyus'un el-Mausti'si ile Aristo'nun bir eserini Arapça'ya çevirmiştir. Bundan başka, Me'mun Beyt el-Hikme başkanı Salim el-Harranî ile Haccac b. Matar'ı eski Yunanca eserleri, toplamaları için Bizans'a göndermiştir.

İskenderiye medresesi Harran'da yaklaşık yarım yüzyıldan fazla yaşayamadı. Fakat bu etkileşim sürecinden sonra Harran okulunun mensuplarından bir kısmı Bağdat'a taşınmıştır. X yüzyıl ile daha sonraki dönemlerde yaşamış İslam bilginlerinin yararlandıkları kaynaklar bu okulda yapılan felsefe, gökbilim, tıp, matematik ve din ile ilgili araştırmalar ve çevirilerin büyük katkısı olmuştur. Bölge'nin coğrafi adlandırılmalarından biride el-Cezire kavramıdır. El-Cezire, Dicle ve Fırat nehirleri arasında bulunan ve kuzeye doğru uzanan bölgenin genel adı olmuştur İlk üç asırda ilmi açıdan önem ifade eden şehirleri Musul, Rakka, Ruha ve Harran'dır. Bu bölge birçok muhaddis' in yerleştiği yer olması ha-

sebiyle tahsil seyahatine çıkanların, tıp, astronomi-ye ilgi duyanların uğrak yeri olmuştur.

RA'SÜ'L-AYN OKULU/CEYLANPINAR) (536-?)

Döneminin en önemli tıp merkezi olan Ra'sü'l-Ayn Akademisi ile ilgili en büyük talihsizlik, hakkında ayrıntılı bilgi olmayışıdır. Bu talihsizliği dile getirenlerden biri olan 1996 yılının Halep Metropolit, Ra'sü'l-Ayn Okulunun tarihi ile ilgili ellerinde ayrıntılı bir bilginin olmadığını ancak bu okulun önemini, özellikle buradan mezun olmuş kişiler aracılığıyla açıklamanın mümkün olabileceğini bildirmektedir. Ra'sü'l-Ayn Okulunun merkezi, Habur nehri kenarı, Ra'sü'l-Ayn ile Haseke arasındaki Micdel Köyü yakınlarındaki, Mar Şem'un'un inşa ettiği söylenen Karkafto Manastırı olduğu söylenmektedir. Barsavm'ın bildirdiğine göre bazıları, bu manastırın Tur-Abdin'de oluşunu söylerken, bazıları da bu görüşe katılmayıp, Ra'sü'l-Ayn'e yakın Habur nehri üzerinde yer alan Micdel Köyü'n'de olduğunu söylemektedir.

Okulunun tanınmasında şüphesiz en büyük katkısı olan kişilerden biri, bu okuldaki mezun olmuş Ra'sü'l-Aynli Sergis'tir. Sergis; tıp, mantık, felsefe ve fen ilimleri alanında vermiş olduğu eserlerle büyük bir ün kazanmıştır.

BİLİMİN ÖNCÜSÜ HARRAN VE URFA'LI BİLİM ADAMLARINDAN BAZILARI...

Sabit bin Kurra (Ebu'l Hasan el-Harranî) - Felsefe, Matematik ve Tabip olarak tanınmakta, Arapça, Yunanca, Süryanice bilmektedir.

Huneyn b. İshak - İlim dünyasında Arapların "Öklit"i olarak tanımlanır. Dünyanın çevresini 360 meridyene bölerek ekvatorun uzunluğunu buna dayanarak da dünyanın yarıçapını hesaplamıştır. Ay, güneş tutulmaları, cebir problemlerini, geometri çalışmıştır.

el-Battani (Ebu Abdullah Muhammed bin Cabir bin Sinan el-Harranî) (858-929) - Harran'da Battan nahiyesinde doğmuştur. Batlamyus'tan (85-165) daha doğru olarak tespit ettiği yıldızları ve hareketlerini gösterir katalogları Avrupa'da Kopernik'e kadar kullanıldı.

Ali bin İsa - 900 yılı civarında Harran'da yetişmiştir. Astronomi aletleri hakkında eserler yazmıştır.

Sinan bin Sabit bin Kurra - Tıp, geometri, astronomi, tarih ve edebiyat konularında eserleri vardır. Devrinde tıp mesleği ile tıbbi ilaç ticareti kontrol altına alınmış, köylere kadar uzanan seyyar sağlık istasyonları, hapishanelere ve hastaneler kurulmuştur.

Sabit bin Sinan bin Sabit bin Kurra - Tıp ve tarih konusunda eserleri vardır.

İbrahim bin Hilal es-Sabiî el-Harranî (925-996) - Tıp ve hendese ilimleri ile uğraşmıştır.

Hilal b. Mubassır b. İbrahim es-Sabiî - Tıp ve Tarih çalışmıştır.

Ebu İshak İbrahim bin Zehrum el-Harranî - Tıp ve Tarih çalışmıştır.

Yunus el-Harranî - Kendisinin imal ettiği tıbbi alanda yararlı bir macun sayesinde ünlü olmuştur.

Garsünnime, Muhammed b. Hilal el-Sabiî - 1000 ciltlik bir kütüphane sahibi idi. Selçuklu tarihi açısından kayda değer çalışmaları vardır.

Hayat Bin Kays el-Harranî - Harran şehrinde doğup yetişmiştir. Büyük bir tasavvuf erbabıdır. Harran'ın yetiştirdiği en güçlü tasavvuf alimlerindedir. Büyük "Siret" kitabı yazmıştır.

Sergis İbn-i İlyas er-Rafi' er-Ra'si - Ra'sü'l-Ayn okulu mezunu ve aynı okulun tabipler başıdır. Filozof ve mütercimdir. Yunanca'dan Süryanice'ye tercüme ettiği birçok eser bulunmaktadır. etmiştir.

Ebubekir İbn-i Yusuf İbn-i Muhammed el-Hekim Takiyeddin Er-Ras'ani - Ra'sü'l-Ayn'lıdır. Tıp ilmini tahsil etmiş ve edebiyat ile ilgilenmiştir. Özellikle tıbbi araç gereç yapımı ve bu araçların kullanımı ile ilgili derin bilgilere sahiptir.

Mubeşşir İbn-i Ahmed İbn-i Ali Ebu er-Raşid er-Razi el-Bağdadi el-Farazzi el Hasib - Cebir, Muka-bele, Kadaastro mühendisliği, Asal sayılar, Bağış hesapları, İstihrac ez-zamir, Mantık, Felsefe ve Heyet alanında eserler vermiştir.

Yakub İbn-i Sabır İbn-i Berekat, el-Edib Ebu Yusuf el-Kuşıyyu el-Harrani el-Bağdadi el-Menceniki eş-Şair - Irak'ta şairlerin en önde gelenlerinden biri olup "Umdetü'l-Mesalik fi Siyasete'l-Memalik (Devlet Yönetiminde En Üstün Yollar)" adlı eseri bulunmaktadır.

Abdurrahman İbn-i Ömer İbn-i Berekat İbn-i Şuhane el-Muhaddis el-Âlim Siraceddin Ebu Muhammed el-Harrani: - Tarih çalışmış, Harranla ilgili kırk ciltlik bir tarih kitabı telif etmiştir.

Edessa, Ra'sü'l-Ayn ve Harran Okullarında din, dil, tarih, coğrafya, edebiyat, siyaset, felsefe, ahlak, gizli ilimler, musikî, tıp, matematik, geometri, fizik, kimya, astronomi ve astroloji gibi alanlarda eserler veren veya iz bırakan isimleri tespit edilen 800 dolayında bilgin yetişmiştir. Bağdat'ta Beytül-Hikme başkanlığı yapan Sâlim el-Harrânî, Beytül-Hikme'nin kitap toplayıcısı ve önemli bir mütercim olan Haccâc b. Matar (ö.833), usturlap yapıcılığı ve astronomiye dair eserleriyle ün kazanmış olan Ali el-Usturlâbî (IX. asır), fen bilimlerinin her alanında müstesna eserlerin sahibi Sâbit b. Kurra (ö.901), Zehrûn ailesinin önde gelen bilgini İbrahim b. Zehrûn (ö.921), dünyanın yirmi büyük astronomi bilgini arasında gösterilen ve adı Ay'da bir kratere isim olarak verilen el-Battânî (929), daha çok felsefe alanında ün kazanmış olan Yuhannâ b. Haylân (ö.920), babasından daha iyi bir doktor olup saray-

da Reîsü'l-Etibbâ unvanıyla görev yapan Sinan b. Sâbit b. Kurra (ö.943) ve diğer bilginlerden, Theodosios (ö.896), Sinan el-Feth (IX. asır), Câbir b. İbrahim (IX. asır), Ebû İshâk İbrahim b. Hilâl (ö.994), Stefan el-Harrânî, İbrahim b. Sinan (946), Sabit b. İbrahim b. Zehrûn (ö.980), Yunus el-Harrânî (ö.881), Ahmed b. Vasîf (ö.975), Ahmed b. Yunus (962 sonrası), Ömer b. Yunus (962 sonrası), Ebü'l-Ferec b. Ebü'l-Hasan (X. Asır), İbn Revh, Muhammed b. Ubeydullah (1029), Fahreddin İbn Teymiyye (1225), İbnü'n-Neccâr (ö.1241), Ali b. Şebîb (ö.1346) gibi isimler, uygarlığın oluşumuna benzersiz katkılar sunmuşlardır.

Harranlı Bilim adamlarının bilimsel üretimleriyle, İslam Medeniyeti altın çağını yaşamıştır. Edessa ve Harran Okulunun İslam Medeniyetine sunmuş olduğu katkının ortaya çıkarılması, bölgenin yeniden bilimsel faaliyetlerde öncülük etmesine de model olacaktır.

FIRAT ÜNİVERSİTESİ

Fırat Üniversitesi, temellerinin atıldığı 1967 yılından beri bulunduğu şehir Elazığ'a ve Türkiye'ye; bilim, sanat, ekonomi ve sanayi alanında katkılar yapmış ve pek çok ilke imza atmıştır. Önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora seviyelerinde 314 bölüm ve anabilim dalında öğretim yapmıştır. Yaklaşık 48 bin öğrencisi, 1900'ü akademik olmak üzere 5 bin personeli ve günümüze kadar 130.000'in üzerinde mezunu bulunmaktadır. Bünyesinde; 16 Fakülte, 4 Enstitü, 2 Yüksekokul, 1 Devlet Konservatuvarı, 9 Meslek Yüksekokulu, 1 Teknokent ile 25 Araştırma Merkezini barındırmaktadır. Eğitim-öğretim ve Ar-Ge faaliyetleri ile birlikte, yayınladığı 11 bilimsel dergi, 24 saat yayın yapan televizyon ve radyosu, aylık gazetesi ile akademik ve toplumsal faaliyetlere katkıda bulunmaktadır.

48^{BİN}

Öğrenci

5^{BİN}

Personel

25

Araştırma
Merkezi

16

Fakülte

4

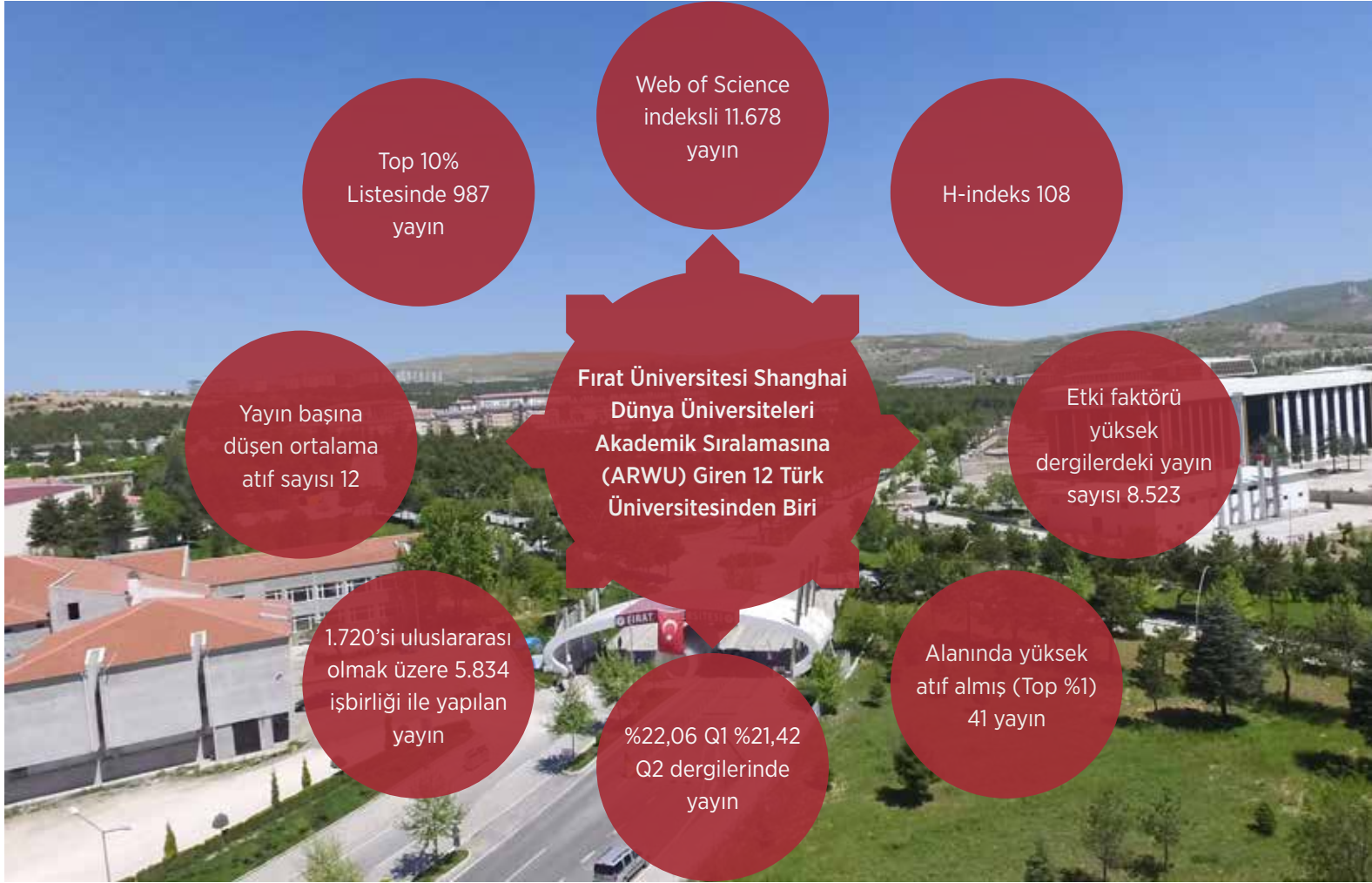
Enstitü

Fırat Üniversitesi;

- Dünya genelinde 1000 üniversitenin sıralamaya girdiği, Shanghai Ranking Consultancy tarafından yayınlanan 2019 Dünya Üniversiteleri Akademik Sıralamasında (ARWU) 11 Türk üniversitesiyle birlikte listede yer almaktadır.
- “Best Global Universities 2019” isimli çalışmada Mühendislik alanında, dünyanın en iyi 409. Türkiye’nin ise 5. üniversitesidir.
- Birleşmiş Milletlere Üye 5. Türk Üniversitesidir.
- Mezunlarına AB Düzeyinde geçerli diploma vermekte; Erasmus+, Dünya Üniversiteler Konseyi, Avrupa Yükseköğrenim alanı, Moi, Yunus Emre Enstitüsü ve Mevlana gibi benzer öğrenci-öğretim üyesi değişim programları ile Dünyadan 130 üniversite ile değişim ve işbirliği anlaşması bulunmaktadır.

2017 yılında Elazığ’da mühendislik eğitiminin başlamasının 50. yılı nedeni ile düzenlenen ve 2019 yılında da devam eden bilimsel etkinliklere, kongre ve sempozyumlara dünya çapında katılımlar gerçekleşmiştir.

Fırat Üniversitesi bütçesinin %3,3'ü Ar-Ge'ye ayırmaktadır. Yatırımdan Ar-Ge'ye ayrılan pay %22,6 düzeyindedir. 2018 yılı içerisinde sanayi kuruluşları ile 70 proje yürütülmüştür. TÜBİTAK desteği ile yürütülen proje sayısı 2016 yılında 11, 2019 yılında 38'dir. TÜBİTAK projelerinin toplam destek bütçesi 2018 yılında 4,28 milyar liradan, 2019 yılında 9 milyon liranın üstüne çıkmıştır. Ayrıca, üniversitemizin akademisyenleri tarafından hazırlanan 146 AR-Ge projesi Ulusal ve uluslararası özel veya resmi kurum ve kuruluşlar tarafından kabul görmüş ve desteklenmiştir. Yoğun bilimsel çalışmaların ödülü olarak, Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) tarafından Öğretim Üyemiz Prof. Dr. Kazım ŞAHİN, Türkiye'de sadece 4 akademisyene verilen bilim özel hizmet ve teşvik ödülüne layık görülmüştür.

2007 yılında kurulan Fırat Teknokent 14.000 m²'si kapalı olmak üzere toplam 80.000 m² alanda hizmet etmeye devam etmektedir. Kurulduğu günden bu yana hem Elazığ hem de Doğu Anadolu Bölgesi'nde teknoloji üssü olmak için çalışmalarına devam eden Fırat Teknokent, Ar-Ge kültürünün yaygınlaşması ve gelişmesi, kentin girişimci potansiyelini yükseltme, inovasyon faaliyetlerini özendirme ve Üniversite-Sanayi İşbirliğini etkin bir şekilde sürdürme gayreti içerisinde. Bu amaç doğrultusunda, FabFırat Prototipleme Atölyesi, Fırat Damla Ön Kuluçka Merkezi, Kalibrasyon Laboratuvarı, 160 kişilik konferans salonu, eğitim ve toplantı salonları, spor tesisleri, sosyal alanlar ile Ülkemiz ekonomisi ve teknolojisine hizmet etmekte ve katma değer sağlamaktadır.

2009-2019 yılları arasında toplam 80 farklı proje Teknogirişim Sermaye Desteği almıştır. Teknogirişim desteğinde Türkiye’de 7. sıradadır. Son üç yılda TÜBİTAK BİGG desteği alan 30 girişimci, teknokentteki faaliyetlerin meyvesidir. Buluş sahibinin Fırat Üniversitesi olduğu 5 adet patent ISIF 2019’da ödül almıştır. Bu patentlerden 4’ü Teknokentimizde yer alan firmalar tarafından ticari ürün haline dönüştürülmüştür. Uçak, tank ve otomobil gibi taşıtlar ile hassas ve değerli metal yüzeylerin temizlenmesinde kullanılabilecek poliesterek kompozit aşındırıcı malzeme patentinin buluşçuları da üniversitemiz öğretim üyeleridir. Fırat Üniversitesi; TÜSİAD tarafından düzenlenen “Bu Gençlikte İş Var” yarışmasına 2016 ve 2017 yıllarında en çok başvuru yapan ikinci, 2018 yılında ise en çok başvuru yapan üçüncü üniversite olmuştur.

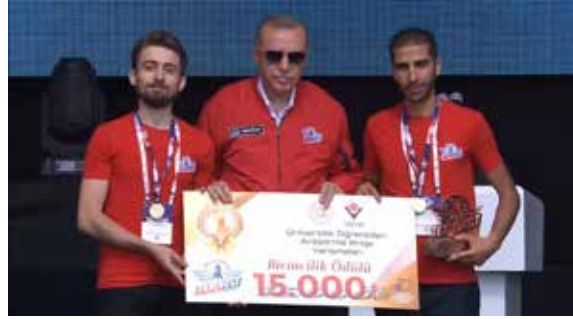
Ayrıca Tarım ve Hayvancılık Araştırma ve Uygulama Merkezi (TAHAM) ve Sürekli Eğitim Merkezi (FÜSEM) bünyesinde, yukarıda belirtilen sektörlere yönelik eğitimler yürütülmüş, sadece 2018 yılı içerisinde 2788 vatandaşımıza sertifika verilmiştir.

Fırat Üniversitesi 2019 yılında YÖK Başarı Ödülüne layık görülmüştür. ("TRB1 Bölgesinin İklim Değişikliğine Adaptasyonunda Yerel Kalkınma Dinamizmi)

Üniversitemizin öğrencileri bilimsel etkinliklerde yer alma odağında, hocaları ile yarışmaktadır. 2018 yılında Öğrencilerimizin yaptığı sosyal veya endüstriyel proje sayısı 129’dur. Teknokent veya Teknoloji Transfer Ofisi’ndeki faaliyetlere katılan öğrenci sayımız ise 303’tür. Öğrencilerimizin yer aldığı 82

proje TÜBİTAK tarafından desteklenmiştir. 44 öğrencimiz, TÜBİTAK ulusal ve uluslararası araştırma bursu kazanmıştır. Ayrıca YÖK 100/2000 öncelikli alanlar programı çerçevesinde 63 öğrencimiz öncelikli alanlarda doktora yapmaktadır.

Fırat Üniversitesi öğrencileri Teknofest 2019’a damga vurdu:

- Üniversitemiz, farklı kategorilerde 8 takımı ile finallere kalmıştır.
- “Yapay Zeka Temelli Katı Atık Ayrıştırma Makinesi” ile birinci,
- UVCSAT Model Uydu Takımı, Türksat Model Uydu uluslararası yarışmasında üçüncü
- Astav Savaşan İHA Takımımız beşinci olmuştur.

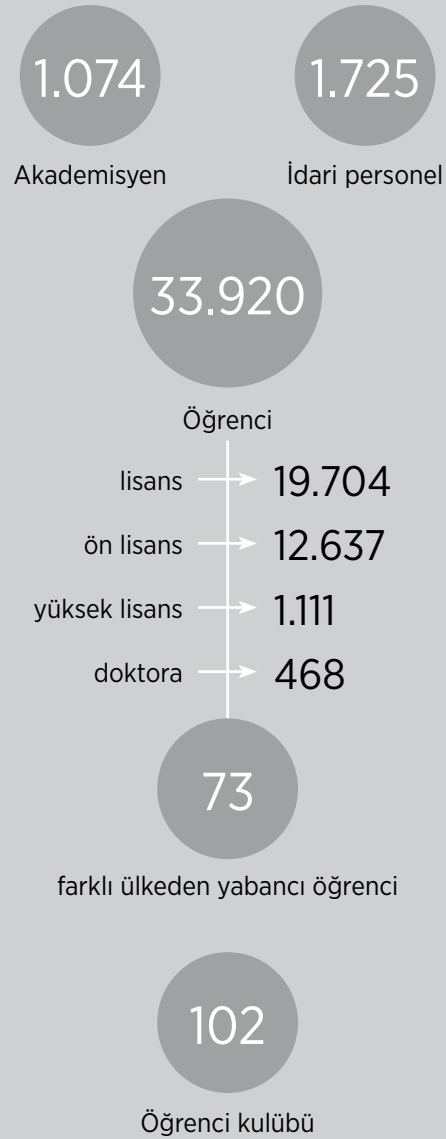

MEDİPOL
ÜNİVERSİTESİ

İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ

İstanbul Fatih'teki Haliç Kampüsü'nde 2010 yılında eğitim faaliyetlerine başlayan İstanbul Medipol Üniversitesi, 2019-2020 eğitim-öğretim dönemi itibarıyla 3 yerleşkede 12 fakülte, 1 yüksekokul, 4 meslek yüksekokulu, 1.074 akademisyen ve 30 bini aşkın öğrenci ile eğitim faaliyetlerine devam etmektedir.

AR-GE

İstanbul Medipol Üniversitesi 2018 verileri itibarıyla bilimsel araştırma alanında vakıf üniversiteleri arasında TÜBİTAK'a sunulan proje önerisi sayısı açısından 4., proje kabulü açısından 2., akademisyen başına proje sayısı açısından 4. ve aktarılan proje bütçesi açısından da 4. sırada yer almaktadır. 2017 ve 2018 yılında yapılan ulusal patent

başvuru sayısı 62, uluslararası başvuru sayısı 22 ve tasarım sayısı 28 olmuştur. Tüm bu çalışmalar, Medipol'ün 2018 yılına ait Girişimci Yenilikçi Üniversite Endeksinde 29. sıraya yükselmesini sağlamıştır. Medipol bu endekste vakıf üniversiteleri sıralamasında ise Marmara'da 4., Türkiye'de ise 7. sırada bulunan Medipol, endekste ilk 50 üniversite arasına girmeyi başaran "10 yaşından küçük vakıf üniversitesi"dir.

Bilim Ödülleri

- 2017 TÜBA Uluslararası Akademi Ödülü (*Fen ve Mühendislik Bilimleri kategorisi*),
- 2017 TÜBA Üstün Başarılı Genç Bilim İnsanı Ödülü, TÜBİTAK 2018 Bilim Ödülü (*sağlık alanında*),
- 2018 TÜSEB Aziz Sancar Bilim Ödülü
- 2018 Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü üniversitemiz mensubu öğretim üyeleri tarafından kazanılmıştır.

Kalite-Akreditasyon Çalışmaları ve Dünya Üniversite Sıralamaları

İstanbul Medipol Üniversitesi bütünsel kalite yönetim anlayışı ile kalite çalışmalarını devam ettirmektedir.

İstanbul Medipol Üniversitesine bağlı 2 fakülte (Eczacılık ve Tıp Fakültesi), 3 fakülteye (İnsan ve Toplum, İşletme ve Yönetim Bilimleri ile Sağlık Bilimleri) bağlı 19 bölüm ile Medipol Dil Okulu kalite denetim süreçlerini başarıyla tamamlamış, böylece 21 lisans programı akredite olmuştur. Farklı fakülte ve bölümler ise akreditasyon belgesi alma yolunda çalışmalarına devam etmektedir.

Üniversitemiz, dünya üniversite sıralama ölçütlerini kalite geliştirmede önemseyip 2017'den beri U-Multirank'ta yer alarak değişik üniversite ve programlarla karşılaştırma yapabilmektedir. İstikrarlı bir yükselme sürecini takip eden Medipol, son yıllarda ülke ve dünya sıralama kuruluşlarıyla veri paylaşımı yaparak üniversite sıralama sistemlerinde (URAP, Scimago, THE) yer almaya başlamıştır.

Araştırma ve Uygulama Merkezleri

Rejeneratif ve Restoratif Tıp Araştırmaları Merkezi (REMER): En ileri tıbbi-biyolojik araştırma merkezlerinden biri olan Medipol REMER, sinir sistemi ve kardiyovasküler sistem başta olmak üzere hasarlanmış ve işlevini yitirmiş doku ve organların yenilenmesine yönelik alanında öncü olacak araştırmalara öncülük etmektedir. Hücre Kültürü, Moleküler Biyoloji, Genomik, Biyoinformatik, Proteomik, Dental, Biyomekanik, Elektrofizyoloji, İleri Mikroskopi, Farmakoloji, Analitik Kimya ve Deney Hayvanları laboratuvarları REMER bünyesinde hizmet vermektedir.

Sağlık Sistemleri ve Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (SASPAM): Sağlık sistemleri ve politikalarına yönelik ulusal, bölgesel ve uluslararası seviyede yenilikçi politikalar üretmekte, kitap ve dergi gibi yayınlar hazırlanmaktadır.

Akdeniz Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (AKAM): Merkez bünyesinde Akdeniz havzasında, Balkanlar ve Kafkaslardaki sosyal, kültürel,

dini, siyasi, etnik ve diğer beşeri sorunlarla ilgili çalışmalar yapılmaktadır.

Sağlık Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi: Sağlık Uygulama Araştırma Merkezi bünyesinde yer alan Esenler Hastanesi, Sefaköy Hastanesi, Fındıkzade Hastanesi, Vatan Kliniklerinde eğitim ve sağlık hizmeti verilmektedir. İş birliği protokollü imzalanan Medipol Mega Hastaneler Kompleksi de üniversite hastanesi olarak eğitim ve araştırma altyapısına katkı vermekte olup JCI (Joint Commission International) tarafından hastane ve akademik tıp merkezi kapsamında akredite edilmiştir.

Üniversitemizde yukarıdaki bu merkezlerin yanı sıra Rüya, Uyku ve Hipnoz Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (RUHMER), Biyoteknoloji ve Biyomühendislik Uygulama ve Araştırma Merkezi (BİOMER), İklim Değişikliği Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, Bilişim Hukuku Araştırma Merkezi, Biyohukuk Araştırma Merkezi, Milletlerarası Hukuk ve Dış Politika Araştırma Merkezi, İlaç ve Sağlık Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi, Ağız ve Dış Sağlığı Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi,

Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Araştırma Merkezi (GETTAM), Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (SEM), Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (MUZEM) faaliyette bulunmaktadır.

Eğitim Laboratuvarları

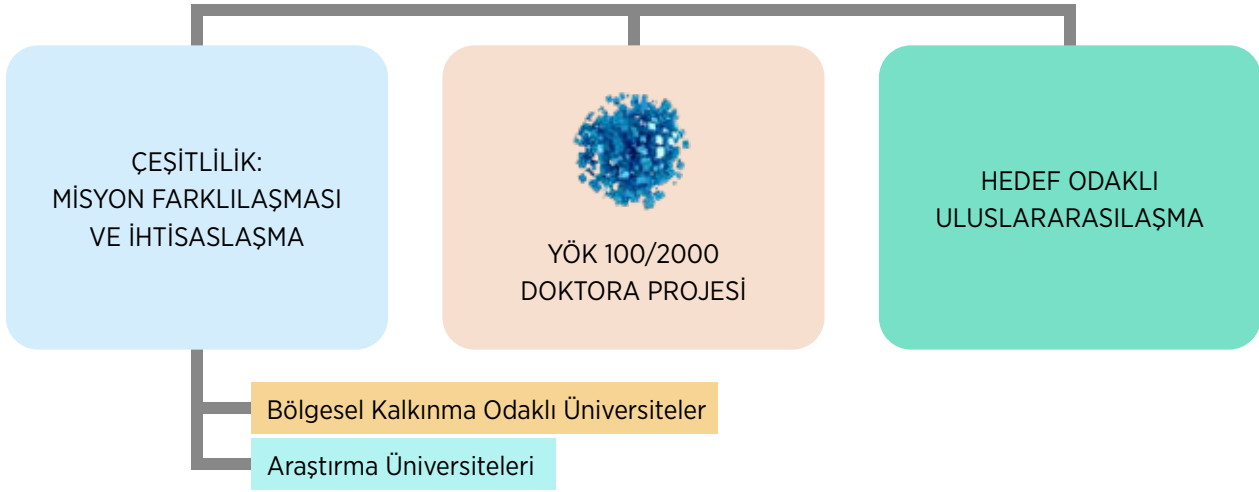
Tıp Fakültesi Uygulama Laboratuvarları: Temel Bilimler alanında her bilimin gelişmiş laboratuvarları mevcuttur. Bunlar arasında Anatomi Laboratuvarı ülkemiz tıp fakülteleri içinde en gelişmiş laboratuvarlardan biridir. İçerisinde dört ana laboratuvar ve bir seminer salonuna sahip olan bu kompleks, maket laboratuvarı, gross anatomi disseksiyon salonu, özel disseksiyon salonu, steoroloji laboratuvarı, hücre ve doku hazırlama laboratuvarı, kadavra preparasyonu ve saklama laboratuvarlarını içermektedir. Her birinin aynı anda hizmet verebileceği kapasiteye sahip bu alan, yalnızca lisans ve lisansüstü öğrencilerine değil meslek içi eğitim için özellikle cerrahi branşlardaki sağlık profesyonellerinin de kullanımına açılmıştır.

Dış Hekimliği Fakültesi Simülasyon Laboratuvarı: Dış Hekimliği Fakültesi bünyesinde bulunan simülasyon laboratuvarı, dış hekimliği öğrencilerinin eğitimleri sırasında gereken el becerileri ve klinik yetkinlikleri kazanmalarını sağlamaktadır. Simülasyon laboratuvarında toplam 140 adet maket yer almaktadır. Öğrenciler, öğretim elemanlarının yaptıkları demonstrasyonları, ünitelerinde bulunan monitörler vasıtasıyla canlı olarak izleyebilmektedir. Merkezde, dış hekimliği koltuğunda yer alan yapay hastalar üzerinde eğitim gerçekleştirilmektedir. Böylece öğrenciler ergonomik çalışma olanağına kavuşmaktadır.

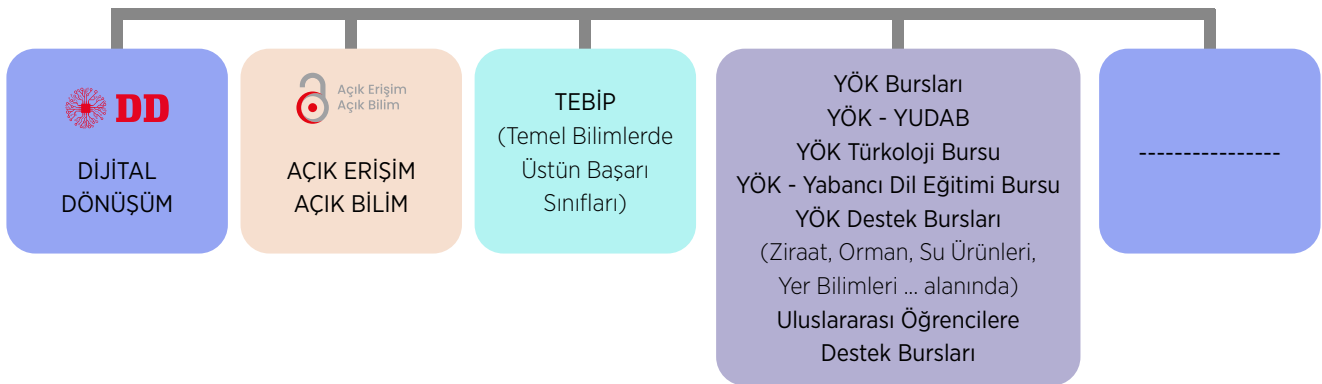
Mühendislik Fakültesi Laboratuvarları: Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi bünyesinde rutin lisans eğitim laboratuvarları yanında 5G ve Ötesi Haberleşme Teknolojileri, Hesaplamalı Kamera Teknolojileri, Yenilikçi Mikroskop Teknolojileri gibi lisansüstü eğitim odaklı laboratuvarlar bulunmaktadır. Bunun yanında Medipol, Türkiye’de 6G için ilk araştırma laboratuvarının kurulması adına gerekli çalışmaları başlatmıştır.

YÖK ANA PROJELER

Devam Eden Diğer Projeler

DÜNYA
LİTERATÜRÜNDEN
SEÇMELER

ÇİN, Yüksek Oranda Referans Gösterilen Araştırmacıları ile İngiltere'nin Önüne Geçiyor...

19 Kasım 2019

19 Kasım 2019 da yayınlanan Web of Science Group's yıllık listesine göre, Yüksek Oranda Referans Gösterilen Araştırmacılar(Highly Cited Researches, HCR) sayısında Çin ve Avustralya yükselirken; İngiltere, Almanya ve Hollanda sayılarında düşüş gözükmemektedir. Bu çalışmaları Web Of Science Group da Bilimsel İnfomasyon Enstitüsü'nün (Institute for Scientific Information) bibliometrik analistleri gerçekleştirmektedir.

60 ayrı millettten 6,216 yüksek sitasyon alan araştırmacılar bu listede yer aldılar. ABD, 2,737 (%44) en yüksek araştırmacı sayısı ile bu gruba ev sahipliği yapmaktadır. Harvard Üniversitesi (203 sayısı ile) bu araştırmacıların dünyada en çok yer aldığı üniversitedir. Bu sayıyı 103 ile California Üniversitesi takip etmektedir.

Çin ana kıtası, 2018 de 482 araştırmacı (HCR) rakamı ile temsil edilirken; bu yıl 636 araştırmacıya ulaşmıştır. İngiltere’de ise 2018 de 546 olan bu sayı, 2019 da 516’ya düşmüştür.

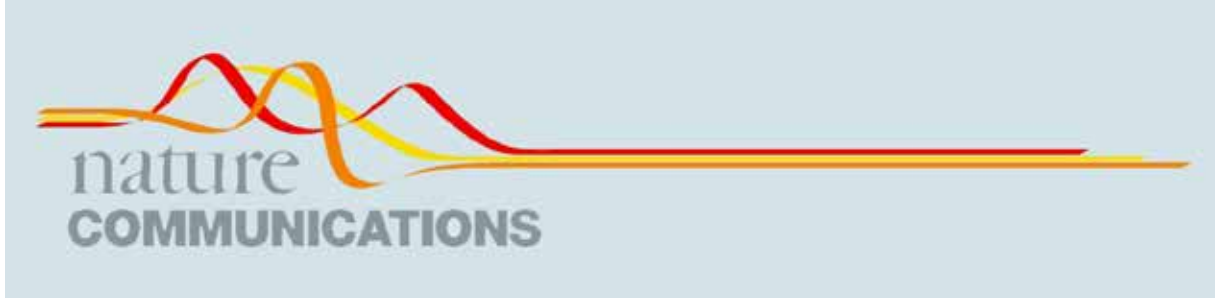
Yüksek referans sahibi bu araştırmacılar 60 ayrı millettendirler, ancak %85’inin affiliye çalıştıkları aynı 10 ulusun araştırmacılarıdır. Bu verilerde takdir edilmesi gereken Avustralya Araştırma Enstitüleri-

dir. HCR temsili 2014 de 80 olan bu araştırma merkezleri; 2019 da 271 olarak ilan edilmiştir.

Bilimsel İnfomasyon Enstitüsünden, dünyanın önde gelen sitasyon analistlerinden biri olan David Pendlebury, bu fevkalade önemli araştırmacıların; tanınmasının, bilinmesinin ülkeleri ve araştırma yaptıkları kurumları açısından çok önemli olduğunu düşündüğünü ifade etmektedir. Ayrıca “Bu araştırmacılar, araştırmacı popülasyonunun küçük bir fraksiyonunu temsil etse de bilimin öncüleri olduklarından hiç şüphemiz bulunmamaktadır. Bu araştırmacılar toplum için büyük kazançlar sağlamakta; daha sağlıklı, daha refah içinde ve daha güvenli bir dünya için çok önemli araştırmalar üretmektedirler.” demektedir.

HCR (Yüksek Referans Alan Araştırmacılar) lerin en çok bulunduğu enstitüler aşağıdaki listede bildirilmektedir (2019 verileri):

- Harvard Üniversitesi (ABD) – 203 araştırmacı
- Stanford Üniversitesi (ABD) – 103 araştırmacı
- Çin Bilimler Akademisi (ÇİN) – 101 araştırmacı
- Max Planc Enstitüsü (ALMANYA) – 73 araştırmacı
- Broad Enstitüsü (ABD) – 60 araştırmacı
- Berkley Üniversitesi (ABD) – 58 araştırmacı
- Washington StLouis Üniversitesi(ABD) – 55 araştırmacı
- Duke Üniversitesi, Massachusetts Teknoloji Enstitüsü,
- Memorial Sloan Ketting, California Üniversitesi, (ABD) – Birlikte 54 araştırmacı

NATURE INDEX | 20 NOVEMBER 2019

Collaboration and big science

ABD – ÇİN, İNGİLTERE – AVRUPA BİRLİĞİ ARAŞTIRMA İŞ BİRLİKLERİ VE “BÜYÜK BİLİMDE” YILDIZLAR...

Yüksek Enerji Fiziği, Yaşam Bilimleri (Life Sciences) ve Genetik, Araştırma dünyasında, büyük bilime yön veren 3 ana alan olarak sunuluyor. Nature dergisinin 82 yüksek kaliteli dergide yaptığı endeks çalışmasına göre: ABD’de NIH (Ulusal Sağlık Enstitüsü) Onkoloji ve İmmünoloji alanlarında 2. ve Genetik alanında ise 3., İsviçre’de CERN (Avrupa Nükleer Araştırma Organizasyonu) Fizik ve Astronomide 3. ve Çin’de BGI (Genom Şirketi) Genetikte en önde giden büyük araştırmaların sahibidirler.

NIH ve BGI’nin en önemli çalışma işbirliği yaptığı 25 üniversitenin başında Harvard, John Hopkins ve

Çin Bilimler Akademisi gelmektedir. BGI’nin çalışma işbirliği yaptığı 25 üniversite ve araştırma merkezinin 13’ü Çin’de, 4’ü ABD’de, 3’ü Danimarka’da, 2’si Birleşik Krallık’ta yer almakta olup Avustralya, Kanada ve Suudi Arabistan’da ise 1 üniversite bulunmaktadır (Nature, 20 Kasım 2019).

Bu bilgiler, Nature Dergisi’ndeki Nature Endeksi 2019 Çalışma İşbirliği ve Büyük Bilim’den (Nature Index 2019 Collaboration and big science) derlenmiştir.

YÖK'TEN

HABERLER

ÜNİVERSİTELERİMİZDE "KÜLTÜR VE SANAT" ÇALIŞMALARI

10 Eylül 2019 / Ankara

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında, ülkemizdeki yükseköğretim kurumları bünyesindeki akademisyen, öğrenci ve idari personelin; sanatsal, kültürel ve sosyal alanlardaki faaliyetlerinin geliştirilmesi yönünde iş birliğinin arttırılması, desteklenmesi ve Kültür ve Turizm Bakanlığının merkez ve taşra teşkilatları ile yükseköğretim kurumları arasında iş birliğinin arttırılması amacıyla bir iş birliği protokolü imzalandı.

YÖK Başkanı Saraç'ın imza töreninde yaptığı konuşmada, "Protokolün, üniversitelerimizin bün-yelerinde bulunan konservatuarlar ve konferans salonlarının Kültür ve Turizm Bakanlığı ile müşte-reken halka hizmet bağlamında kullanılarak üniver-sitelerimizin birer mükemmeliyet merkezi olması doğrultusunda bir eylem planını barındırdığını gö-receğiz."

Protokol kapsamında ayrıca belirlenecek pilot üni-versitelerde "şehir ve medeniyet" derslerinin veri-leceği ifade etti.

"Bu dersler çerçevesinde uygulamalı, gezilerle bü-tünleşecek, eğitim ve öğretim programının kurgu-

lanmasını düşünüyoruz." diyen YÖK Başkanı Saraç, Bakanlık ile YÖK'ün yapacağı girişimlerin ciddi bir koordinasyon gerektirdiği, bunun için YÖK bünye-sinde bir komisyon oluşturacaklarını, komisyonda Bakanlık temsilcilerinin de yer alacağını belirtti.

Ayrıca, YÖK'ün Kültür ve Turizm Bakanlığının ih-tiyaç duyduğu alanlarda eğitim ve sertifikasyon verilmesini de destekleyeceklerini ifade ederek, Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Ersoy'a dolayı te-şekkürlerini bildirdi.

Bakanlık ve YÖK arasında imzalanan iş birliği protokolü kapsamında:

- Şehir ve Medeniyet Dersleri
- Üniversite öğrencilerinin kültürel ve sanatsal faaliyetlere destek verilmesi
- Üniversite öğrencileri ve öğretim üyelerine özel "Müzekart Akademî"
- "Kültür gezileri" desteklenecek
- Devlet Tiyatroları üniversite salonlarında temsillerini verebilecekler

YÖK-Gençlik ve Spor Bakanlığı Arasında İş Birliği Protokolü ÜNİVERSİTELERDE "GENÇ OFİSLER"

30 Ekim 2019 / Ankara

Yükseköğretim gören öğrencilerin eğitsel, sosyal, kültürel, gönüllülük ve sportif faaliyetlerinin geliştirilmesi, bağımlılıkla mücadele, sosyal sorumluluk ve gönüllülük algılarının güçlendirilmesinin yanı sıra gençlerin yükseköğretim sürecinde almış oldukları eğitim ile birlikte kişisel kapasite gelişimlerine katkı sağlanması yönünde iş birliğinin artırılması ve desteklenmesi için Gençlik ve Spor Bakanlığı ile YÖK arasında iş birliği protokolü imzalandı.

İmzalanan protokol ile gençlere yönelik faaliyetleri, projeleri ve etkinlikleri kısa, orta ve uzun vadeli planlamalara göre düzenleme ve geliştirme ile iş birliği ve koordinasyonu sağlaması açısından Bakanlık ve Yükseköğretim Kurulu temsilcilerinden oluşan bir Komisyon kurulmasına karar verildi.

Başkan Saraç törendeki konuşmasında, 18-22 yaş grubunu oluşturan nüfusun %40'ının yükseköğretimde bulunduğuna dikkat çekerek sahip olunan bu potansiyeli, değere dönüştürülmesi için birlikte çaba gösterileceğini, daha önce çeşitli illerimizde kurulmuş olan Genç Ofislerin artık üniversite kam-

püslerimizde de yaygınlaşması sağlanarak, Bakanlığın hizmetlerinin yükseköğretim ortamında bulunan her gence ulaştırılması noktasında kolaylık sağlamakla birlikte yeni projelere de hız kazandıracaktır” dedi.

Sayın Gençlik ve Spor Bakanı Dr. Mehmet Kasapoğlu’da projeye verdikleri önemi anlatarak, daha önce Gençlik Merkezleri ve Genç Ofisler kurulduğunu şimdi de yükseköğretim kurumlarının talepleri alınarak Bakanlığın uygun bulunduğu kampüslerde, Bakanlık tarafından yeni “Genç Ofisler”in kurulacağını ifade etti.

Ayrıca, bu işbirliği protokolü çerçevesinde engelli öğrencilere de destek sağlanacağını ve öğrencilere Spor Bilimleri alanında staj yapılabileceği müjdesini verdi.

YÖK'TE "GENÇLİK VE RUH SAĞLIĞI" ÇALIŞTAYI

4 Eylül 2019 / Ankara

Genç nüfusun ruh sağlığını farklı açılardan ele almak ve yaşanan sorunlara ilişkin iyi uygulama örneklerini ortaya koyarak geleceğe dönük neler yapılabileceğini görüşmek amacıyla, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığında **"Gençlik Ruh Sağlığı Çalıştayı"** düzenlendi.

Toplantıya Üniversitelerden rektör ve akademisyenler, Milli Eğitim Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığında konu ile ilgili yetkililer ve temsilciler katıldı.

Çalıştayın açılışında bir konuşma gerçekleştiren Başkan Saraç, "Ülkemiz 18-22 yaş grubu nüfusunun 6.645.314 olduğunu ve bu yaş grubu arasındaki nüfusun 2.621.947'sinin, yani yaklaşık %40'ının yükseköğretimde bulunduğunu belirtti. Sahip olunan bu potansiyeli, değere dönüştürme hususunda toplumda herkese düşen ciddi görevler olduğunu, geleceğin dünyasına hazır ve her açıdan sağlıklı gençlerin ülkemizin geleceği ayrıca sağlıklı aile ve sağlıklı toplum yapısı için de önemine dikkat çekti. Yükseköğretimin, gençlere bir kılavuzluk, rehberlik yapma misyonunun bulunduğu işaret etti. Üni-

versitelerdeki gençlerin ruh sağlıklarının farklı açılardan ele alınması, sorunlarının çözümüne yönelik kısa ve uzun vadeli eylem planlarının oluşturulması için harekete geçtiklerini bildirdi. Bilindiği üzere eğitimde dahil her alanda dijital dönüşümle karşı karşıyayız. Yine TÜİK verilerine göre internet kullanım oranı 16-24 yaş grubundaki gençler için 2017 yılında yüzde 90 iken 2018 yılında yüzde 93'e yükselmiş durumda. Bu oran artmaya devam ediyor. Bu süreçte gençlerin teknoloji kullanımının bağımlılık odağında olmadan yaygınlaşmasını sağlamak, olası sosyal ve psikolojik olumsuzlukları ortadan kaldırmak için farkındalık oluşturacak eğitim programlarıyla, gençlerimize işlevsel, etkin ve doğru teknoloji kullanımı becerisini kazandırmamız gerekiyor. Bunun için siz değerli akademisyenlerimizin çalışmaları, uygulama ve araştırma merkezlerimizin faaliyetleri ve bu faaliyetlerin çeşitlendirilmesi önem arz etmektedir" dedi. Üniversitelerimizde Bağımlılıkla Mücadele ile ilgili 7'si devlet 2'si vakıf üniversitesinde olmak üzere toplam 9, Gençlik konuları ile ilgili 12'si devlet 2'si vakıf üniversitesinde olmak üzere toplam 14, Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları ile ilgili bir devlet üniversitemizde ise 2 Uygulama ve Araştırma Merkezinin bulunduğunu söyledi. "Gençliğimizi doğrudan etkileyen politikaların üretilmesinde ve uygulanmasında bu merkezlerimizin ve üniversitelerimizin ayrı ayrı sorumluluklarının olduğunu, sahada çalışma yapan diğer kurum ve kuruluşlarla koordinasyonlarının, bilgi akışının ve bu minvalde kapsamlı, etkili çözümler için katılımcı bir yaklaşımla hareket etmelerinin önemini vurguladı.

Sağlıklı Gençlik Sağlıklı Aile Sağlıklı Toplum

YÖK Yürütme Kurulu Üyesi Prof. Dr. Zeliha Koçak Tufan; gençlerin beden kadar ruh sağlığının korunmasının da önemine işaret etti. Prof. Dr. Tufan, üniversite eğitime başlayan gençlerin, farklı bir ortama, bazen kampüs hayatına, değişen konjonktüre uyum sağlayamamaları yalnızlaştıklarını ve yaşadıkları sıkıntılar sonucu zararlı alışkanlıklara yönelebileceğini söyledi.

Toplantıda, "Üniversitelerin Bakış Açısıyla" ve "Kurumların Bakış Açısıyla" başlıklı iki oturumda çalışmalar gerçekleştirildi.

"Üniversitelerin Bakış Açısıyla" başlıklı ilk oturumda Boğaziçi Üniversitesinden Prof. Dr. Zeynep Atay, Orta Doğu Teknik Üniversitesinden Prof. Dr. Tülin Gençöz ve Gazi Üniversitesinden Öğretim Üyesi Prof. Dr. Zehra Arıkan söz alarak gençlik ruh sağlığında en önemli sorunlardan birisinin madde kullanım bozukluğu olduğunu ifade ettiler.

Selçuk Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Yavuz Selvi ve İçişleri Bakanlığı'ndan Daire Başkanı Ömer Ulu uyuşturucuyla etkin mücadele çalışmalarını anlattılar.

TÜRK YÜKSEKÖĞRETİMİNİN ULUSLARARASILASMASI: "Fırsatlar ve Tehditler Çalıştayı"

24 Eylül 2018 / Ankara

"Türk Yükseköğretiminin Uluslararasılaşması: Fırsatlar ve Tehditler Çalıştayı" düzenlendi. Çalıştayda konular geniş katılımlı bir platformda ele alındı.

Başkan Saraç ve YÖK Yürütme Kurulu Üyeleri dışında Yunus Emre Enstitüsü Başkanı Prof. Dr. Şeref Ateş, Türkiye Ulusal Ajans Başkanı İlker Astarıcı, Göç İdaresi Genel Müdürü Abdullah Ayaz, üniversite rektörleri ve üniversitelerin uluslararası ilişkiler birimlerinin yöneticileri toplantıya katıldı.

Toplantıda, yükseköğretim sistemimizin yurtdışında tanıtılmasına ve üniversitelerimize erişimin kolaylaştırılmasına yönelik olarak Türkçe, İngilizce ve Arapça dillerinde zengin bir içerikle yeniden hazırlanarak geçtiğimiz günlerde hayata geçirilen **"Study in Turkey Projesi"**nin tanıtıldı.

Başkan Saraç konuşmasında Eylül 2019 itibarıyla ülkemizdeki uluslararası öğrenci sayısının 172.696 olduğunu belirtti.

Ayrıca, “Uluslararası öğrencilere yönelik yükseköğretim politikaları geliştirilirken insani boyutta da politikalar geliştirmekteyiz. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı olarak mülteci akademisyen ve öğrencilerin bizim eğitim ve öğretim sistemimize entegre olabilmeleri için çalışmalar başlatıldığını” ifade etti.

Yapmış olduğumuz mevzuat çalışmaları ile, ‘Yükseköğretim Kurumlarının Yurt Dışı Yükseköğretim Kurumlarıyla Ortak Eğitim Öğretim Programlarına Dair Yönetmelik’ 2016 yılında yenilendi. Bu kapsamda başlatılan girişimlerimiz sonucunda, üniversitelerimiz ile yurt dışındaki üniversiteler arasında 268 ortak eğitim-öğretim programı imzalandı.

Türkiye’nin Bologna Süreci’ne dahil olmasıyla birlikte uluslararasılaşmanın bir diğer önemli unsuru olan akademik tanınma, Türk yükseköğretiminde öncelikli bir sıraya oturtulmuştur. Erasmus/Erasmus+ programı aracılığıyla 2004 yılından bu yana 55 bini aşkın öğrenci eğitim için ülkemize gelmiş, 160 bini aşkın öğrencimiz ise ülkemizden Avrupa

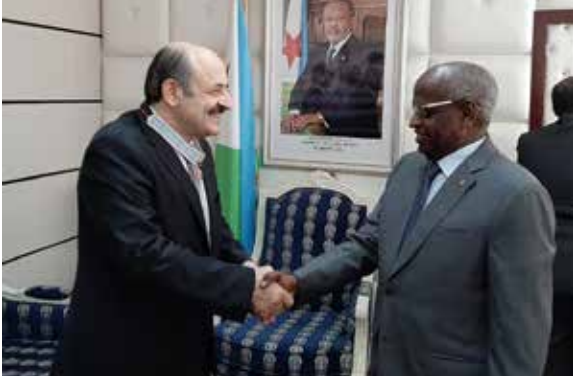
Birliği’ne üye farklı ülkelere giderek eğitimlerine bir veya iki dönem yurtdışında devam etmişlerdir.”

Mevlana Değişim Programı vasıtasıyla Türk yükseköğretim kurumları ile Avrupa Yükseköğretim Alanı dışındaki ülkelerin yükseköğretim kurumları arasında toplamda 8.521 öğrenci ve öğretim elemanı değişimi gerçekleştiğini dile getiren YÖK Başkanı, “Mevlana Değişim Programında yeni bir format geliştirilerek, üniversitelerimizin yabancı üniversitelerle proje odaklı işbirliklerini destekleme yoluna gittik. Proje tabanlı Uluslararası Değişim Programı ile ilk defa öncelikli alanlarda üniversitelerimizin yurt dışındaki üniversitelerle proje odaklı işbirlikleri desteklenmeye başladı. 36 ülkenin üniversiteleri ile üniversitelerimiz arasında yürütülen 94 ortak bilimsel projeye, bu program kapsamında öğrenci ve akademik personel değişimi için destek sağlanmıştır.” dedi.

Çalıştaydaki sunum ve oturumların değerlendirilmesi, YÖK Başkan Vekili Prof. Dr. Rahmi Er tarafından gerçekleştirildi.

YÖK BAŞKANI SARAÇ'A CİBUTİ'DEN LİYAKAT NİŞANI

14-15 Ekim 2019 / Cibuti

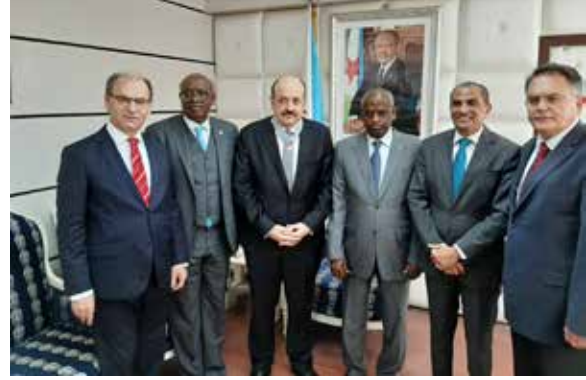

Yükseköğretim Kurulu Başkanı Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç, Cibuti ile yükseköğretim alanındaki ilişkilerin gelişmesine, Cibuti'nin yükseköğretim alanında ilerlemesine yaptığı katkılar dolayısıyla Cibuti Cumhurbaşkanı tarafından "Liyakat Nişanı" ile ödüllendirildi.

YÖK Başkan Vekili Prof. Dr. Rahmi Er de yine Cibuti Cumhurbaşkanı'nca, süreç içinde yaptığı katkılar dolayısıyla İkinci Derece Liyakat Nişanı ile taltif edildi. Ödüller, Başkan Saraç ve Prof. Dr. Er'e Cibuti Cumhurbaşkanı adına Başbakan Abdulkadir Kamil Muhammed tarafından takdim edildi.

Ödül Takdim Töreni 14 Ekim 2019'da Cibuti Başkanlığında gerçekleştirildi.

Başkan Saraç, 2015 yılında Cibuti'nin Türk yükseköğretim sisteminin birikimlerinden yararlanan-

bilmesi için bir inisiyatif başlatmış, bu bağlamda Cibuti Yükseköğretim ve Araştırma Bakanı ile bir Mutabakat Zaptı imzalandı ve özellikle mühendislik, sağlık ve mesleki eğitim alanlarında eğitim desteği verilmeye başlandı.

Gün itibarıyla, 2019 - 2020 Akademik Yılında Cibutili 767 Lisans ve mezuniyet sonrası programlarda, Türkiye'de İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ), Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi (AYBÜ) ve Çankırı Karatekin Üniversitesinde eğitim almaktadır. Ayrıca her yıl Cibuti tarafından seçilen öğrenciler Cibuti Hükümetinin burslusu olarak çeşitli alanlarda öğrenim görmek üzere Çankırı Karatekin Üniversitesi tarafından kabul edilmiştir.

Türkiye, Cibutili yükseköğrenim çağındaki gençler için Fransa'nın ardından en çok tercih edilen 2. ülke konumuna yükselmiştir.

"YÖK 100/2000 ÖĞRENCİ BULUŞMALARI" İstanbul'da Düzenlendi...

21 Ekim 2019 / İstanbul

YÖK tarafından ülkemizin 2023 yılında dünyanın 10 büyük ekonomisinden birisi olma hedefi doğrultusunda kurgulanan **"YÖK 100/2000 Doktora Burs Projesi"** kapsamında doktora eğitimi alan bursiyer öğrencilerle buluşmalara devam ediliyor. İlki YÖK'te, ikincisi Antalya'da, üçüncüsü Erzurum'da gerçekleştirilen buluşmaların dördüncüsü YÖK

Başkanı Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç'ın katılımıyla **İstanbul Üniversitesi'nin** ev sahipliğinde düzenlendi.

Programa Boğaziçi, Galatasaray, İstanbul Medeniyet, İstanbul Teknik, İstanbul, İstanbul Cerrahpaşa, Marmara, Mimar Sinan Güzel Sanatlar, Sağlık Bilimleri, Türk-Alman ve Yıldız Teknik Üniversitelerinde

"YÖK 100/2000 Doktora Burs Programı" kapsamında eğitim gören bursiyer öğrenciler katıldı.

Başkan Saraç, bu projenin Türkiye Cumhuriyeti'nin bir prestij projesi olduğunu ve devletimizin 2023 için çizdiği vizyonda **"net kalkınma değerini kendi beyin gücüne dayanarak artırabilen"** bir Türkiye hedeflendiğini ifade eden bir konuşma yaptı.

"2016'da planlamayı yaparken bu burs programındaki doktora alanlarının ülkenin acil ihtiyacı olan öncelikli alanlardan olmasına büyük önem attık. Bunların hepsi tematik alanlardı ve bu programlarda kümülatif bir kitle oluşmasını sağladık. Özetlemek gerekirse; öncelikle ülkemizin bilim ve hayatımızın öncelikli alanlarını tespit ettik, ki bu ilk adım bile ülkemiz için bir ilk oluyordu." dedi.

Bu burs programında 2019-2020 Eğitim öğretim yılı Güz dönemi itibarıyla 6. kez çağrıya çıkıldığına ve 6. çağrı dönemi sonucunda, hali hazırda yaklaşık 4250'nin üzerinde doktora öğrencisinin eğitim aldığını anlattı.

Programda, **"YÖK 100/2000 Doktora Bursiyeri Olmak"** ve **"Deneyimler ve Tavsiyeler"** başlıklı bölümde öğretim üyeleri ve bursiyer öğrenciler sunumlar gerçekleştirdi.

YÖK'TE “GELECEĞİN MESLEKLERİ” Konferansı ve Çalıştaylar Serisi

5 Kasım 2019 / Ankara

Yükseköğretim Kurulu tarafından dünyadaki yükseköğretimin planlayıcıları, politikacılar ve iş dünyasını yönetenler ile paralel olarak, 21. yüzyılın yetiyecek bireylerini hazırlamak amacıyla yoğun ve entegre çalışmaların yürütülmesine devam edilmektedir. Ayrıca, yine YÖK tarafından günümüzde tüm mesleklerde sunulan “dijital çağ okuryazarlığı, temel, bilimsel ve ekonomik teknoloji okuryazarlığı, dijital medya ve ortamların kullanılması, etkili iletişim, heterojen gruplarla etkileşim, büyük resim içinde davranabilme, esneklik ve uyum” gibi ana beceri ve kavramlar özellikle takip ediliyor. Bu bağlamda olmak üzere, Yükseköğretim Kurulunca, Cumhurbaşkan Yardımcısı Sayın Fuat Oktay’ın katılımıyla “Geleceğin Meslekleri, Mesleklerin Geleceği” başlıklı bir kongre gerçekleştirildi.

Kongreye TÜSİAD Başkanı Simone Kaslowski, MÜSİAD Başkanı Abdurrahman Kaan, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Prof. Dr. Acar Baltaş ile YÖK Üyeleri, tüm üniversite rektörleri, ilgili akade-

misyenler, iş dünyası temsilcileri ve meslek profesyonelleri katıldı.

Akademi ve iş dünyasının temsilcilerinin bulunduğu kongrede gelecekte ne gibi yeni mesleklerle karşılaşılacağına yanı sıra günümüzdeki mevcut mesleklerin gelecekte nasıl şekilleneceği konuları tartışıldı. YÖK Başkanı Saraç bu kongrenin amacının yükseköğretimde gelecekte öne çıkacak yetkinlikler ve mesleki eğilimlere dair kavramları ve tartışmaları gözden geçirmek ve bu bağlamda, yükseköğretimde bu bilgileri ve yetkinlikleri edindirebilmek için etkin yapısal sistemleri ortaya koymak olduğunu ifade etti.

Konferansın ardından üç temel alanda (Sosyal – Sağlık – Mühendislik ve Fen) rektörlerin, akademisyenlerin ve iş dünyası katıldığı 20’şer kişilik çalıştaylar düzenlendi. Çalıştay raporları YÖK Yürütme Kuruluna sunuldu.

YÖK'TE TEKNOLOJİ FAKÜLTELERİ DEKANLAR KONSEYİ TOPLANTISI

14 Kasım 2019

Üniversitelerimizdeki Teknoloji Fakültelerinin mevcut durumlarının görüşülmesi, sanayi eğitiminin daha da artırılması amacıyla alınacak tedbirleri belirlemek üzere YÖK'te "12. Teknoloji Fakülteleri Dekanlar Konseyi Toplantısı" gerçekleştirildi.

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanı Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç'ın başkanlığında düzenlenen konsey toplantısına YÖK Yürütme Kurulu Üyeleri ve Teknoloji Fakültesi Dekanları katıldı.

Teknoloji Fakültelerinin mevcut durumunun etrafıca değerlendirildiği toplantı YÖK Başkanı Saraç'ın yaptığı konuşma ile başladı. Görev süresi boyunca fakülte dekanlarının oluşturduğu konseylerle YÖK'te birçok toplantı gerçekleştirdiklerini anlatan Başkan Saraç, bu toplantılarda kendilerine iletilen bütün görüş ve önerileri ciddiyeyle değerlendirildiklerini, öğrenciler, akademi ve ülkenin kalkınmasına katkısı olanları hiç beklemeksizin tatbik etme süreçlerini başlattıklarını, bu bağlamda Teknoloji Fakülteleri Dekanlar Konseyinden de gelecek önerileri de uygulamaya koyacaklarını ifade etti.

Başkan Saraç; "Ülkemizdeki üniversitelerde toplam 21 aktif Teknoloji Fakültesinin bulunmaktadır" ve bu fakültelerde okuyan 40 bin civarında öğren-

cimiz mevcuttur. Bu fakültelerdeki doluluk oranlarının artırılması, mesleki ortaöğretimi güçlendirmek amacıyla meslek liselerinden bu fakültelere daha fazla öğrencilerin gelmesi için daha çok çaba gösterilmelidir. Teknoloji Fakülteleri sanayi ile birleşme noktasında daha esnek bir yapıdadır. Teknoloji fakültelerinde üzerinde durulması gereken en önemli meselenin, öğrencilerin sanayide eğitim ve uygulama yapmaları için sanayi ile entegre bir yapının oluşturulması gerekmektedir. Bu bağlamda teknoloji fakültelerinde öğrencilerin sekiz dönemli bir eğitimi sanayi de geçirmelerini önemsiyoruz. Bu alanda başarılı uygulamalar ortaya koyduk." dedi.

Toplantı da, Başkan Saraç'ın ardından Teknoloji Fakülteleri Dekanlar Konseyi dönem Başkanı Prof. Dr. Mehmet Sarıbiyık, "Teknoloji Fakültelerinin Mevcut Durumu, Uygulama Sorunları ve Çözüm Önerileri" başlıklı sunum gerçekleştirdi.

YÖK Yürütme Kurulu Üyesi Prof. Dr. Ömer Açıkgoz'un moderatörlüğünde "eğitimin niteliğinin artırılması, sanayi ile entegrasyon, uygulamaya ilişkin sorunlar ve bunların çözümüne yönelik tedbirler ve değerlendirmeler" yapıldı.

YÜKSEKÖĞRETİMDE ENDÜSTRİYE NİTELİKLİ İNSAN GÜCÜ PROJESİ

“Üniversite-Sanayi” işbirliği açısından büyük öneme sahip olan proje, sanayinin ihtiyaç duyduğu niteliklere sahip, uygulama ve beceri yetkinliği yüksek insanların yetiştirilmesini ve yükseköğretimde istihdam odaklı politikaların oluşturulmasını kapsamaktadır.

Projenin iki önemli bileşeni bulunmaktadır:

- 1** Organize Sanayi Bölgelerinde meslek yüksekokullarının kurulması, öğrencilerin meslekleri ile ilgili eğitimi sanayi ortamında almalarının desteklenmesi ve teşvik edilmesi.
- 2** Fen ve mühendislik bilimlerinde lisans düzeyinde eğitim gören öğrencilerin alanları ile ilgili özel sektör işletmelerinde, teknoparklarda, araştırma altyapılarında, Ar-Ge merkezlerinde ya da sanayi kuruluşlarında bir dönem uygulamalı eğitim yapmalarının desteklenmesi ve teşvik edilmesi.

Üniversite-sanayi iş birliğinin güçlendirilmesi hedefleniyor

Proje kapsamında gerçekleştirilecek uygulamalar ile “meslek yüksekokulu (MYO) ve fen ve mühendislik bilimi mezunlarının yetkinliklerinin sanayi ve iş dünyası ihtiyaçlarına cevap öğrencilerin iş becerisinin artırılması, iş piyasasını tanımaları, yükseköğretimde uygulamalı eğitimin ve işyeri eğitiminin artırılması ve üniversite-sanayi işbirliğinin güçlendirilmesi” hedeflenmektedir.

İmalat ve lojistik alanlarındaki 16 önlisans programına “destek ve teşvik”

Ülkelerin kalkınmasında ve istihdamın artmasında imalat sektörü kapsamındaki alt sektörler önemli rol almaktadır. Bu nedenle endüstriye nitelikli insan gücü yetiştirmek ve ülkemizin nitelikli elemana ihtiyaç duyduğu imalat sektörü ve lojistik alanlarına yönelik belirlenen mesleklere ilişkin 16 önlisans programına 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı için destek ve teşvik verilmiştir.

YÖK tarafından “destek ve teşvik” verilen önlisans programları:

- Alternatif Enerji Kaynakları Teknolojisi
- Biyomedikal Cihaz Teknolojisi
- Elektrik
- Elektronik Teknolojisi
- Endüstri Ürünleri Tasarımı
- Endüstriyel Kalıpcılık
- Gıda Teknolojisi
- İklimlendirme ve Soğutma Teknolojisi

- Kaynak Teknolojisi
- Kimya Teknolojisi
- Lojistik
- Makine
- Mekatronik
- Otomotiv Teknolojisi
- Polimer Teknolojisi
- Tekstil Teknolojisi

OSB içinde kurulmuş 9 MYO’ya 9 milyon 833 bin TL ek destek verildi

Proje kapsamındaki önlisans programlarında öğrenim gören toplam 2.202 öğrencinin mesleki becerilerini ileri düzeye çıkarmak amacıyla genel okul bütçesinin dışında öğrenci başına ortalama 4.500 TL tutarında eğitim desteği verilmiştir.

Bu kapsamda, 2019 yılının Ocak ayında, Bolu, Adana, Eskişehir, Elazığ, Ankara, Gaziantep ve Samsun illerindeki Organize Sanayi Bölgesi içinde kurulmuş olan 8 üniversitenin

9 meslek yüksekokulunun, 38 önlisans programında okuyan 2.202 öğrencinin sanayi eğitimi için toplam 9 milyon 833 bin TL ek parasal destek verilmiştir.

Eğitime verilen parasal destek MYO’nun performans durumuna göre devam edecek

Organize Sanayi Bölgelerinde kurulan meslek yüksekokullarına verilen desteğin devamına performans kriterleri çerçevesinde karar verilmektedir.

Eğitim desteği verilen programların performans değerlendirmesi, “mezunların istihdam oranı, iş yeri eğitimi yapılan işletmelerin memnuniyet oranı ve sektörü geliştirmeye yönelik yürütülen proje sayısı gibi özellikle uygulamalı eğitimi ve istihdamı artırmaya yönelik yapılan çalışmalar” gibi kriterler dikkate alınarak yapılmaktadır.

Fen ve Mühendislik lisans programlarındaki 5.159 öğrencinin sanayi eğitimi için destek

2018-2019 eğitim ve öğretim yılının güz dönemi için 12 devlet üniversitesinde öğrenim gören 1.998 öğrenciye, bahar dönemi için ise 21 devlet üniversitesinde öğrenim gören 3.161 öğrenci olmak üzere toplamda fen ve mühendislik lisans programlarına kayıtlı 5.159 öğrenciye “sanayi eğitimi görmeleri için” parasal destek verilmiştir.

İŞKUR'un katkısıyla uygulamalı işyeri eğitimini artırmak amacıyla sanayide aldığı her bir ay eğitimin karşılığında asgari ücretin net tutarının % 35'i kadar öğrencilere para ödemesi yapılmıştır. Böylelikle öğrenciler 8 dönemlik eğitim hayatlarının 1 dönemini (7 artı 1 projesi) sanayide uygulamalı işyeri eğitimi olarak aldıkları takdirde her bir ay için ortalama 675 TL ücret almaktadırlar.

Sanayide yaklaşık 2000 firmada eğitim alan bu öğrencilerin kayıtlı oldukları lisans programlarının başlıcaları şunlardır:

- Bilgisayar Mühendisliği
- Biyomedikal Mühendisliği
- Elektrik-Elektronik Mühendisliği
- Endüstri Mühendisliği
- Enerji Sistemleri Mühendisliği

- Gıda Mühendisliği
- İmalat Mühendisliği
- İnşaat Mühendisliği
- Kimya
- Makine Mühendisliği
- Mekatronik Mühendisliği
- Metalurji ve Malzeme Mühendisliği
- Matematik
- Otomotiv Mühendisliği
- Orman Mühendisliği
- Tekstil Mühendisliği

Desteğe ilişkin şartları YÖK belirleyip üniversitelere bildiriyor

Sanayi eğitimi desteği alacak olan üniversite, bölüm ve öğrencilerin seçimi ve desteklenmesine dair şartlar YÖK tarafından üniversitelere bildirilmektedir. Bu şartlardan en önemlisi “sanayi eğitimi desteği alacak olan öğrencinin bir dönem boyunca kesintisiz sanayide eğitim görme taahhüdünün verilmesi, endüstriyel kuruluşun belirlenmesi ve öğrencilerin sanayi eğitiminde elde edecekleri mesleki becerilerin nesnel olarak belirlenmesidir .

YÖK yetkilileri uygulamalı eğitimi son yıllarda öne çıkarmayı hedeflediklerini ve bu amaçla bir dizi proje yürüttüklerini kamu kaynaklarının bu amaçla en verimli şekilde kullanmaya özen gösterdiklerini ve ülkemizin kalkınması için ihtiyaç duyulan ve git-tikçe önem kazanan MYO programları ile sanayiye buluşmasının artık başladığını ifade ettiler.

Açık Erişim
Açık Bilim

Açık Erişim, Açık Bilim Araştırma
ve Aday Araştırma Üniversiteleri
için performans kriteri olarak
açımlandı...

AÇIK ERİŞİM - AÇIK BİLİM ile İlgili Kısa Bilgiler

YÖK, Açık Erişim / Açık Bilim projesini hızlandırıyor...

YÖK, ülkemizdeki tüm üniversitelerde uluslararası standartlarla

- "Açık Akademik Arşiv Sistemi" kurulması,
- Üniversite arşivlerinin "Avrupa Açık Erişim Altyapısı OpenAIRE" ile bütünleşmesinin sağlanması,
- "Akademisyenlerin Araştırmacı Numaraları (ORC-ID veya benzeri)" kullanımına özen gösterilmesi

konularını gündeme aldı (2018).

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI

Açık Erişim 2020 Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programına Girdi

Yükseköğretim sistemi küresel rekabet gücü olan, kalite odaklı ve dinamik bir yapıya kavuşturulacak; yükseköğretim kurumlarının niteliklerinin artırılmasına yönelik uygulamalara devam edilecektir (Kalkınma Planı p.561).

Tedbir 561.3.

Üniversitelerin dijital çağa ayak uydurması ve bilgiye ulaşımında açık erişim ve açık bilim uygulamalarının hayata geçirilmesi amacıyla açık erişim altyapısı ile uyumu sağlanacaktır.

YÖK (5), Üniversiteler

1. Ülkemizdeki bütün üniversitelerde uluslararası standartlarda Açık Akademik Arşiv Sistemi kurulacaktır.
2. Avrupa Açık Erişim Altyapısı ile bütünleşme kapsamında YÖK bünyesinde Açık Bilim / Açık Erişim Komisyonu kurulacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANLIĞI
STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI

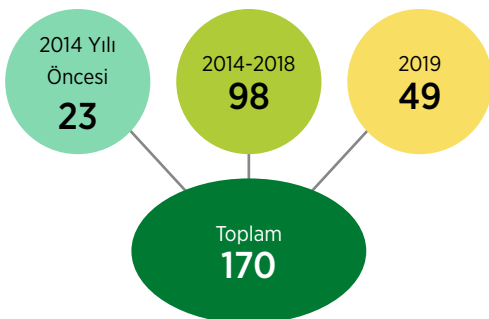
ON BİRİNCİ KALKINMA PLANI (2019-2023)

Açık Erişim 11. Kalkınma Planına Girdi

2.3.1 Eğitim

561.3. Üniversitelerin dijital çağa ayak uydurması ve bilgiye ulaşımında açık erişim ve açık bilim uygulamalarının hayata geçirilmesi amacıyla açık erişim altyapıları ile uyumu sağlanacaktır.

Üniversitelerde Akademik Arşivlerin Gelişimi

SAYILARLA, YÖK ULUSAL TEZ MERKEZİ (31 ARALIK 2018)

YÖK'ün girişimi ile başlatılan yasal süreç sonucunda lisanüstü tezlerin elektronik ortamda erişime açılması ile birlikte erişime açık tez sayısının oranı 2017 yılında % 56,3 iken, 2018 yılında % 98,7'ye yükseldi. Tabloda konuya ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Toplam Tez Sayısı	: 520.456
Erişime Açık Tez Sayısı	: 343.631
Yararlanan Araştırmacı Sayısı	: 4.019.895
İndirilen Tez Sayısı	: 14.640.189

YIL	SİSTEME EKLENEN TEZ SAYISI	ERİŞİME AÇIK TEZ SAYISI	ERİŞİME AÇIK TEZ SAYISININ % ORANI
2017	36.610	20.617	% 56,3
2018	41.816	41.314	% 98,7

7. Ulusal Açık Bilim Konferansı ve OpenAIRE ÇALIŞMALARI

YÖK, TÜBİTAK, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Hacettepe Üniversitesi ve OpenAIRE'nin katılımları ile düzenlenen 7. Ulusal Açık Bilim Konferansı ve OpenAIRE Çalışmaları, 19-20 Kasım 2019 tarihlerinde İzmir'de gerçekleştirildi.

Toplantının açılış konuşmalarını YÖK Yürütme Kurulu Üyesi Prof. Dr. Naci Gündoğan ve İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Rektörü Prof. Dr. Baran yaptılar. Avrupa Üniversiteler Birliği, Açık Bilim Uzman Grubu Başkanı Prof. Dr. Jean Pierre Finance, "Açık Bilime Geçiş Sürecinde Avrupa Üniversiteleri İçin Zorluklar ve Yollar" konulu bir konferans verdi. Konferansta ayrıca Avrupa Açık Bilim Bulutuna Doğru (EOSC), yerli alt yapılar, açık bilim politikaları, coğrafi bilgi sistemleri ve açık veriler, Türkiye'deki üniversitelerin akademik arşivleri ve sürdürülebilir açık bilim politikaları konularında üç ayrı panel düzenlendi.

Açık bilim, açık erişim konusunda tüm üniversite-lerimizi ilgilendiren aşağıdaki başlıklar tartışmaya açıldı:

- Açık bilime geçişte gerekli elementler,
- Açık bilim uygulamaları için gereken politika, strateji, mevzuat, standart ve yazılım alt yapıları,
- Açık bilime doğru araştırma veri yönetimi ve açık veri,
- Yeni nesil akademik arşivler,
- OpenAIRE servis ve hizmetleri,
- Türkiye'de açık bilim,
- Avrupa Açık Bilim Bulutu (EOSC)
- Açık erişim, açık veri, açık ders kaynakları,
- Açık inovasyon ve bilimsel iletişim,
- Alternatif yayıncılık modelleri,
- Araştırma ve araştırma sonuçlarını değerlendirmede yeni metrikler,
- Bilimsel olarak daha fazla görünür üniversiteler,

BASINDA YÖK

Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla Beştepe Millet Kongre ve Kültür Merkezinde düzenlenen 2019-2020 **Yükseköğretim Akademi Yılı** gerçekleştirilen törenle başladı.

Biz çocuklarımızın, gençlerimizin, milletimizin her bir ferdinin rektörüne, kabiliyetine, **güçüne ve cesaretine** güveniyoruz."

Kongre ve Kültür
törenine başladı.

2010

termini ederek, yeni akademik yılda öğrenci görevleri, iyisi ve öğrencilere başarılar diledi.

Yükseköğretimde gerek uygulama gerekse mevzuat-
tan kaynaklanan sorunların giderilmeye çalışıldığını
söyleyen Sozaz, bu işlemlerle ilgili sonuçlarının ilim
sistemde gözetilmeye başlandığını kaydetti.

Sarac, Türkiye'nin büyük harayında kumedi bir akşın olarak büyük bir yarıncı içinde ve bu yarıncı önde uyardıca karatılığında olulduğuna isaret ederek şöyle konuşur: "Bu yarıncı önde kumedi olan üniversiteleştirme çalışmaları atadokimisi ve bilim hayatını, ulusalistleri inceleme ve kültür kumedi dikkate almak emetidektir. Her nele sınırsız karşı sayıncı bir ulusalist www.yok.gov.tr sınırsız, atadokimisi um alanlarında, tekerkayır değil uretici olarak görevlendiril bilimselidir. Anadolu'nun her köşesinde üniversitelerimiz, eğitim yarıncı toplama bürret noktasında da işleye görevlendirilmiştir. **YÖK** olarak devletin birer yarıncı ile birlikte um inşaatlarında desteklemektedir." dedi.

Yeni Yılı Açılış Töreni'ne Cumhurbaşkanı Erdoğan Katıldı

Ankara'da düzenlenen tören, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın katılımıyla yapıldı. Erdoğan, törenin açılış konuşmasını yaptı ve vatandaşlara New Year's Eve mesajları verdi. Tören, coşkulu bir ortamda gerçekleşti.

[illegible][illegible]

Salah satu tim yang tampil

Salah satu tim yang tampil dalam pertunjukan ini adalah tim dari SMA Negeri 1 Yogyakarta. Mereka menampilkan tarian tradisional yang indah dan penuh makna.

Salah satu tim yang tampil dalam pertunjukan ini adalah tim dari SMA Negeri 1 Yogyakarta. Mereka menampilkan tarian tradisional yang indah dan penuh makna.

Salah satu tim yang tampil dalam pertunjukan ini adalah tim dari SMA Negeri 1 Yogyakarta. Mereka menampilkan tarian tradisional yang indah dan penuh makna.

[illegible][illegible]

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

Özellikle 2007 yılında gerçekleştirilen seçimlerde, bu partiye karşı yapılan kampanya, "Bismillah" sloganıyla yürütüldü. Bu sloganın, "Bismillah" kelimesiyle başlayan Kur'an-ı Kerim'in ilk ayetini okumak anlamına geldiği belirtiliyor. Bu sloganın, "Bismillah" kelimesiyle başlayan Kur'an-ı Kerim'in ilk ayetini okumak anlamına geldiği belirtiliyor.

KABULGÜZÜĞÜ OKUDU

Özellikle 2007 yılında gerçekleştirilen seçimlerde, bu partiye karşı yapılan kampanya, "Bismillah" sloganıyla yürütüldü. Bu sloganın, "Bismillah" kelimesiyle başlayan Kur'an-ı Kerim'in ilk ayetini okumak anlamına geldiği belirtiliyor. Bu sloganın, "Bismillah" kelimesiyle başlayan Kur'an-ı Kerim'in ilk ayetini okumak anlamına geldiği belirtiliyor.

ÖZEL YETENEĞİNE

Özellikle 2007 yılında gerçekleştirilen seçimlerde, bu partiye karşı yapılan kampanya, "Bismillah" sloganıyla yürütüldü. Bu sloganın, "Bismillah" kelimesiyle başlayan Kur'an-ı Kerim'in ilk ayetini okumak anlamına geldiği belirtiliyor. Bu sloganın, "Bismillah" kelimesiyle başlayan Kur'an-ı Kerim'in ilk ayetini okumak anlamına geldiği belirtiliyor.

GELECEĞİ

Özellikle 2007 yılında gerçekleştirilen seçimlerde, bu partiye karşı yapılan kampanya, "Bismillah" sloganıyla yürütüldü. Bu sloganın, "Bismillah" kelimesiyle başlayan Kur'an-ı Kerim'in ilk ayetini okumak anlamına geldiği belirtiliyor. Bu sloganın, "Bismillah" kelimesiyle başlayan Kur'an-ı Kerim'in ilk ayetini okumak anlamına geldiği belirtiliyor.

Özellikle 2007 yılında gerçekleştirilen seçimlerde, bu partiye karşı yapılan kampanya, "Bismillah" sloganıyla yürütüldü. Bu sloganın, "Bismillah" kelimesiyle başlayan Kur'an-ı Kerim'in ilk ayetini okumak anlamına geldiği belirtiliyor. Bu sloganın, "Bismillah" kelimesiyle başlayan Kur'an-ı Kerim'in ilk ayetini okumak anlamına geldiği belirtiliyor.

KABULGÜZÜĞÜ OKUDU

Özellikle 2007 yılında gerçekleştirilen seçimlerde, bu partiye karşı yapılan kampanya, "Bismillah" sloganıyla yürütüldü. Bu sloganın, "Bismillah" kelimesiyle başlayan Kur'an-ı Kerim'in ilk ayetini okumak anlamına geldiği belirtiliyor. Bu sloganın, "Bismillah" kelimesiyle başlayan Kur'an-ı Kerim'in ilk ayetini okumak anlamına geldiği belirtiliyor.

ÖZEL YETENEĞİNE

Özellikle 2007 yılında gerçekleştirilen seçimlerde, bu partiye karşı yapılan kampanya, "Bismillah" sloganıyla yürütüldü. Bu sloganın, "Bismillah" kelimesiyle başlayan Kur'an-ı Kerim'in ilk ayetini okumak anlamına geldiği belirtiliyor. Bu sloganın, "Bismillah" kelimesiyle başlayan Kur'an-ı Kerim'in ilk ayetini okumak anlamına geldiği belirtiliyor.

GELECEĞİ

Özellikle 2007 yılında gerçekleştirilen seçimlerde, bu partiye karşı yapılan kampanya, "Bismillah" sloganıyla yürütüldü. Bu sloganın, "Bismillah" kelimesiyle başlayan Kur'an-ı Kerim'in ilk ayetini okumak anlamına geldiği belirtiliyor. Bu sloganın, "Bismillah" kelimesiyle başlayan Kur'an-ı Kerim'in ilk ayetini okumak anlamına geldiği belirtiliyor.

YÖK gen
meslekler

YÖK gen
meslekler

YÖK Başkanı Prof. Dr. Yener Sarı, geleceğin mesleklerini bakan ve programları 2020 YKS tercih ve tercihleri karıştıracakları mübadele verdi. "Geleceğin mesleklerini bakan ve tercihleri karıştıracakları mübadele" kapsamında üniversitelerin kapasiteleri göre göre eşleştirilip uygulanıyor. Sü-

YÖK Başkanı Prof. Dr. Yener Sarı, geleceğin mesleklerini bakan ve programları 2020 YKS tercih ve tercihleri karıştıracakları mübadele verdi. "Geleceğin mesleklerini bakan ve tercihleri karıştıracakları mübadele" kapsamında üniversitelerin kapasiteleri göre göre eşleştirilip uygulanıyor. Sü-

[illegible][illegible]

IS VELD

IS VELD

Berlin, den 10ten März 1879.

[illegible]

Mine
Özdemir
Günel

[illegible]

vermek amacıyla dinlenen öğrencilerin
Fen Fakültesi'nde **10 bin** öğrenciye
Öğrenci Bursu'ndan **100 bin** Döner
de konulan **100 bin** bursiye'yi dağıtmakla. Toplam
doktorali imkan kaynağı dağıtımının kar-
şılığını amacıyla 100 bursiye altında 3 bin
100/2000 Doktora Burs Programı'ndan yararlan-
an öğrenci sayısının 4 bin 250'nin üzerine
ulaştığı kaydederek, 'Bu öğrencilerin yüzde
5'i için öğrencilerin oluşuyor' dedi.

[illegible]

bir 650'li
gücünün
benlerin
arısında
da buka
e, her
e, e
sıyısı
Ogre-

*Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Saraç, şu değerlendirmelerde bulundu"

Saraç, şu değerlendirmelerde bulundu: "Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın kararlı duruşu, müzmin kutlu yuvarlak masalar, diplomatik görüşmeler, tirdi. Bu süreçte, dışarıdan mesajlar, dikkatle uluslararası arenada oynadıkları rol, örneğin cünün iyi yetişmiş, inanan devlet kadroları, önemli. Başş Pınar, matik temasların ve bir kez daha anlaşılır, sitelerimizin ilgili alan, yetişitrebilmeleri için ş, yoruz. 100/2000 proje, lararası güvenlik ve ter, göç ve siyasal coğrafya, yetimizin yansımasıdır." ye'deki üniversitelerde 4, rencilerden oluşan topları doktora yaptığını bildirdi.

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanı Prof. Dr. Yekta Savaş, dünyanın büyük dönüşümler içinde olduğuna işaret ederek, iş dünyasının da neredeyse tüm alanlarda farklı bir teknolojik alat yapı kullandığını söyledi. Geleceğin meslekleri ve iş dünyasının yeni ihtiyaçlarının, **yükseköğretimde** de statik bir sistemin daha dinamik sistemlere geçişini yeni zorunlu kıldığını belirten Savaş, "Gelecek meslekleri ile ilgili yol haritasını belirleme sürecinde, geniş kapsamlı ve katımlı/ilk toplantıyı gerçekleştiriyoruz. Neyin ne yapılacağı kadar, ne kadar sürede yapılması da önemli ve beklemeye, ötelemeye, zaman kaymaya taklitimiz yok. Bugün işe başladığımız takdirde gelisen ve hızla ilerleyiş süreçlere uyum sağlamamız yarin mümkün olmayabilir. Eğitimde yeni yetkinlikler bir an önce kazandırılması ve yeni yetiştirilmesinin hızla uygulamaya girilmesi beklentisi hâkkında ve ıcrat beklemek değeriendirmesinde bulundu. Savaş, Ekonomik Forumu'nun 2018 yılı işleceği Raporu'nda yüksek hızlı mobil yapıya zeka, bulut teknolojileri ve bi analizlerinin adaptasyonunun işleceği hızı, derinden ve yaygın olarak etnet olarak ortaya konulduğunu ifreak, "Eğitim, iş dünyası, hükümet ve sosyal alanın büyük dönüşümler etkilensini ciddi bir biçimde ve titizlik çalışmamız gerekmektedir." dedi. •AA

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanı Prof. Dr. Yekta Savaş, İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesinde düzenlenen "YÖK 100/2000 Doktor Öğrenci Buhuşmaları"na katıldı. Savaş, doktora insan kaynağı ihtiyacının karşılanmasında amaçlı 100 tematik alanda iki bin öğrenciyi yönlendil defa uygulanacak "YÖK 100/2000 Doktora Burs Programı"ndan faydalanan öğrenci sayısının 4 bin 250'nin üzerine çıktığını belirterek "Bu öğrencilerimizin yüzde 65'i kız öğrencilerden oluşuyor" dedi. Savaş, "Yükseköğretim Kurulu sayımız 207, öğrenci sayımız 8 milyona yaklaş. Öğretim elemanı sayımız ise 82 bin 487'si öğretim üyesi olmak üzere 168 bin 326. Kadın öğretim üyesi sayımız ise 75 bin. Bu rakamlar, sayısal büyümeyi gösteriyor" diye konuştu.

TOPLAM 97 BİN DOKTORALI ÖĞRENCİ
Başkan Saraç ayrıca Türkiye'deki üniversiteler de 43 bin 650'si kız öğrencilerden oluşan toplam 97 bin öğrencinin doktora yaptığına söyledi. Bunların bir kısmının araştırma görevlisi statüsünde, bazılarının kendi kadrosunun dışında başka bir üniversitede doktora yaptığini, bir bölümünün de başka işle çalıştığını anlatan Saraç, bütün bu öğrencilerin kendileri, aileleri ve memleket için çok önemli olduğuna değindi.

YÖK ile iş birliği protokolü ile Gençlik merkezlerinin sayı ve kapasiteleri artırılacak
ÜNİVERSİTELERDE "GENÇ OFİSLER" AÇILACAK
 projelerine büyük önem
 gençliklerini kaydeden Bal

Gençlik ve Spor Bakanı Dr. Mehmet Muharrem Kasapoğlu, **YOK** ile imzaladıkları iş birliği protokolü ile Gençlik Merkezleri'nin sayı ve kapasitelerinin artırılmasına yönelik önemli bir adım atmış olduklarını belirterek, üniversitelerde açılacak Genç Ofisler'in, Gençlik Merkezleri'nin iz düşümleri olacağını söyledi.

Göç ve Spor Bakanı Dr. Mehmet Muharrem Kasapoğlu ve **YÖK Başkanı Prof. Dr. Yekta Savaş**, üniversite öğrencilerinin eğitsel, sosyal, kültürel, gönüllük ve sportif faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik iş birliği protokolü imzaladı.

Bilken'teki **Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanlığı** toplantısında konuşan Kasapoğlu, "Yükseköğretim Kurulu'nun öğrencilerin eğitiminde konuların bir arada ele alınması ve çözümlerinin bulunması için her türlü çaba ve gayretini göstermektedir."

projelerine büyük önem verdiklerini kaydeden Bal Kasapoğlu, sözlerini şöyle tamamladı:

"Gençlerimizin geliştirdiği gönüllülük projelerini onlara beraber gerçekleştirmek için sarf etmeyi asli bir görevim olarak görüyoruz. Protokolümüz gençlerimize faydalı olacak uygulamalar geliştirerek gönüllülük faaliyetini artırıcı yönde ilerletmeyi önceliğimiz olarak göreceğiz."

"Genç Ofisler, Bakanlığın irtibat olacak" Prof. Dr. Yekta

törende yaptığı konuşmada, Ç
Bakanlığı tarafından Gençlik
Genç Ofisler kurulduğuna ba
ofislerde yürütülen ve yürütü
çalışmaların ülkemizde göm
faaliyetlerinin yaygınlaşma
toplumsallaşmasına katkı s
bakımından çok önemli. Ü
talepleri almakla Bakanlık
kampüslerde, Bakanlık tar
Ofisler kurulacak. Pilot ü
başlayan bu ofisler, Bakar
işin irtibat noktaları olar
YÖK Başkanı Saraç, Ge
Bakanlığı ile yaptıkları p

Ün
Gençlik v
leri k
kaynakları

**ÜNİVERSİTELERDE
"GENÇ OFİSLER"
YAYGINLAŞTIRILACAK**

YÜKSEKÖĞRETİM gözetim ve denetim alanlarındaki gelişmelerin eğilimleri, sosyal, kültürel, politik ve sportif faaliyetlerinin geliştirilmesi, bağış ve sponsor faaliyetlerinin geliştirilmesi ve gözetim alanında sosyal sorumluluk ve gönüllülük alanındaki gelişmelerin yanı sıra millîlik eğilimlerinin yükselişinin yanı sıra gençlerin yükseköğretim sürecinde almaları gereken eğitim ile birlikte kişisel gelişim alanındaki eğitim ve desteklenmelerine ilişkin gelişmelerle ilgili çalışmaların yapılması için Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Yükseköğretim Bakanlığı arasında bir işbirliği protokolü imzalandı.

Gençlik
Muharrem Kanoğlu ve Prof. Dr. M. A.
Kutlu (YÖC) Başkanları YÖC'te ge-
"Yeni Sürüm"ün kullandıkları YÖC'te ge-
çektilerini ilgili protokolü imza ko-
nuna Gençlik ve Spor Bakanlığı Yar-
Prof. Dr. Hakan Yılmaz (YÖC) Üyeleri,
kullandıkları yeni sürüm YÖC Üyeleri,
nı daki üniversite rektörleri ile spor bil-
fakültesi, beden eğitimi ve spor yör-
okulu ve spor ile ilgili kuruluşları ve
ma merkezini bulunan Ankara'daki il-
telerini ilgili dekan ve müdürleri kar-

Üniversitelerde 'Genç Ofisler' kurulacak

Universitelerde “Genc Ofisler” acılacak

Geçmiş ve Şafer Bakımı Dr. Mehmet Marmeren Kazaçoglu, TYN ile imzaladıkları iş birliği protokolü ile gençlik merkezleri'nin sayı ve kapasitelelerini artırılmasına yönelik önemli bir adım atması olduklarını belirterek, üniversitelerinde açılacak Genç Ofisleri'nin, Gençlik Merkezleri'nin de dışlanırlı olacağını söyledi.

[illegible]

...ite gənçliyinə müjə

Üniversite gençliğine müjde

Genc ofisler

Genç ofisler KURULACAK

MSK

ÜNİVERSİTELERDE "GENÇ OFİSLER" AÇILACAK

[illegible][illegible]

...kandığı (CNSB) ile
...Pirliği protokolü
...Yüksek Örgütüne

...râzîsânâ. Târihinde
...şâhidîk Mervânî Muharrâm Kân-
...**Yâsâdâğrîmî Kârûlâ (YOK)**
...rîmîde kânşân Bâkân Kânâpâğî,
...vâsîte kârâpâğîrînde Gîşîçî Ofîşî
...kîrîyîçî gîşîlînde 300 ü aylân Gîşîçî-
...eden Kânâpâğî. "Bu protokîlî
...sâlyîterîne dîşîk yîk kâidâbîlîçîk
...îve kîmîlî. *SPOR SERVİSİ!

TÜRKİYEDE KİTAP Bakanlık ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında imzalandığı yıla, **sektörde** kurumlar bünyesindeki akademi-
kisyen, öğrenci ve işçi personelinin akademi-
kisyen ve sosyal standartları taşıyabilmeleri
geliştirilmesi yönünde iş birliğinin artırılması
desteklenmesi amacıyla iş birliği
zaten.
Kültür ve Turizm Bakanlığı

bakanlığa bağlı müzelerde eğitim alması için çalıştıklarını aktaran Ersoy, üniversiteleri de kapsayan kültürel ve sanatsal faaliyetler olmasını istediklerini belirtti.

Arkeoloji ve sanat tarihi öğrencileri için yeni bir çalışma başlattıkları için yeni bir çalışma başlattıklarının müjdesini veren Ersoy, "Arkeoloji ve sanat tarihi eğitimi gören öğrenciler için Müze Kart yazılımımızda değişikliğe giderek müze ve

KÜLTÜR ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy ve **Yükseköğretim Kurulu (YÖK)** Başkanı Prof. Dr. Yekta **Sarıca**, Bakanlığın Ulus'taki tarihi binasında "Kültür ve Turizm Bakanlığı ile **Yükseköğretim Kurulu** Başkanlığı İşbirliği Protokolü" imza töreninde bir araya geldi. Törende, Bakanlık ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı işbirliğiyle gerçekleştirilecek olan, üniversite öğrencileri için küçük öğrencilerin bakanlığa bağlı müzelerde sergilenen eserlerin kopyalarını alarak Ersoy, üniversite öğrencilerine ve sanatçılarına teşekkür etti.

Kültür ve sanatın toplumun çok büyük bir kısmını kapsayacak şekilde geliştirilmesi öncelikli hedeflerinin arasına girdiğini vurgulayan Bakan Ersoy, "YGE'ye bağlı olan sanalort Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı genel idariyetler tarafından başta Tiyatro ve Güzel Sanatlar ile ilgili kullanılabiliir halmde gelmek, halkın da hem yararlanmalarını sağlamak hem de üniversitelerde çalışan akademisyenlerin kültürel ve sanatsal faaliyetleri için iç içe olması bizim ve üniversiteler açısından çok önemli olacak." diye konuştu.

Üniversitelerin kültür ve sanatın merkezi haline getirilmesi amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı ile **YÖK** arasında protokol imzalandı.

Üniversitelerin bilimin yayını ve kültür ve sanatın da merkezine haline gelmesini, öğrencilerin müzik ve diğer yarımlarının desteklenmesini amaçlayan KÜLTÜR ve Turizm Bakanlığı ile YÖK arasında imzalanan protokolün imzalandı. İmzalanen protokol çerçevesinde Devlet Tiyatroları ve Güzel Sanatlar Müdürlükleri tarafından düzenlenecek etkinliklerin bir kısmı Üniversitelere gerçekleştirilebilir. Protokol ile öğrencilere ve öğretim üyelerine farklı avantajlar sağlanacaktır.

Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, eğitim alanında

Özellikle **İTÜ**'e bağlı üniversite-
lerin teknik destekleri yeterli olan
kuruluşlarımızımız salıverilerin
Kullan ve Tuzum Beklenişine
hükümetimizin tarafı

teknolojilerinin hastaların Ersoy
"Bu ameliyatlar var. Birinci suz
uzaklardan buradan en iyi ve
herz şekilde sonuç almak. İnci
nokta, çok fazla ameliyat ve sa-
nat teknik meslek uzmanı oluyor. Bu
12 ayda program dahilinde ka-
rakteristiklerinde ilave minimum
5 ameliyat ve 2 saatli tedavisi
sertifikasyonu. Bu de yaklaşık
600 ile 700 öğrenci ameliyat ve
300 ile 300 civarı saatli tedavisi-
nin ardından eğitimini bitirmiş
geliyor" açıklamasında bulundu
(HAB)

İçin müze bedeli
Bakan Ersoy'dan arkeoloji ve sanat tarihi öğrencilerine müjde geldi. Müze kart yazılımında değişiklik yapıldıktan sonra öğrenciler, müze ve ören yerlerine ücretsiz girebilecek

[illegible]

Türkiye'nin Kuruluşunun 100. yılını mottosunda üniversitelerin bilimin yanı sıra kültür ve sanatla da markası haline getirilmesi, öğrencilerin misyon ve görevi öğrencilerinin denetimlerini amaçla **YÖK** ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında bir sözleşme imzalandı.

Tarihî Opişma Benzeri'nde gerçekleştiren
izma sürecine, Kültür ve Turizm Bakanlığı
Mehmet Nuri Ersoy ile **Yahya Kemal** Kültür
Bakanı Prof. Dr. **Yekta Sanlı** ile bürokr-
atler katıldı.

Protokollü imzaladılar

[illegible]

Bakan Mehmet Ersoy da sunları şöyle

Prof. Dr. **Yahya Sami** (solda) ile Koculu ve...

[illegible]

vaktin çok iyi sürede değerlendirildi.

'Müze Kart Akademisi'

İnsanların bu protokolle
kültür ve Turizm
Mükür Bakanlığı'nın
oluşturulan bir devlet
penceresinde Devlet Tiyatroları
ve diğer sanatlar genel
müdürlüklerince düzenlenecek
Tiyatro, konser gibi etkinlikler
bir bölümde üniversitelerinde
gerekte yapılacaktır. Ayrıca
üniversite öğrencileri ve
öğretmenleri özellikle müze ve
yerli müzelerinde çok
yeni ve avantajlı
"Müze Kart Akademik" adlı
kart çıkarılacaktır. Diğer taraftan
yerli müzelerin de
büyümesinde yapılacak işler
müze ve diğer yerli ziyaret

sinin ısıtılıp en iyi şekilde verilerinden sonuç almak üzere hem de tuzlama bu yer Üniversitelerden çok sayıda sanat tarihi metnini oluştur-
man dahilinde alınan har-
cı öve minimum 5 saat ar-
sanat tarihini şartı getir-
sana 600-700 civarında ar-
300 civarında sanat tar-
hi programı alındığı san-
metni aradına geliyor."

ma başlatılacağı ve sanat tarihi öğrencileri için yeni bir çağın ve sanat tarihi eğitimi veren Ensay, "Arkeoloji yazılımımızda değişikliğe giderek öğrenciler için Müze Kart ziyaretlerini ücretsiz hale getireceğiz. Çok kısa bir sürede bu yazılımı tamamlayacağız. Sanat tarihi ve arkeoloji öğrencilerinin aynı işleri kazan ve kazan başkalarıyla olduğu için ve ömürlüdeki serneye yetiştirmesi planlıyoruz." dedi.

YOK Başkanı Prof. Dr. **Yekta Savaş** da Kültür ve Turizm Bakanlığı ile yapacakları protokol ile Türkiye'de yapılmayan bir çalışmaya katkıları olduğunu belirtti. "Savaş, "Protokolün, üniversitemizin bünyelerinde bulunan konservatörlükler ve konferans salonlarının Kültür ve Turizm Bakanlığı ile müştereken halka hizmet bağlamında ve üniversitelerin birer mükemmler hizmet merkezi olması doğrultusunda bir eylem planını barmadığını göreceğiz." dedi.

İsim kargaşasına son verecek düzenleme

YÖK Başkanı Prof. Dr. Yekta Sarac, ön lisans ve lisansla aynı müdevaya sahip programlardaki isim kargaşasına son vermek için taslak bir çalışma yaptıklarını söyledi.

Yükseköğretim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Yekta Sarac, ön lisans ve lisans programlarındaki isim kargaşasına son verecek üzere tasdik edilmiş taslak bir çalışmaya imza attığını söyledi. Sarac, yaptığı açıklamada, "Yükseköğretim Kurulu bünyesindeki ön lisans ve lisans programlarındaki isim kargaşasına son vermek için taslak bir çalışma yaptık. Bu çalışma, ön lisans ve lisans programlarındaki isim kargaşasına son verecek üzere tasdik edilmiş taslak bir çalışmaya imza attık. Bu çalışma, ön lisans ve lisans programlarındaki isim kargaşasına son verecek üzere tasdik edilmiş taslak bir çalışmaya imza attık."

İkinci çalışma yapmasını sözünü köh. "Bazı bölümlerde tire başlarında bağlac ekleniyordu" Sarac, altına yazdı.

YÖK, bölüm adlarını standart hale getiriyor

YÖK, çeşitlenen ve farklılaşan 2 bin 191 ön lisans ve lisans programının adına standart getiriyor.

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU (YÖK) Başkanı Prof. Dr. Yekta Sarac, ön lisans ve lisans programlarının adına standart getiriyor.

İkinci çalışma yapmasını sözünü köh. "Bazı bölümlerde tire başlarında bağlac ekleniyordu" Sarac, altına yazdı.

YÖK'TEN DÜZENLEME PROGRAMLARDA İSİM KARGAŞASINA NESTER

Yükseköğretim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Yekta Sarac, ön lisans ve lisans programlarındaki isim kargaşasına son vermek üzere tasdik edilmiş taslak bir çalışmaya imza attığını söyledi. Sarac, yaptığı açıklamada, "Yükseköğretim Kurulu bünyesindeki ön lisans ve lisans programlarındaki isim kargaşasına son vermek için taslak bir çalışma yaptık. Bu çalışma, ön lisans ve lisans programlarındaki isim kargaşasına son verecek üzere tasdik edilmiş taslak bir çalışmaya imza attık. Bu çalışma, ön lisans ve lisans programlarındaki isim kargaşasına son verecek üzere tasdik edilmiş taslak bir çalışmaya imza attık."

İkinci çalışma yapmasını sözünü köh. "Bazı bölümlerde tire başlarında bağlac ekleniyordu" Sarac, altına yazdı.

BİR DÜZENLEME DE UNVANLAR İÇİN

"Devlet Yükseköğretim Kurumlarında Öğretim Elemanı Norm Kadrolarının Belirlenmesine ve İhtisabına İlişkin Yürürlükte Değişiklik Yürürlüğüne Dair Yönetmelik" Resmi Gazete'de yayımlandı. Buna göre, YÖK tarafından öğretim üyesi teriminde göçüklü pe-

Üniversite programlarındaki isim karmaşasını bitirecek

YÖK Başkanı Yekta Sarac, "Benzer içerikli lisans programlarının yeniden isimlendirilmesi ve eğitim alanlarına göre tasnif edilmesi üzerine taslak bir çalışma yaptık" dedi.

Yükseköğretim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Yekta Sarac, ön lisans ve lisans programlarındaki isim kargaşasına son vermek üzere tasdik edilmiş taslak bir çalışmaya imza attığını söyledi. Sarac, yaptığı açıklamada, "Yükseköğretim Kurulu bünyesindeki ön lisans ve lisans programlarındaki isim kargaşasına son vermek için taslak bir çalışma yaptık. Bu çalışma, ön lisans ve lisans programlarındaki isim kargaşasına son verecek üzere tasdik edilmiş taslak bir çalışmaya imza attık. Bu çalışma, ön lisans ve lisans programlarındaki isim kargaşasına son verecek üzere tasdik edilmiş taslak bir çalışmaya imza attık."

İkinci çalışma yapmasını sözünü köh. "Bazı bölümlerde tire başlarında bağlac ekleniyordu" Sarac, altına yazdı.

ÜNİVERSİTE BÖLÜMLERİNDE İÇERİK AYNI, İSİMLER FARKLI YÖK'ten yeni düzenleme

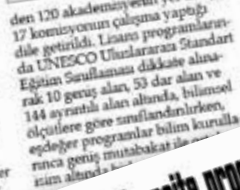
Yükseköğretim Kurulu (YÖK) yükseköğretimde aynı içeriğe, farklı isme sahip programlardan kaynaklanan karmaşaya son verecek taslak çalışmayı tamamladı. Benzer içerikli lisans programlarının yeniden isimlendirilerek, eğitim alanlarına göre belirleneceği belirtildi. Ön lisans ve lisansla aynı içeriğe sahip programlarda isim kargaşasına son verileceği belirtilen YÖK Başkanı Prof. Dr. Yekta Sarac, "Bu nedenle yaşanan mağduriyetlere son vermek için benzer içerikli lisans programlarının yeniden isimlendirilmesi ve eğitim alanlarına göre tasnif edilmesi üzerine taslak bir çalışma yaptık" diye konuştu.

Yükseköğretim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Yekta Sarac, ön lisans ve lisans programlarındaki isim kargaşasına son vermek üzere tasdik edilmiş taslak bir çalışmaya imza attığını söyledi. Sarac, yaptığı açıklamada, "Yükseköğretim Kurulu bünyesindeki ön lisans ve lisans programlarındaki isim kargaşasına son vermek için taslak bir çalışma yaptık. Bu çalışma, ön lisans ve lisans programlarındaki isim kargaşasına son verecek üzere tasdik edilmiş taslak bir çalışmaya imza attık. Bu çalışma, ön lisans ve lisans programlarındaki isim kargaşasına son verecek üzere tasdik edilmiş taslak bir çalışmaya imza attık."

İkinci çalışma yapmasını sözünü köh. "Bazı bölümlerde tire başlarında bağlac ekleniyordu" Sarac, altına yazdı.

Yükseköğretim Kurulu (YÖK).
Yükseköğretimde 'aynı
... farklı isme sahip'

YOK'TE
Progi

YÖK'ten üniversite pro

Hazırlanan taslağı, üniversite ve diğer paydaşların görüş ve önerilerine açıldığını söyleyen Başkan Sarac "Bütün paydaşlar, görüş ve önerilerini 25 Kasım'a kadar prafinlana@yok.gov.tr adresine gönderebilecek. Gelen görüş ve öneriler oluşturulan komisyonlar marifetiyle değerlendirilerek çalışma tamamlanacak ve uygulamaya konulacak" diye konuştu.

"L'ordine non viene dato
dal potere politico".
C'è una differenza tra il
potere politico e il potere
politico. Il potere politico
è quello che si trova
nel governo. Il potere
politico è quello che si
trova nel popolo. Il
potere politico è quello
che si trova nel
governo. Il potere
politico è quello che
si trova nel popolo.
Il potere politico è
quello che si trova
nel governo. Il potere
politico è quello che
si trova nel popolo.

[illegible]

berk asya kelimeyi grama ve bağlama içindeki yerini doğru olarak tanımlayabiliyor. Bu, çocukların kelime ve bağlama ile ilişkilerini kavrayışını göstermektedir. Ayrıca, çocukların kelime ve bağlama ile ilişkilerini kavrayışını göstermektedir. Ayrıca, çocukların kelime ve bağlama ile ilişkilerini kavrayışını göstermektedir.

kegiatan mendidik dan melatih para siswa. Untuk itu, guru harus memiliki kemampuan komunikasi yang baik. Kemampuan komunikasi yang baik akan membantu guru dalam menyampaikan materi pelajaran kepada siswa. Selain itu, kemampuan komunikasi yang baik juga akan membantu guru dalam memahami kebutuhan siswa. Dengan demikian, kemampuan komunikasi yang baik adalah salah satu faktor yang sangat penting dalam keberhasilan proses pembelajaran.

YÖK'te üniversite öğrencilerine rehberlik eylem planı hazırlığı

Gençlerin ruh sağlığının farklı açılardan ele alınması, yaşadıkları sorunlara ilişkin iyi uygulama örneklerinin ortaya koyulması amacıyla Üniversitelerin rektör ve rektör yardımcılarını, akademisyenleri, Milli Eğitim, İçişleri, Sağlık, Gençlik ve Spor ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler bakanlıklarından yetkililer Saray'ın başkanlığında YÖK'te bir araya geldi.

Toplantıda, akademisyenler gençlerin ruh sağlığının korunması için üniversitelerde yapılabilecekler yönünde tavsiyeleri sundu. Bakanlıkların yetkilileri sağlayabilecekleri katkıları çerçevesinde konuyu değerlendirdi.

Yükseköğretim Kurulu

(YÖK) Başkanı Prof. Dr. **Yekta Saray**, toplantıya ilişkin AA muhabirine yaptığı açıklamada, Türkiye'de 129'ü devlet üniversitesi, 73'ü vakıf üniversitesi ve 51 vakıf meslek yüksekokulu olmak üzere toplam 207 **yükseköğretim** kurumu bulunduğunu hatırlattı.

Yükseköğretim sisteminde 7 milyon 807 bin öğrenci, 82 bin 487'si öğretim üyesi olmak üzere toplam 168 bin 326 öğretim elemanı bulunduğu belirtilen Saray, "TÜİK verilerine göre 2018 yılı sonu itibarıyla 82 milyon 3 bin 882 olan nüfusumuzun yüzde 15,8'ini yani 12 milyon 971 bin 395'ini 15-24 yaş grubundaki genç nüfus oluşturmaktadır. **Yükseköğretim**

yükseköğretim, gençlere bir klavuzluk, rehberlik yapma misyonunu da hatırlamak durumundayız. **Yükseköğretim** kurumlarında eğitim alan gençlerin ruh sağıklarının farklı açılardan ele alınması, sorunlarının çözümüne yönelik kısa ve uzun vadeli eylem planlarının oluşturulması için harekete geçtik. Üniversite gençliğinin ruhsal sağlığı, toplum sağlığının en kritik bileşenidir. Bu kapsamda ruhsal iyiliklerinin sağlanması adına yapılacak çalışmalar öncelikle bu husustaki tespitlere dayalı olması gerekmektedir."

"Araştırma merkezlerinde çözüm üre

Saray, ger

gi sorunlar a

bağımlılığı

iddi gö

etirerek

dikkati ç

bilgiyi yay

göy erit

bağsederi

haline gi

göz ardı

Gençler

lık haline getirmeden doğru kullanılabile becerisini kazan-dırmamız gerekiyor" diye konuştu.

Üniversitelerde, bağımlılık mücadeleye ilişkin 7'si devlet, 2'si vakıf **üniversite** olmak üzere toplam 9, gençlik konularıyla ilgili 12'si devlet 2'si vakıf **üniversite** olmak üzere toplam 14, ruh sağlığı ve sinir hastalıklarıyla ilgili devlet **üniversitesi** 2 uygulama ve araştırma merkezi bulunduğu bildirilen Saray, bu uygulama ve araştırma merkezlerinin verimliliklerinin önemi vurguladı.

Saray, üniversitelerin, geleceğin teminatı olan gençlerin beklentilerini anlamaya çalışarak onlara destek ve temel de-

YÖK'ten üniversitelilere RUHSAL DESTEK PLÂNI

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanı Prof. Dr. **Yekta Saray**, üniversitelerde ki gençlerin ruh sağıklarının farklı açılardan ele alınması, sorunlarının çözümüne yönelik kısa ve uzun vadeli eylem planlarının oluşturulması için harekete geçtiklerini bildirdi.

Gençlerin ruh sağlığının farklı açılardan ele alınması, yaşadıkları sorunlara ilişkin iyi uygulama örneklerinin ortaya koyulması amacıyla üniversitelerin rektör ve rektör yardımcılarını, akademisyenleri, Milli Eğitim, İçişleri, Sağlık, Gençlik ve Spor ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler bakanlıklardan yetkililer Saray'ın başkanlığında

yeniler gençlerin ruh sağlığının korunması için üniversitelerde yapılabilecekler yönünde tavsiyelerini sundu. Bakanlıkların yetkilileri sağlayabilecekleri katkıları çerçevesinde konuyu değerlendirdi.

YÖK Başkanı Saray, toplantıya ilişkin yaptığı açıklamada, Türkiye'de 129'ü devlet üniversitesi, 73'ü vakıf üniversitesi ve 51 vakıf meslek yüksekokulu olmak üzere toplam 207 **yükseköğretim** kurumu bulunduğunu hatırlattı.

Saray, Türkiye'nin sahip olduğu bu potansiyeli değerlendirmeye hususunda toplumdaki herkese düşen ciddi görevler olduğunu dile getiren Saray, "Gençlerin ahlak ve temel değerlerimizle bilinçlendirilmesi, tarihi ve kültürel miraslarımızın kodlarının gençlerde yer almasını sağlanması, yaşam becerilerinin geliştirilmesi, ruh sağıklarının korunması ül-

göti-

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNE REHBERLİK EYLEM PLANI HAZIRLIĞI

YÖK Başkanı Prof. Dr. Saray, üniversitelerde ki gençlerin ruh sağıklarının farklı açılardan ele alınması, sorunlarının çözümüne yönelik kısa ve uzun vadeli eylem planlarının oluşturulması için harekete geçtiklerini bildirdi.

Gençlerin ruh sağlığının farklı açılardan ele alınması, yaşadıkları sorunlara ilişkin iyi uygulama örneklerinin ortaya koyulması amacıyla üniversitelerin rektör ve rektör yardımcılarını, akademisyenleri, Milli Eğitim, İçişleri, Sağlık, Gençlik ve Spor ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler bakanlıklardan yetkililer Saray'ın başkanlığında

22 yaş grubuna haklarında ise bu nüfusun 17'ini **yükseköğretim** oluşturmaktadır" dedi.

"**Araştırma Merkezlerinde** Saray, gençlerin kariyeriyle ilgili beklentilerini anlamaya çalışarak onlara destek ve temel de-

YÖK'ten memnuniyet anketi

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanı Prof. Dr. **Yekta Saray**, üniversite öğrencilerinin katılacakları memnuniyet anketi düzenleyeceklerini açıkladı.

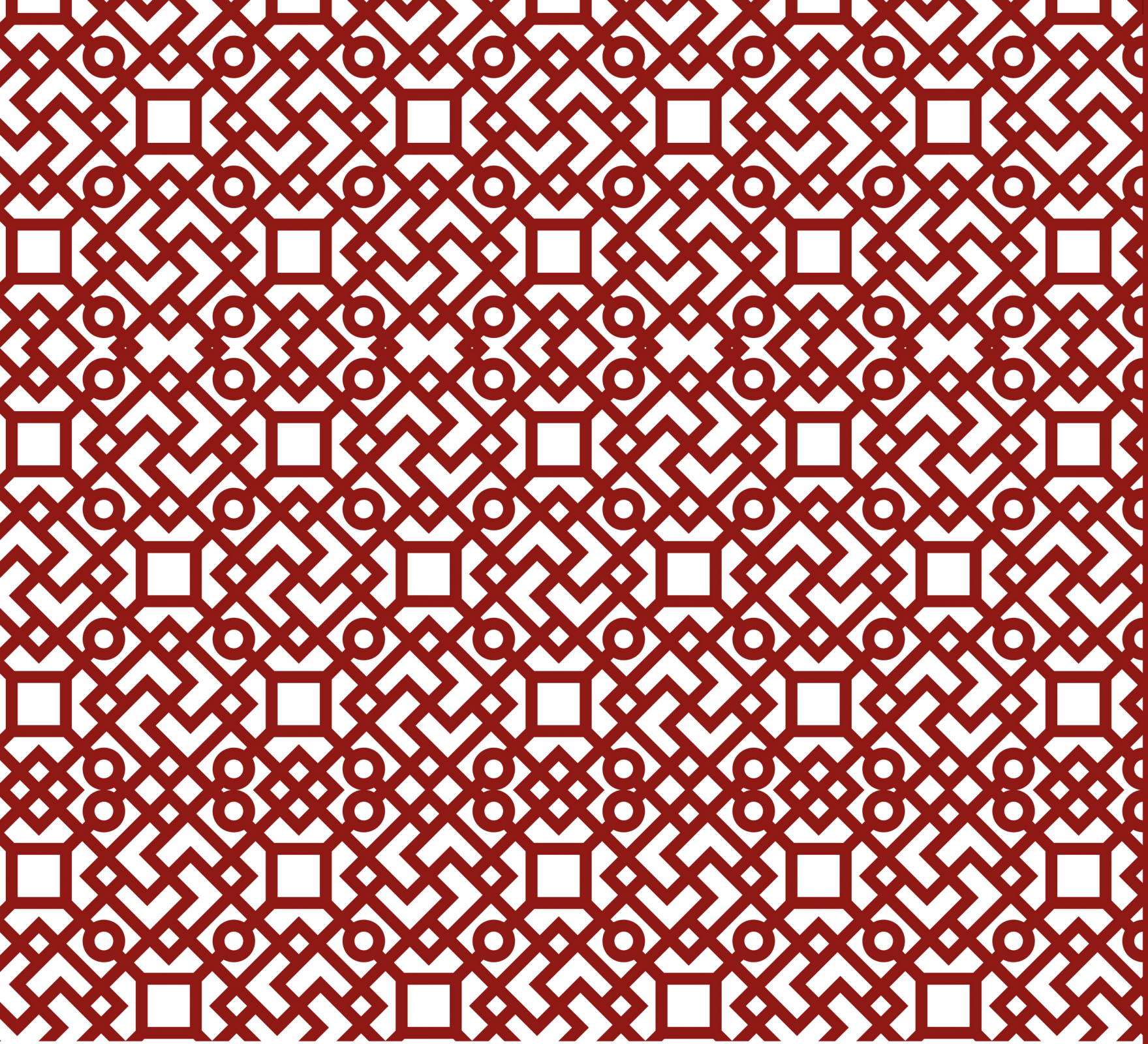
YÖK Başkanı Saray, AA muhabirine yaptığı açıklamada, "Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanı Prof. Dr. Yekta Saray, üniversite öğrencilerinin katılacakları memnuniyet anketi düzenleyeceklerini açıkladı. Anketin amacı, öğrencilerin YÖK'le ilgili görüşlerini, beklentilerini ve önerilerini YÖK'e bildirmeleridir. Anketin sonuçları, YÖK'ün çalışmalarını şekillendirecektir. Anketin sonuçları, YÖK'ün çalışmalarını şekillendirecektir. Anketin sonuçları, YÖK'ün çalışmalarını şekillendirecektir."

HAZIRLANANLAR İÇİN Kİ YEKTA SARA

(Yekta Saray'ın hayatı) Yekta Saray, 1954'te İstanbul'da doğdu. İstanbul'da büyüdü. İstanbul'da ortaokul ve lise eğitimi yaptı. İstanbul'da üniversite eğitimi yaptı. İstanbul'da doktora yaptı. İstanbul'da profesör oldu. İstanbul'da rektör oldu. İstanbul'da YÖK Başkanı oldu.

Gençlere, teknolojiyi etkin şekilde kullanabilme becerisini kazandırmamız gerekiyor" diye konuştu.

Üniversitelerde, bağımlılık mücadeleye ilişkin 7'si devlet, 2'si vakıf **üniversite** olmak üzere toplam 9, gençlik konularıyla ilgili 12'si devlet 2'si vakıf **üniversite** olmak üzere toplam 14, ruh sağlığı ve sinir hastalıklarıyla ilgili devlet **üniversitesi** 2 uygulama ve araştırma merkezi bulunduğu bildirilen Saray, bu uygulama ve araştırma merkezlerinin verimliliklerinin önemi vurguladı. **Haber Merkezi**

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı 06539 Bilkent / Ankara-Türkiye

Telefon: +90 (312) 298 70 00 **Faks:** +90 (312) 266 47 59

www.yok.gov.tr

ISSN 2458-9292

0 1